काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । अकामयत । प्रजा इतिं प्र-जाः । सृजेय । इतिं । सः । तपः । अतप्यत । सः । सर्पान् । असृजत । सः । अकामयत । प्रजा इतिं प्र-जाः । सृजेय । इतिं । सः । द्वितीयम् । अतप्यत । सः । वयांसि । असृजत । सः । अकामयत । प्रजा इतिं प्र-जाः । सृजेय । इतिं । सः । तृतीयम् । अतप्यत । सः । एतम् । दीक्षितवादमितिं दीक्षित-वादम् । अपश्यत् । तम् । अवदत् । ततः । वै । सः । प्रजा इतिं प्र-जाः । असृजत । यत् । तपः । तत्वा । दीक्षितवादमितिं दीक्षित-वादम् । वदति । प्रजा इतिं प्र-जाः । एव । तत् । यजमानः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सृजते । यत् । वै । दीक्षितः । अमेध्यम् । पश्यति । अपेतिं । अस्मात् । दीक्षा । क्रामति । नीलम् । अस्य । हरः । वीतिं । एति । अबद्धम् । मनः । दरिद्रम् । चक्षुः । सूर्यः । ज्योतिषाम् । श्रेष्ठः । दीक्षे । मा । मा । हासीः । इतिं । आह । न । अस्मात् । दीक्षा । अपेतिं । क्रामति । न । अस्य । नीलम् । न । हरः । वीतिं । एति । यत् । वै । दीक्षितम् । अभिवर्,षतीत्यंभि-वर्षति । दिव्याः । आपः । अशान्ताः । ओजः । बलम् । दीक्षाम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। तपः । अस्य । निरितिं । घ्नन्ति । उन्दतीः । बलम् । धत्त । ओजः । धत्त । बलम् । धत्त । मा । मे । दीक्षाम् । मा । तपः । निरितिं । वधिष्ट । इतिं । आह । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन् । धत्ते । न । अस्य । ओजः । बलम् । न । दीक्षाम् । न । तपः । निरितिं । घ्नन्ति । अग्निः । वै । दीक्षितस्यं । देवता । सः । अस्मात् । एतर्हिं । तिरः । इव । यर्हिं । यातिं । तम् । ईश्वरम् । रक्षांसि । हन्तोः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। भद्रात् । अभीतिं । श्रेयः । प्रेतिं । इहि । बृहस्पतिः । पुरएतेतिं पुरः-एता । ते । अस्तु । इतिं । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । तम् । एव । अन्वारभत इत्यनु-आरभते । सः । एनम् । समितिं । पारयति । एतिं । इदम् । अगन्म । देवयजनमितिं देव-यजनम् । पृथिव्याः । इतिं । आह । देवयजनमितिं देव-यजनम् । हि । एषः । पृथिव्याः । आगच्छतीत्या-गच्छति । यः । यजते । विश्वे । देवाः । यत् । अजुषन्त । पूर्वे । इतिं । आह । विश्वे । हि । एतत् । देवाः । जोषयन्ते । यत् । ब्राह्मणाः । ऋख्सामाभ्यामित्यृख्साम-भ्याम् । यजुषा । सन्तरन्त इतिं सम्-तरन्तः । इतिं । आह । ऋख्सामाभ्यामित्यृख्साम-भ्याम् । हि । एषः । यजुषा । सन्तरतीतिं सम्-तरति । यः । यजते । रायः । पोषेण । समितिं । इषा । मदेम । इतिं । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एतिं । शास्ते ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एषः । ते । गायत्रः । भागः । इतिं । मे । सोमाय । ब्रूतात् । एषः । ते । त्रैष्टुभः । जागतः । भागः । इतिं । मे । सोमाय । ब्रूतात् । छन्दोमानामितिं छन्दः-मानाम् । साम्राज्यमिति साम्-राज्यम् । गच्छ । इतिं । मे । सोमाय । ब्रूतात् । यः । वै । सोमम् । राजानम् । साम्राज्यमिति साम्-राज्यम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणातिं । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमिति साम्-राज्यम् । छन्दाꣳसि । खलु । वै । सोमस्य । राज्ञः । साम्राज्य इति साम्-राज्यः । लोकः । पुरस्तात् । सोमस्य । क्रयात् । एवम् । अभीतिं । मन्त्रयेत । साम्राज्यमिति साम्-राज्यम् । एव ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एनम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणाति । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमिति साम्-राज्यम् । यः । वै । तानूनप्त्रस्येतिं तानू-नप्त्रस्य । प्रतिष्ठामितिं प्रति-स्थाम् । वेद । प्रतीतिं । एव । तिष्ठति । ब्रह्मवादिन इतिं ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । न । प्राश्नन्तीतिं प्र-अश्नन्ति । न । जुह्वति । अथ । क्व । तानूनप्त्रमितिं तानू-नप्त्रम् । प्रतीतिं । तिष्ठति । इतिं । प्रजापतावितिं प्रजा-पतौ । मनसि । इतिं । ब्रूयात् । त्रिः । अवेतिं । जिघ्रेत् । प्रजापतावितिं प्रजा-पतौ । त्वा । मनसि । जुहोमि । इतिं । एषा । वै । तानूनप्त्रस्येतिं तानू-नप्त्रस्य । प्रतिष्ठेतिं प्रति-स्था । यः । एवम् । वेद । प्रतीतिं । एव । तिष्ठति । यः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वै । अ॒ध्व॒र्योः । प्र॒ति॒ष्ठामिति॑ प्रति-स्थाम् । वेद॑ । प्रतीति॑ । ए॒व । ति॒ष्ठ॒ति॒ । यत॑ः । मन्ये॑त ।
अन॑भिक्र॒म्येत्यन॑भि-क्र॒म्य॒ । हो॒ष्या॒मि॒ । इति॑ । तत् । तिष्ठन्न् । एति॑ । श्रा॒व॒येत् । ए॒षा । वै । अ॒ध्व॒र्योः । प्र॒ति॒ष्ठेति॑
प्रति-स्था । यः । ए॒वम् । वेद॑ । प्रतीति॑ । ए॒व । ति॒ष्ठ॒ति॒ । यत् । अ॒भि॒क्र॒म्येत्य॑भि-क्र॒म्य॑ । जु॒हु॒यात् । प्र॒ति॒ष्ठाया॒
इति॑ प्रति-स्थायाः । इ॒या॒त् । तस्मात् । स॒मा॒नत्र॑ । तिष्ठ॑ता । हो॒त॒व्यम् । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । यः । वै
। अ॒ध्व॒र्योः । स्वम् । वेद॑ । स्ववा॒निति॒ स्व-वा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । स्रुक् । वै । अ॒स्य॒ । स्वम् । वा॒य॒व्यम् ।
अ॒स्य॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। स्वम् । च॒म॒सः । अ॒स्य॒ । स्वम् । यत् । वा॒य॒व्यम् । वा॒ । च॒म॒सम् । वा॒ । अन॑न्वारभ्येत्यन॑नु-आर॒भ्य॒ ।
आ॒श्रा॒वये॒दित्या-श्रा॒वये॑त् । स्वात् । इ॒या॒त् । तस्मात् । अ॒न्वा॒रभ्येत्य॑नु-आर॒भ्य॑ । आ॒श्रा॒व्य॒मित्या-श्रा॒व्य॑म् । स्वात् ।
ए॒व । न । ए॒ति॒ । यः । वै । सोमम् । अप्र॑तिष्ठाप्येत्यप्र॑ति-स्था॒प्य॒ । स्तो॒त्रम् । उ॒पा॒क॒रोतीत्यु॑प-आ॒क॒रोति॑ ।
अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति-स्थित॒ः । सोम॑ः । भव॑ति । अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति-स्थित॒ः । स्तोम॑ः । अप्र॑तिष्ठिता॒नीत्यप्र॑ति-
स्थिता॒नि॒ । उ॒क्थानि॑ । अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति-स्थित॒ः । यज॑मानः । अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति-स्थित॒ः । अ॒ध्व॒र्युः ।
वा॒य॒व्यम् । वै । सोम॑स्य । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । च॒म॒सः । अ॒स्य॒ । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । सोम॑ः । स्तोम॑स्य ।
स्तोम॑ः । उ॒क्थाना॑म् । ग्रह॑म् । वा॒ । गृही॒त्वा । च॒म॒सम् । वा॒ । उ॒न्नीये॒त्यु॒त्-नीय॑ । स्तो॒त्रम् । उ॒पाकु॑र्या॒दित्यु॑प-
आकु॑र्यात् । प्रतीति॑ । ए॒व । सोमम् । स्था॒पय॑ति । प्रतीति॑ । स्तोमम् । प्रतीति॑ । उ॒क्थानि॑ । प्रतीति॑ । यज॑मानः
। तिष्ठ॑ति । प्रतीति॑ । अ॒ध्व॒र्युः ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। य॒ज्ञम् । वै । ए॒तत् । समिति॑ । भ॒र॒न्ति॒ । यत् । सो॒म॒क्र॒य॒ण्या॒ इति॑ सोम-क्रयण्यै । प॒दम् । य॒ज्ञ॒मु॒खमिति॑
यज्ञ-मु॒खम् । हु॒वि॒र्धा॒न॒ इति॑ हविः-धाने । यत्ऱ्हि॑ । हु॒वि॒र्धा॒न॒ इति॑ हविः-धाने । प्राची । प्र॒व॒र्त॒येयु॒रिति॑ प्र-व॒र्त॒येयुः ।
तत्ऱ्हि॑ । तेन॑ । अक्षम् । उपेति॑ । अ॒श्या॒त् । य॒ज्ञ॒मु॒ख इति॑ यज्ञ-मु॒खे । ए॒व । य॒ज्ञम् । अनु॑ । समिति॑ । त॒नो॒ति॒ ।
प्राञ्च॑म् । अ॒ग्निम् । प्रेति॑ । ह॒र॒न्ति॒ । उदिति॑ । पत्नी॑म् । एति॑ । न॒य॒न्ति॒ । अन्विति॑ । अना॑ꣳसि । प्रेति॑ । व॒र्त॒य॒न्ति॒
। अथ॑ । वै । अ॒स्य॒ । ए॒षः । धिष्ण्यः॑ । ही॒य॒ते॒ । सः । अन्विति॑ । ध्या॒य॒ति॒ । सः । ई॒श्व॒रः । रु॒द्रः । भू॒त्वा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्र॒जामिति॑ प्र-ज॒ाम् । प॒शून् । यज॑मानस्य । शम॑यितोः । यद्धि॑ । प॒शुम् । आप्रीं॑त॒मित्या-प्रीत॒म् । उद॑श्वम् । नय॑न्ति । तद्धि॑ । तस्य॑ । प॒शुश्र॑पं॑ण॒मिति॑ पशु-श्रपं॑णम् । ह॒रेत् । तेन॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । भा॒गिन॑म् । क॒रो॒ति॒ । यज॑मानः । वै । आ॒हु॒व॒नीय॒ इत्या-हु॒व॒नीय॑ः । यज॑मानम् । वै । ए॒तत् । वीति॑ । कु॒र्व॒न्ते॒ । यत् । आ॒हु॒व॒नीया॒दित्या-हु॒व॒नीयात् । प॒शुश्र॑पं॑ण॒मिति॑ पशु-श्रपं॑णम् । हर॑न्ति । सः । वा॒ । ए॒व । स्यात् । नि॒र्म॒न्थ्य॑मिति॑ निः-म॒न्थ्य॑म् । वा॒ । कु॒र्या॒त् । यज॑मानस्य । सा॒त्म॒त्वायेति॑ सात्म-त्वाय॑ । यदि॑ । प॒शोः । अ॒व॒दा॒न॒मित्य॑व-दानम् । नश्ये॑त् । आज्य॑स्य । प्र॒त्या॒ख्या॒य॒मिति॑ प्रति-आ॒ख्या॒यम् । अवेति॑ । द्ये॒त् । सा । ए॒व । तत॑ः । प्रायं॑श्चित्तिरिति॒ प्राय॑ः-चि॒त्ति॒ः । ये । प॒शुम् । वि॒म॒थ्नीरन्निति॑ वि-म॒थ्नीर॑न् । यः । तान् । का॒मय॑ेत । आर्ति॑म् । एति॑ । ऋ॒च्छे॒युः । इति॑ । कु॒वित् । अ॒ङ्ग । इति॑ । नमो॑वृक्तिव॒त्येति॒ नमो॑वृक्ति-व॒त्या॒ । ऋ॒चा । आग्नीध्र॒ इत्याग्नि॑-इ॒ध्रे॒ । जु॒हु॒या॒त् । नमो॑वृक्ति॒मिति॒ नम॑ः-वृ॒क्ति॒म् । ए॒व । ए॒षा॒म् । वृ॒ङ्क्ते॒ । ता॒जक् । आर्ति॑म् । एति॑ । ऋ॒च्छ॒न्ति॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्र॒जाप॑ते॒रिति॑ प्र॒जा-प॒ते॒ः । जाय॑मानाः । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । जा॒ताः । च॒ । याः । इ॒माः ॥ तस्मै॑ । प्रति॑ । प्रेति॑ । वे॒द॒य॒ । चि॒कि॒त्वान् । अन्विति॑ । म॒न्य॒ता॒म् ॥ इ॒मम् । प॒शुम् । प॒शु॒प॒त॒ इति॑ पशु-प॒ते॒ । ते॒ । अ॒द्य । ब॒ध्नामि॑ । अ॒ग्ने॒ । सु॒कृ॒तस्येति॑ सु-कृ॒तस्य॑ । मध्ये ॥ अन्विति॑ । म॒न्य॒स्व॒ । सु॒यजेति॑ सु-यजा । य॒जा॒म् । जु॒ष्टम् । दे॒वाना॑म् । इ॒दम् । अ॒स्तु॒ । ह॒व्य॑म् ॥ प्र॒जा॒न॒न्त॒ इति॑ प्र-जा॒न॒न्त॑ः । प्रतीति॑ । गृ॒ह्णन्ति॒ । पूर्वे॑ । प्रा॒णमिति॑ प्र-अ॒नम् । अङ्गे॑भ्यः । परीति॑ । आ॒च॒र॑न्त॒मित्या-चर॑न्तम् ॥ सु॒व॒र्गमिति॑ सुवः-गम् । या॒हि॒ । प॒थिभि॒रिति॑ प॒थि-भि॒ः । दे॒व॒या॒नै॒रिति॑ देव-यानैः । ओष॑धीषु । प्रतीति॑ । ति॒ष्ठ॒ । शरी॑रैः ॥ येषाम् । ईशे ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प॒शु॒प॒ति॒रिति॑ पशु-पति॑ः । प॒शू॒नाम् । च॒तु॒ष्प॒दा॒मिति॒ चतु॑ः-प॒दा॒म् । उ॒त । च॒ । द्वि॒प॒दा॒मिति॑ द्वि-पदाम् ॥ निष्क्री॑त॒ इति॒ निः-क्री॒त॒ः । अ॒यम् । य॒ज्ञिय॑म् । भा॒गम् । ए॒तु॒ । रा॒यः । पोषाः । यज॑मानस्य । स॒न्तु॒ ॥ ये । ब॒ध्यमा॑नम् । अन्विति॑ । ब॒ध्यमा॑नाः । अ॒भ्यै॑क्ष॒न्तेत्य॑भि-ऐक्ष॑न्त । मन॑सा । चक्षु॑षा । च॒ ॥ अ॒ग्निः । तान् । अग्रे ।

प्रेतिं । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । प्रजयेतिं प्र-जया । सविँदान इतिं सम्-विदानः ॥ ये । आरण्याः । पशवः । विश्वरूपा इतिं विश्व-रूपाः । विरूपा इति वि-रूपाः । सन्तः । बहुधेतिं बहु-धा । एकरूपा इत्येक-रूपाः ॥ वायुः । तान् । अग्ने । प्रेतिं । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । प्रजयेतिं प्र-जया । सविँदान इतिं सम्-विदानः ॥ प्रमुञ्चमाना इतिं प्र-मुञ्चमानाः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। भुवनस्य । रेतः । गातुम् । धत्त । यजमानाय । देवाः ॥ उपाकृतमित्युप-आकृतम् । शशमानम् । यत् । अस्थात् । जीवम् । देवानाम् । अपीतिं । एतु । पाथः ॥ नाना । प्राण इतिं प्र-अनः । यजमानस्य । पशुना । यज्ञः । देवेभिः । सह । देवयान इतिं देव-यानः ॥ जीवम् । देवानाम् । अपीतिं । एतु । पाथः । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । उरः । वा । पद्भिरितिं पत्-भिः । आहत इत्या-हते ॥ अग्निः । मा । तस्मात् । एनसः । विश्वात् । मुञ्चतु । अꣳहसः ॥ शमितारः । उपेतनेत्युप-एतन । यज्ञम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। देवेभिः । इन्वितम् ॥ पाशात् । पशुम् । प्रेतिं । मुञ्चत । बन्धात् । यज्ञपतिमितिं यज्ञ-पतिम् । परिं ॥ अदितिः । पाशम् । प्रेतिं । मुमोक्तु । एतम् । नमः । पशुभ्य इतिं पशु-भ्यः । पशुपतय इतिं पशु-पतये । करोमि ॥ अरातीयन्तम् । अधरम् । कृणोमि । यम् । द्विष्मः । तस्मिन्न् । प्रतीतिं । मुञ्चामि । पाशम् ॥ त्वाम् । उ । ते । दधिरे । हव्यवाहमितिं हव्य-वाहम् । शृतङ्कर्तारमितिं शृतम्-कर्तारम् । उत । यज्ञियम् । च ॥ अग्ने । सदक्ष इति स-दक्षः । सतनुरिति स-तनुः । हि । भूत्वा । अथ । हव्या । जातवेद इतिं जात-वेदः । जुषस्व ॥ जातवेद इति जात-वेदः । वपया । गच्छ । देवान् । त्वम् । हि । होता । प्रथमः । बभूथ ॥ घृतेन । त्वम् । तनुवः । वर्धयस्व । स्वाहाकृतमिति स्वाहा-कृतम् । हविः । अदन्तु । देवाः ॥ स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः । वै । पशवः । तेषाम् । रुद्रः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । यत् । एताभ्याम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । ताभ्याम् । एव । एनम् । प्रतिप्रोच्येति प्रति-प्रोच्य । एति । लभते । आत्मनः । अनाव्रस्कायेत्यना-व्रस्काय । द्वाभ्याम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । द्विपादिति द्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । उपाकृत्येत्युप-आकृत्य । पञ्च । जुहोति । पाङ्क्ताः । पशवः । पशून् । एव । अवेति । रुन्द्धे । मृत्यवे । वै । एषः । नीयते । यत् । पशुः । तम् । यत् । अन्वारभेतेत्यनु-आरभेत । प्रमायुक इति प्र-मायुकः । यजमानः । स्यात् । नाना । प्राण इति प्र-अनः । यजमानस्य । पशुना । इति । आह । व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्त्यै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । इति । जुहोति । शान्त्यै । शमितारः । उपेतनेत्युप-एतन । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । वपायाम् । वै । आह्रियमाणायामित्या-ह्रियमाणायाम् । अग्नेः । मेधः । अपेति । क्रामति । त्वाम् । उ । ते । दधिरे । हव्यवाहमिति हव्य-वाहम् । इति । वपाम् । अभीति । जुहोति । अग्नेः । एव । मेधम् । अवेति । रुन्द्धे । अथो इति । श्रृतत्वायेति श्रृत-त्वाय । पुरस्ताथ्स्वाहाकृतय इति पुरस्तात्-स्वाहाकृतयः । वै । अन्ये । देवाः । उपरिष्टाथ्स्वाहाकृतय इत्युपरिष्टात्-स्वाहाकृतयः । अन्ये । स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा । इति । अभितः । वपाम् । जुहोति । तान् । एव । उभयान् । प्रीणाति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यः । वै । अयथादेवतमित्ययथा-देवतम् । यज्ञम् । उपचरतीत्युप-चरति । एति । देवताभ्यः । वृश्च्यते । पापीयान् । भवति । यः । यथादेवतमिति यथा-देवतम् । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । आग्नेय्या । ऋचा । आग्नीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । अभीति । मृशेत् । वैष्णव्या । हविर्धानमिति हविः-धानम् । आग्नेय्या । स्रुचः । वायव्यया । वायव्यानि । ऐन्द्रिया । सदः । यथादेवतमिति यथा-देवतम् । एव । यज्ञम् । उपेति । चरति । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । युनज्मि । ते । पृथिवीम् । ज्योतिषा । सह । युनज्मि । वायुम् । अन्तरिक्षेण ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ते । सह । युनज्मि । वाचम् । सह । सूर्येण । ते । युनज्मि । तिस्रः । विपृच इति वि-पृचः । सूर्यस्य । ते ॥ अग्निः । देवता । गायत्री । छन्दः । उपाꣳशोरित्युप-अꣳशोः । पात्रम् । असि । सोमः । देवता । त्रिष्टुप् । छन्दः । अन्तर्यामस्येत्यन्तः-यामस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । जगती । छन्दः । इन्द्रवायुवोरितीन्द्र-वायुवोः । पात्रम् । असि । बृहस्पतिः । देवता । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । छन्दः । मित्रावरुणयोरिति मित्रा-वरुणयोः । पात्रम् । असि । अश्विनौ । देवता । पङ्क्तिः । छन्दः । अश्विनोः । पात्रम् । असि । सूर्यः । देवता । बृहती ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। छन्दः । शुक्रस्य । पात्रम् । असि । चन्द्रमाः । देवता । सतोबृहतीति सतः-बृहती । छन्दः । मन्थिनः । पात्रम् । असि । विश्वे । देवाः । देवता । उष्णिहा । छन्दः । आग्रयणस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । ककुत् । छन्दः । उक्थानाम् । पात्रम् । असि । पृथिवी । देवता । विराडिति वि-राट् । छन्दः । ध्रुवस्य । पात्रम् । असि ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इष्टर्गः । वै । अध्वर्युः । यजमानस्य । इष्टर्गः । खलु । वै । पूर्वः । अर्ष्टुः । क्षीयते । आसन्यात् । मा । मन्त्रात् । पाहि । कस्याः । चित् । अभिशस्त्या इत्यभि-शस्त्याः । इति । पुरा । प्रातरनुवाकादिति प्रातः-अनुवाकात् । जुहुयात् । आत्मने । एव । तत् । अध्वर्युः । पुरस्तात् । शर्म । नह्यते । अनार्त्यै । सवेँशायेति सम्-वेशाय । त्वा । उपवेशायेत्युप-वेशाय । त्वा । गायत्रियाः । त्रिष्टुभः । जगत्याः । अभिभूत्या इत्यभि-भूत्यै । स्वाहा । प्राणापानाविति प्राण-अपानौ । मृत्योः । मा । पातम् । प्राणापानाविति प्राण-अपानौ । मा । मा । हासिष्टम् । देवतासु । वै । एते । प्राणापानयोरिति प्राण-अपानयोः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। व्यायꣳच्छन्त इति वि-आयꣳच्छन्ते । येषाम् । सोमः । समृच्छत इति सम्-ऋच्छते । सवँशायेति सम्-वेशाय । त्वा । उपवेशायेत्युप-वेशाय । त्वा । इति । आहु । छन्दाꣳसि । वै । सवँश इति सम्-वेशः । उपवेश इत्युप-वेशः । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । अस्य । छन्दाꣳसि । वृङ्क्ते । प्रेतिवन्तीति प्रेति-वन्ति । आज्यानि । भवन्ति । अभिजित्या इत्यभि-जित्यै । मरुत्वतीः । प्रतिपद इति प्रति-पदः । विजित्या इति वि-जित्यै । उभे इति । बृहद्रथन्तरे इति बृहत्-रथन्तरे । भवतः । इयम् । वाव । रथन्तरमिति रथम्-तरम् । असौ । बृहत् । आभ्याम् । एव । एनम् । अन्तः । एति । अद्य । वाव । रथन्तरमिति रथम्-तरम् । श्वः । बृहत् । अद्याश्वादित्यद्य-श्वात् । एव । एनम् । अन्तः । एति । भूतम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वाव । रथन्तरमिति रथम्-तरम् । भविष्यत् । बृहत् । भूतात् । च । एव । एनम् । भविष्यतः । च । अन्तः । एति । परिमितमिति परि-मितम् । वाव । रथन्तरमिति रथम्-तरम् । अपरिमितमित्यपरि-मितम् । बृहत् । परिमितादिति परि-मितात् । च । एव । एनम् । अपरिमितादित्यपरि-मितात् । च । अन्तः । एति । विश्वामित्रजमदग्नी इति विश्वामित्र-जमदग्नी । वसिष्ठेन । अस्पर्धेताम् । सः । एतत् । जमदग्निः । विहव्यमिति वि-हव्यम् । अपश्यत् । तेन । वै । सः । वसिष्ठस्य । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अवृङ्क्त । यत् । विहव्यमिति वि-हव्यम् । शस्यते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । भ्रातृव्यस्य । वृङ्क्ते । यस्य । भूयाꣳसः । यज्ञक्रतव इति यज्ञ-क्रतवः । इति । आहुः । सः । देवताः । वृङ्क्ते । इति । यदि । अग्निष्टोम इत्यग्नि-स्तोमः । सोमः । परस्तात् । स्यात् । उक्थ्यम् । कुर्वीत । यदि । उक्थ्यः । स्यात् । अतिरात्रमित्यति-रात्रम् । कुर्वीत । यज्ञक्रतुभिरिति यज्ञ-क्रतुभिः । एव । अस्य । देवताः । वृङ्क्ते । वसीयान् । भवति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। निग्राभ्या इति नि-ग्राभ्याः । स्थ । देवश्रुत इति देव-श्रुतः । आयुः । मे । तर्पयत । प्राणमिति प्र-अनम् । मे । तर्पयत । अपानमित्यप-अनम् । मे । तर्पयत । व्यानमिति वि-अनम् । मे । तर्पयत । चक्षुः । मे । तर्पयत । श्रोत्रम् । मे । तर्पयत । मनः । मे । तर्पयत । वाचम् । मे । तर्पयत । आत्मानम् । मे । तर्पयत । अङ्गानि । मे । तर्पयत । प्रजामिति प्र-जाम् । मे । तर्पयत । पशून् । मे । तर्पयत । गृहान् । मे । तर्पयत । गणान् । मे । तर्पयत । सर्वगणमिति सर्व-गणम् । मा । तर्पयत । तर्पयत । मा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। गणाः । मे । मा । वीतिं । तृष्न्न् । ओषधयः । वै । सोमस्य । विशः । विशः । खलु । वै । राज्ञः । प्रदातोरिति प्र-दातोः । ईश्वराः । ऐन्द्रः । सोमः । अवींवृधम् । वः । मनसा । सुजाता इतिं सु-जाताः । ऋतप्रजाता इत्यृत-प्रजाताः । भगे । इत् । वः । स्याम ॥ इन्द्रेण । देवीः । वीरुधः । सष्विँदाना इतिं सम्-विदानाः । अन्वितिं । मन्यन्ताम् । सवनाय । सोमम् । इतिं । आहु । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । एव । एनम् । स्वायै । विशः । स्वायै । देवतायै । निर्याच्येतिं निः-याच्यं । अभीतिं । सुनोति । यः । वै । सोमस्य । अभिषूयमाणस्येत्यभि-सूयमानस्य ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्रथमः । अꣳशुः । स्कन्दति । सः । ईश्वरः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामिति प्र-जाम् । पशून् । यजमानस्य । निर्हन्तोरिति निः-हन्तोः । तम् । अभीतिं । मन्त्रयेत । एतिं । मा । अस्कान् । सह । प्रजयेतिं प्र-जया । सह । रायः । पोषेण । इन्द्रियम् । मे । वीर्यम् । मा । निरितिं । वधीः । इतिं । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एतिं । शास्ते । इन्द्रियस्यं । वीर्यस्य । प्रजाया इतिं प्र-जाये । पशूनाम् । अनिर्घाताय्येत्यनिः-घाताय । द्रप्सः । चस्कन्द । पृथिवीम् । अन्वितिं । द्याम् । इमम् । च । योनिम् । अन्वितिं । यः । च । पूर्वः ॥ तृतीयम् । योनिम् । अन्वितिं । सञ्चरन्तमितिं सम्-चरन्तम् । द्रप्सम् । जुहोमि । अन्वितिं । सप्त । होत्राः ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यः । वै । देवान् । देवयशसेनेतिं देव-यशसेन । अर्पयति । मनुष्यान् । मनुष्ययशसेनेतिं मनुष्य-यशसेन । देवयशसीतिं देव-यशसी । एव । देवेषु । भवति । मनुष्ययशसीतिं मनुष्य-यशसी । मनुष्येषु । यान् । प्राचीनम् । आग्रयणात् । ग्रहान् । गृह्णीयात् । तान् । उपाꣳश्वित्युप-अꣳशु । गृह्णीयात् । यान् । ऊर्ध्वान् । तान् । उपब्दिमत इत्युपब्दि-मतः । देवान् । एव । तत् । देवयशसेनेतिं देव-यशसेन । अर्पयति । मनुष्यान् । मनुष्ययशसेनेतिं मनुष्य-यशसेन । देवयशसीतिं देव-यशसी । एव । देवेषु । भवति । मनुष्ययशसीतिं मनुष्य-यशसी । मनुष्येषु ।

अ॒ग्निः । प्रा॒तः॒स॒व॒न इति॑ प्रातः-स॒व॒ने । पा॒तु॒ । अ॒स्मान् । वै॒श्वा॒न॒रः । म॒हि॒ना । वि॒श्वश॑म्भूरिति॑ वि॒श्व-श॒म्भूः॒ ॥ सः । नः॒ । पा॒व॒कः । द्रवि॑णम् । द॒धा॒तु॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आयु॑ष्मन्तः । स॒हभ॑क्षा॒ इति॑ स॒ह-भ॒क्षाः॒ । स्या॒म॒ ॥ विश्वे॑ । दे॒वाः॒ । म॒रुत॑ः । इन्द्रः॑ । अ॒स्मान् । अ॒स्मिन् । द्वि॒तीये । सव॑ने । न । जु॒ह्वु॒ः ॥ आयु॑ष्मन्तः । प्रि॒यम् । ए॒षा॒म् । वद॑न्तः । व॒यम् । दे॒वाना॑म् । सु॒म॒ताविति॑ सु-म॒तौ । स्या॒म॒ ॥ इ॒दम् । तृ॒तीय॑म् । सव॑नम् । क॒वी॒नाम् । ऋ॒तेन॑ । ये । च॒म॒सम् । ऐर॑यन्त ॥ ते । सौ॒ध॒न्व॒नाः । सु॒व॑ः । आ॒न॒शा॒नाः । स्विष्टि॒मिति॒ सु-इ॒ष्टि॒म् । नः॒ । अ॒भीति॑ । वसी॑यः । न॒य॒न्तु॒ ॥ आय॑तनवती॒रित्या॒यत॑न-व॒ती॒ः । वै । अ॒न्याः । आहु॑तय॒ इत्या-हु॒त॒यः॒ । हू॒य॒न्ते॒ । अ॒ना॒य॒त॒ना इत्य॑ना-य॒त॒नाः॒ । अ॒न्याः । याः । आ॒घा॒र॒व॑ती॒रित्या॑घार-व॒ती॒ः । ताः । आ॒यत॑नवती॒रित्या॒यत॑न-व॒ती॒ः । याः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सौ॒म्याः । ताः । अ॒ना॒य॒त॒ना इत्य॑ना-य॒त॒नाः॒ । ऐ॒न्द्र॒वा॒य॒वमित्यै॑न्द्र-वा॒य॒वम् । आ॒दा॒येत्या-दा॑य॑ । आ॒घा॒रमित्या-घा॒र॒म् । ए॒ति॑ । घा॒र॒येत् । अ॒ध्व॒रः । य॒ज्ञः । अ॒यम् । अ॒स्तु॒ । दे॒वाः॒ । ओष॑धीभ्य॒ इत्योष॑धि-भ्य॒ः । प॒शवे । नः॒ । जना॑य । विश्व॑स्मै । भू॒तायं॑ । अ॒ध्व॒रः । अ॒सि॒ । सः । पि॒न्व॒स्व॒ । घृ॒त॒व॒दिति॑ घृत-व॒त् । दे॒व॒ । सो॒म॒ । इति॑ । सौ॒म्याः । ए॒व । तत् । आहु॑ती॒रित्या-हु॒ती॒ः । आ॒यत॑नवती॒रित्या॒यत॑न-व॒ती॒ः । क॒रो॒ति॒ । आ॒यत॑नवा॒नित्या॒यत॑न-वा॒न् । भ॒व॒ति॒ । यः । ए॒वम् । वेद॑ । अथो॒ इति॑ । द्यावा॑पृथि॒वी इति॒ द्यावा-पृ॒थि॒वी । ए॒व । घृ॒तेन॑ । वीति॑ । उ॒न॒त्ति॒ । ते इति॑ । व्यु॑त्ते॒ इति॒ वि-उ॒त्ते॒ । उ॒प॒जी॒व॒नीये॒ इत्यु॑प-जी॒व॒नीये । भ॒व॒तः॒ । उ॒प॒जी॒व॒नीय॒ इत्यु॑प-जी॒व॒नीय॑ः । भ॒व॒ति॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यः । ए॒वम् । वेद॑ । ए॒षः । ते॒ । रु॒द्र॒ । भा॒गः । यम् । नि॒रया॑चथा॒ इति॑ निः-अया॑चथाः । तम् । जु॒ष॒स्व॒ । वि॒देः । गौ॒प॒त्यम् । रा॒यः । पोष॑म् । सु॒वी॒र्य॑मिति॑ सु-वी॒र्य॑म् । स॒व्व॒ँथ्स॒रीणा॒मिति॑ सम्-व॒थ्स॒रीणा॑म् । स्व॒स्ति॒म् ॥ मनु॑ः । पु॒त्रेभ्य॑ः । दा॒य॒म् । वीति॑ । अ॒भ॒ज॒त् । सः । नाभा॑नेदि॑ष्ठम् । ब्र॒ह्म॒च॒र्य॑मिति॑ ब्रह्म-चर्य॑म् । वस॑न्तम् । निरिति॑

। अ॒भ॒ज॒त् । सः । एति॑ । अ॒ग॒च्छ॒त् । सः । अ॒ब्र॒वी॒त् । क॒था । मा॒ । निरि॑ति । अ॒भा॒क् । इति॑ । न । त्वा॒ । निरि॑ति । अ॒भा॒क्ष॒म् । इति॑ । अ॒ब्र॒वी॒त् । अङ्गि॑रसः । इ॒मे । स॒त्रम् । आ॒स॒ते॒ । ते ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सु॒व॒र्गमिति॑ सुवः-गम् । लो॒कम् । न । प्रेति॑ । जा॒न॒न्ति॒ । तेभ्यः॑ । इ॒दम् । ब्राह्म॑णम् । ब्रू॒हि॒ । ते । सु॒व॒र्गमिति॑ सुवः-गम् । लो॒कम् । यन्तः॑ । ये । ए॒षा॒म् । प॒शवः॑ । तान् । ते । दा॒स्य॒न्ति॒ । इति॑ । तत् । ए॒भ्यः॒ । अ॒ब्र॒वी॒त् । ते । सु॒व॒र्गमिति॑ सुवः-गम् । लो॒कम् । यन्तः॑ । ये । ए॒षा॒म् । प॒शवः॑ । आस॑न्न् । तान् । अ॒स्मै । अ॒द॒दुः॒ । तम् । प॒शु॒भि॒रिति॑ पशु-भिः । चर॑न्तम् । य॒ज्ञ॒वा॒स्ताविति॑ यज्ञ-वा॒स्तौ । रु॒द्रः । एति॑ । अ॒ग॒च्छ॒त् । सः । अ॒ब्र॒वी॒त् । मम॑ । वै । इ॒मे । प॒शवः॑ । इति॑ । अद॑ुः । वै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। मह्य॑म् । इ॒मान् । इति॑ । अ॒ब्र॒वी॒त् । न । वै । तस्य॑ । ते । ई॒श॒ते॒ । इति॑ । अ॒ब्र॒वी॒त् । यत् । य॒ज्ञ॒वा॒स्ताविति॑ यज्ञ-वा॒स्तौ । हीय॑ते । मम॑ । वै । तत् । इति॑ । तस्मा॑त् । य॒ज्ञ॒वा॒स्त्विति॑ यज्ञ-वा॒स्तु । न । अ॒भ्य॒वेत्य॒मित्य॑भि-अ॒वेत्य॑म् । सः । अ॒ब्र॒वी॒त् । य॒ज्ञे । मा॒ । एति॑ । भ॒ज॒ । अथ॑ । ते॒ । प॒शून् । न । अ॒भीति॑ । म॒ꣳ॒स्ये॒ । इति॑ । तस्मै॑ । ए॒तम् । म॒न्थिन॑ः । स॒ꣳ॒स्रा॒वमिति॑ सम्-स्रा॒वम् । अ॒जु॒हो॒त् । तत॑ः । वै । तस्य॑ । रु॒द्रः । प॒शून् । न । अ॒भीति॑ । अ॒म॒न्य॒त॒ । यत्र॑ । ए॒तम् । ए॒वम् । वि॒द्वान् । म॒न्थिन॑ः । स॒ꣳ॒स्रा॒वमिति॑ सम्-स्रा॒वम् । जु॒होति॑ । न । तत्र॑ । रु॒द्रः । प॒शून् । अ॒भीति॑ । म॒न्य॒ते॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। जु॒ष्टः॑ । वा॒चः । भू॒या॒स॒म् । जु॒ष्टः॑ । वा॒चः । पत॑ये । देवि॑ । वा॒क् ॥ यत् । वा॒चः । मधु॑मदिति॒ मधु॑-मत् । तस्मि॑न्न् । मा॒ । धाः॒ । स्वाहा॑ । सर॑स्वत्यै ॥ ऋ॒चा । स्तोमम् । समि॑ति । अ॒र्ध॒य॒ । गा॒य॒त्रेण॑ । र॒थ॒न्त॒रमिति॑ रथम्-त॒रम् ॥ बृ॒हत् । गा॒य॒त्रव॑र्तनीति॑ गायत्र-व॒र्त॒नि॒ ॥ यः । ते॒ । द्र॒प्सः । स्क॒न्द॑ति । यः । ते॒ । अ॒ꣳशुः । बा॒हु॒च्यु॑त॒ इति॑ बा॒हु-च्यु॒तः॒ । धि॒ष॒ण॑योः । उ॒प॒स्था॒दित्यु॑प-स्था॒त् ॥ अ॒ध्व॒र्योः । वा॒ । परीति॑ । यः । ते॒ । प॒वि॒त्रात् ।

स्वाहाऽकृतमिति स्वाहा-कृतम् । इन्द्राय । तम् । जुहोमि ॥ यः । द्रप्सः । अꣳशुः । पतितः । पृथिव्याम् । परिवापादिति परि-वापात् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। पुरोडाशात् । करम्भात् ॥ धानासोमादिति धाना-सोमात् । मन्थिनः । इन्द्र । शुक्रात् । स्वाहाऽकृतमिति स्वाहा-कृतम् । इन्द्राय । तम् । जुहोमि ॥ यः । ते । द्रप्सः । मधुमानिति मधु-मान् । इन्द्रियावानितीन्द्रिय-वान् । स्वाहाऽकृत इति स्वाहा-कृतः । पुनः । अप्येतीत्यपि-एति । देवान् ॥ दिवः । पृथिव्याः । परीति । अन्तरिक्षात् । स्वाहाऽकृतमिति स्वाहा-कृतम् । इन्द्राय । तम् । जुहोमि ॥ अध्वर्युः । वै । ऋत्विजाम् । प्रथमः । युज्यते । तेन । स्तोमः । योक्तव्यः । इति । आहुः । वाक् । अग्रेगा इत्यग्रे-गाः । अग्रे । एतु । ऋजुगा इत्यृजु-गाः । देवेभ्यः । यशः । मयि । दधती । प्राणानिति प्र-अनान् । पशुषु । प्रजामिति प्र-जाम् । मयि ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। च । यजमाने । च । इति । आह । वाचम् । एव । तत् । यज्ञमुख इति यज्ञ-मुखे । युनक्ति । वास्तु । वै । एतत् । यज्ञस्य । क्रियते । यत् । ग्रहान् । गृहीत्वा । बहिष्पवमानमिति बहिः-पवमानम् । सर्पन्ति । पराञ्चः । हि । यन्ति । पराचीभिः । स्तुवते । वैष्णव्या । ऋचा । पुनः । एत्येत्या-इत्य । उपेति । तिष्ठते । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञम् । एव । अकः । विष्णो इति । त्वम् । नः । अन्तमः । शर्म । यच्छ । सहन्त्य ॥ प्रेति । ते । धाराः । मधुश्चुत इति मधु-श्चुतः । उथ्सम् । दुहते । अक्षितम् । इति । आह । यत् । एव । अस्य । शयानस्य । उपशुष्यतीत्युप-शुष्यति । तत् । एव । अस्य । एतेन । एति । प्याययति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। अग्निना । रयिम् । अश्नवत् । पोषम् । एव । दिवेदिव इति दिवे-दिवे ॥ यशसम् । वीरवत्तममिति वीरवत्-तमम् ॥ गोमानिति गो-मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् । अश्वी । यज्ञः । नृवथ्सखेति नृवत्-सखा । सदम् । इत् । अप्रमृष्य इत्यप्र-मृष्यः ॥ इडावानितीडा-वान् । एषः । असुर । प्रजावानिति प्रजा-वान् । दीर्घः । रयिः । पृथुबुध्न इति पृथु-बुध्नः । सभावानिति सभा-वान् ॥ एति । प्यायस्व । समिति । ते ॥ इह । त्वष्टारम् ।

अ॒ग्नेय॑म् । वि॒श्वरू॑पमिति॑ वि॒श्व-रू॒प॒म् । उपे॑ति । ह्वये॒ ॥ अ॒स्माक॑म् । अ॒स्तु॒ । केव॑लः ॥ तत् । नः॒ । तु॒रीप॑म् । अध॑ । पो॒ष॒यि॒ष्णु॒ । देव॑ । त्वष्टः॑ । वीति॑ । र॒रा॒णः॒ । स्य॒स्व॒ ॥ यत॑ः । वी॒रः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। क॒र्म॒ण्य॑ः । सु॒दक्ष॒ इति॑ सु-दक्षः । यु॒क्तग्रा॒वेति॑ यु॒क्त-ग्रा॒वा॒ । जाय॑ते । दे॒वका॑म॒ इति॑ दे॒व-का॒मः॒ ॥ शि॒वः । त्वष्टः॑ । इ॒ह । एति॑ । गृ॒हि॒ । वि॒भुरिति॑ वि-भुः । पोषे । उ॒त । त्मना ॥ य॒ज्ञेय॑ज्ञ॒ इति॑ य॒ज्ञे-य॒ज्ञे॒ । नः॒ । उदिति॑ । अ॒व॒ ॥ पि॒शङ्ग॑रूप॒ इति॑ पि॒शङ्ग॑-रू॒पः॒ । सु॒भर॒ इति॑ सु-भर॑ः । व॒यो॒धा इति॑ वयः-धाः । श्रु॒ष्टी । वी॒रः । जा॒य॒ते॒ । दे॒वका॑म॒ इति॑ दे॒व-का॒मः॒ ॥ प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् । त्वष्टा । वीति॑ । स्य॒तु॒ । नाभि॑म् । अ॒स्मे इति॑ । अथ॑ । दे॒वाना॑म् । अपीति॑ । ए॒तु॒ । पाथ॑ः ॥ प्रेति॑ । नः॒ । दे॒वी । एति॑ । नः॒ । दि॒वः ॥ पी॒पि॒वाꣳस॑म् । सर॑स्वतः । स्तन॑म् । यः । वि॒श्वद॑र्,शत॒ इति॑ वि॒श्व-द॒र्,श॒तः॒ ॥ धु॒क्षी॒महि॑ । प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् । इष॑म् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। ये । ते॒ । स॒र॒स्व॒ः । ऊ॒र्मय॑ः । मधु॑मन्त॒ इति॒ मधु॑-म॒न्त॒ः । घृ॒त॒श्चु॒त॒ इति॑ घृत-श्चु॒त॑ः ॥ तेषा॑म् । ते॒ । सु॒म्न॑म् । ई॒म॒हे॒ ॥ यस्य॑ । व्र॒तम् । प॒शव॑ः । यन्ति॑ । सर्वे । यस्य॑ । व्र॒तम् । उ॒प॒तिष्ठ॑न्त॒ इत्यु॑प-तिष्ठ॑न्ते । आप॑ः ॥ यस्य॑ । व्र॒ते । पु॒ष्टि॒प॒ति॒रिति॑ पुष्टि-पति॑ः । निवि॑ष्ट॒ इति॒ नि-वि॒ष्ट॒ः । तम् । सर॑स्वन्तम् । अव॑से । हु॒वे॒म॒ ॥ दि॒व्यम् । सु॒प॒र्ण॒मिति॑ सु-प॒र्ण॒म् । व॒य॒सम् । बृ॒हन्त॑म् । अ॒पाम् । गर्भ॑म् । वृ॒ष॒भम् । ओष॑धीनाम् ॥ अ॒भी॒प॒तः । वृ॒ष्ट्या । त॒र्पय॑न्तम् । तम् । सर॑स्वन्तम् । अव॑से । हु॒वे॒म॒ ॥ सिनी॑वालि । पृथु॑ष्टुक॒ इति॒ पृथु॑-स्तु॒के॒ । या । दे॒वाना॑म् । असि॑ । स्वसा ॥ जु॒ष॒स्व॑ । ह॒व्यम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। आहु॑तमित्या-हुत॒म् । प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् । दे॒वि॒ । दि॒दि॒ड्डि॒ । नः॒ ॥ या । सु॒पा॒णिरिति॑ सु-पा॒णिः । स्व॒ङ्गु॒रिरिति॑ सु-अ॒ङ्गु॒रिः । सु॒षू॒मेति॑ सु-सूमा । बहु॑सूव॒रीति॑ बहु-सूव॑री ॥ तस्यै॑ । वि॒श्प॒त्नि॒यै॒ । ह॒विः । सि॒नी॒वा॒ल्यै । जु॒हो॒त॒न॒ ॥ इन्द्र॑म् । व॒ः । वि॒श्वत॑ः । परीति॑ । इन्द्र॑म् । नर॑ः ॥ असि॑तवर्णा इत्यसि॑त-व॒र्णा॒ः । हर॑यः । सु॒प॒र्णा इति॑ सु-प॒र्णा॒ः । मिह॑ः । वसा॑नाः । दिव॑म् । उदिति॑ । प॒त॒न्ति॒ ॥ ते । एति॑ । अ॒व॒वृ॒त्र॒न्न् । सद॑नानि । कृ॒त्वा ।

आत् । इत् । पृथिवी । घृतैः । वीतिं । उद्यते ॥ हिरण्यकेश इति हिरण्य-केशः । रजसः । विसार इतिं वि-सारे । अहिंः । धुनिंः । वातः । इव । ध्रजीमान् ॥ शुचिंभ्राजा इति शुचिं-भ्राजाः । उषसः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। नवेदाः । यशस्वतीः । अपस्युवः । न । सत्याः ॥ V । एतिं । ते । सुपर्णा इतिं सु-पर्णाः । अमिनन्त । एवैः । कृष्णः । नोनाव । वृषभः । यदिं । इदम् ॥ शिवाभिंः । न । स्मयमानाभिः । एतिं । अगात् । पतन्ति । मिहंः । स्तनयन्ति । अभ्रा ॥ वाश्रा । इव । विद्युदितिं वि-द्युत् । मिमाति । वथ्सम् । न । माता । सिषक्ति ॥ यत् । एषाम् । वृष्टिः । असर्जि ॥ पर्वतः । चित् । महिं । वृद्धः । बिभाय । दिवः । चित् । सानुं । रेजत । स्वने । वः ॥ यत् । क्रीडथ । मरुतः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। ऋष्टिमन्त इत्यृष्टि-मन्तः । आपः । इव । सध्रियञ्चः । धवध्वे ॥ अभीतिं । क्रन्द । स्तनय । गर्भम् । एतिं । धाः । उदन्वतेत्युदन्-वता । परीतिं । दीय । रथेंन ॥ दृतिम् । स्विंतिं । कय । विषितमिति वि-सितम् । न्यञ्चम् । समाः । भवन्तु । उद्वतेत्युत्-वता । निपादा इतिं नि-पादाः ॥ त्वम् । त्या । चित् । अच्युता । अग्ने । पशुः । न । यवसे ॥ धामं । ह । यत् । ते । अजर । वना । वृश्चन्तिं । शिक्वसः ॥ अग्ने । भूरींणि । तवं । जातवेद इतिं जात-वेदः । देवं । स्वधाव इतिं स्वधा-वः । अमृतस्य । धामं ॥ याः । च ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-7,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। मायाः । मायिनाम् । विश्वमिन्वेतिं विश्वम्-इन्व । त्वे इतिं । पूर्वीः । सन्दधुरितिं सम्-दधुः । पृष्टबन्धो इतिं पृष्ट-बन्धो ॥ दिवः । नः । वृष्टिम् । मरुतः । ररीध्वम् । प्रेतिं । पिन्वत । वृष्णः । अश्वस्य । धाराः ॥ अर्वाङ् । एतेनं । स्तनयित्नुना । एतिं । इहि । अपः । निषिञ्चन्नितिं नि-सिञ्चन् । असुरः । पिता । नः ॥ पिन्वन्ति । अपः । मरुतः । सुदानव इतिं सु-दानवः । पयः । घृतवदितिं घृत-वत् । विदथेषु । आभुव इत्या-भुवः ॥ अत्यम् । न । मिहे । वीतिं । नयन्ति । वाजिनम् । उथ्सम् । दुहन्ति । स्तनयन्तम् । अक्षितम् ॥ उदप्रुत इत्युद-प्रुतः । मरुतः । तान् । इयर्त । वृष्टिम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-8,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। ये । विश्वे । मरुतः । जुनन्ति ॥ क्रोशाति । गर्दा । कन्या । इव । तुन्ना । पेरुम् । तुज्ञाना । पत्या । इव । जाया ॥ घृतेन । द्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । मधुना । समिति । उक्षत । पयस्वतीः । कृणुत । आपः । ओषधीः ॥ ऊर्जम् । च । तत्र । सुमतिमिति सु-मतिम् । च । पिन्वथ । यत्र । नरः । मरुतः । सिञ्चथ । मधु ॥ उदिति । उ । त्यम् । चित्रम् ॥ और्वभृगुवदित्यौर्वभृगु-वत् । शुचिम् । अप्नवानवदिप्नवान-वत् । एति । हुवे ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमिति समुद्र-वाससम् ॥ एति । सवम् । सवितुः । यथा । भगस्य । इव । भुजिम् । हुवे ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमिति समुद्र-वाससम् ॥ हुवे । वातस्वनमिति वात-स्वनम् । कविम् । पर्जन्यक्रन्द्यमिति पर्जन्य-क्रन्द्यम् । सहः ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमिति समुद्र-वाससम् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यः । वै । पवमानानाम् । अन्वारोहानित्यनु-आरोहान् । विद्वान् । यजते । अन्विति । पवमानान् । एति । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । श्येनः । असि । गायत्रछन्दा इति गायत्र-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । सुपर्ण इति सु-पर्णः । असि । त्रिष्टुप्छन्दा इति त्रिष्टुप्-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । सघा । असि । जगतीछन्दा इति जगती-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । इति । आह । एते ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वै । पवमानानाम् । अन्वारोहा इत्यनु-आरोहाः । तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजते । अन्विति । पवमानान् । एति । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । यः । वै । पवमानस्य । सन्तातिमिति सम्-तातिम् । वेद । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुषः । प्रेति । मीयते । पशुमानिति पशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामिति प्र-जाम् । पवमानस्य । ग्रहाः । गृह्यन्ते । अथ । वै । अस्य । एते । अगृहीताः । द्रोणकलश इति द्रोण-कलशः । आधवनीय इत्या-धवनीयः । पूतभृदिति पूत-भृत् । तान् । यत् । अगृहीत्वा । उपाकुर्यादित्युप-आकुर्यात् । पवमानम् । वीति ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। छि॒न्द्या॒त् । तम् । वि॒च्छिद्य॑मान॒मिति॑ वि-छिद्य॑मानम् । अ॒ध्व॒र्योः । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः । अनु॑ । वी॒ति॑ । छि॒द्ये॒त् । उ॒प॒या॒मगृ॑हीत॒ इत्यु॑पया॒म-गृ॒हीतः॑ । अ॒सि॒ । प्र॒जाप॑तय॒ इति॑ प्र॒जा-प॒त॒ये॒ । त्वा॒ । इति॑ । द्रो॒ण॒क॒ल॒शमिति॑ द्रोण-क॒ल॒शम् । अ॒भीति॑ । मृ॒शे॒त् । इन्द्रा॑य । त्वा॒ । इति॑ । आ॒ध॒व॒नीय॒मित्या-ध॒व॒नीयम् । विश्वे॑भ्यः । त्वा॒ । दे॒वेभ्य॒ः । इति॑ । पू॒त॒भृ॒त॒मिति॑ पूत-भृतम् । पव॑मानम् । ए॒व । तत् । समिति॑ । त॒नो॒ति॒ । सर्व॑म् । आयु॑ः । ए॒ति॒ । न । पु॒रा । आयु॑षः । प्रेति॑ । मी॒य॒ते॒ । प॒शु॒मानिति॑ पशु-मान् । भ॒व॒ति॒ । वि॒न्दते । प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। त्रीणि॑ । वाव । सव॑नानि । अथ॑ । तृ॒तीयम् । सव॑नम् । अवेति॑ । लु॒म्प॒न्ति॒ । अ॒न्॒शु । कु॒र्व॒न्त॑ः । उ॒पा॒॒शुमित्यु॑प-अ॒॒शुम् । हु॒त्वा । उ॒पा॒॒शु॒पा॒त्र इत्यु॑पा॒॒शु-पा॒त्रे॒ । अ॒॒शुम् । अ॒वास्येत्य॑व-अस्य॑ । तम् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न इति॑ तृतीय-स॒व॒ने । अ॒पि॒सृ॒ज्येत्य॑पि-सृ॒ज्य॑ । अ॒भीति॑ । सु॒नु॒या॒त् । यत् । आ॒प्या॒यय॒तीत्या-प्या॒यय॑ति । तेन॑ । अ॒॒शु॒मदित्य॒॑शु-मत् । यत् । अ॒भि॒षु॒णोतीत्य॑भि-सु॒नोति॑ । तेन॑ । ऋ॒जी॒षि । सर्वा॑णि । ए॒व । तत् । सव॑नानि । अ॒॒शु॒मन्तीत्य॒॑शु-मन्ति॑ । शु॒क्र॒व॒न्तीति॑ शुक्र-व॒न्ति॒ । स॒मा॒व॑द्वीर्या॒णीति॑ स॒मा॒व॑त्-वी॒र्या॒णि॒ । क॒रो॒ति॒ । द्वौ । स॒मु॒द्रौ । वित॑ता॒विति॒ वि-त॒तौ॒ । अ॒जू॒र्यौ । प॒र्याव॑र्तेते॒ इति॑ परि-आव॑र्तेते । ज॒ठरा॑ । इ॒व॒ । पादाः॑ ॥ तयोः॑ । पश्य॑न्तः । अतीति॑ । य॒न्ति॒ । अ॒न्यम् । अप॑श्यन्तः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सेतु॑ना । अतीति॑ । य॒न्ति॒ । अ॒न्यम् ॥ द्वे इति॑ । द्रध॑सी॒ इति॑ । स॒तती॒ इति॑ स-तती । व॒स्ते॒ । एक॑ः । के॒शी । विश्वा॑ । भुव॑नानि । वि॒द्वान् ॥ ति॒रो॒धायेति तिरः-धाय॑ । ए॒ति॒ । असि॑तम् । वसा॑नः । शु॒क्र॒म् । एति॑ । द॒त्ते॒ । अ॒नु॒हायेत्य॑नु-हाय॑ । जा॒र्यै ॥ दे॒वाः । वै । यत् । य॒ज्ञे । अक॑ुर्वत । तत् । असु॑राः । अ॒कु॒र्व॒त॒ । ते । दे॒वाः । ए॒तम् । म॒हा॒य॒ज्ञमिति॑ महा-य॒ज्ञम् । अ॒प॒श्य॒न्॒ । तम् । अ॒त॒न्व॒त॒ । अ॒ग्निहो॑त्रमित्य॑ग्नि-हो॒त्रम् । व्र॒तम् । अ॒कु॒र्व॒त॒ । तस्मा॑त् । द्विव्र॑त॒ इति॒ द्वि-व्र॒तः॒ । स्या॒त् । द्विः । हि । अ॒ग्निहो॑त्रमित्य॑ग्नि-हो॒त्रम् । जु॒ह्व॑ति । पौ॒र्ण॒मा॒समिति॑ पौर्ण-मा॒सम् । य॒ज्ञम् । अ॒ग्नी॒षो॒मी॒य॒मित्य॑ग्नी-सो॒मी॒यम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प॒शुम् । अ॒कु॒र्व॒त॒ । दा॒र्श्यम् । य॒ज्ञम् । आ॒ग्ने॒यम् । प॒शुम् । अ॒कु॒र्व॒त॒ । वै॒श्व॒दे॒वमिति॑ वैश्व-दे॒वम् । प्रा॒तः॒स॒व॒नमिति॑ प्रातः-स॒व॒नम् । अ॒कु॒र्व॒त॒ । व॒रु॒ण॒प्र॒घा॒सानिति॑ वरुण-प्र॒घा॒सान् । माध्यं॑न्दिनम् । सव॑नम् । सा॒क॒मे॒धानिति॑ साक-मे॒धान् । पि॒तृ॒य॒ज्ञमिति॑ पितृ-य॒ज्ञम् । त्र्यं॑म्बकानिति॒ त्रि-अ॒म्ब॒कान्॒ । तृ॒ती॒य॒स॒व॒नमिति॑ तृतीय-स॒व॒नम् । अ॒कु॒र्व॒त॒ । तम् । ए॒षा॒म्॒ । असु॑राः । य॒ज्ञम् । अ॒न्ववा॑जिगाꣳस॒न्नित्य॑नु-अवा॑जिगाꣳसन्न् । तम् । न । अ॒न्ववा॑य॒न्नित्य॑नु-अवा॑यन्न् । ते । अ॒ब्रु॒व॒न्न्॒ । अ॒ध्व॒र्त॒व्याः । वै । इ॒मे । दे॒वाः । अ॒भू॒व॒न्न्॒ । इति॑ । तत् । अ॒ध्व॒रस्य॑ । अ॒ध्व॒र॒त्वमित्य॑ध्वर-त्वम् । ततः॑ । दे॒वाः । अभ॑वन्न् । परेति॑ । असु॑राः । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । सोमे॑न । यज॑ते । भव॑ति । आ॒त्मना । परेति॑ । अ॒स्य॒ । भ्रातृ॑व्यः । भ॒व॒ति॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प॒रि॒भूरिति॑ परि-भूः । अ॒ग्निम् । प॒रि॒भूरिति॑ परि-भूः । इन्द्र॑म् । प॒रि॒भूरिति॑ परि-भूः । विश्वान्॑ । दे॒वान् । प॒रि॒भूरिति॑ परि-भूः । माम् । स॒ह । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सेनेति॑ ब्रह्म-व॒र्च॒सेन॑ । सः । नः॒ । प॒व॒स्व॒ । शम् । गवे । शम् । जना॑य । शम् । अर्व॑ते । शम् । रा॒ज॒न्न्॒ । ओष॑धीभ्य॒ इत्योष॑धि-भ्यः । अच्छि॑न्नस्य । ते । र॒यि॒प॒त॒ इति॑ रयि-प॒ते । सु॒वी॒र्य॒स्येति॑ सु-वीर्य॑स्य । रा॒यः । पोष॑स्य । द॒दि॒तार॑ः । स्या॒म् ॥ तस्य॑ । मे॒ । रा॒स्व॒ । तस्य॑ । ते॒ । भ॒क्षी॒य॒ । तस्य॑ । ते॒ । इ॒दम् । उदिति॑ । मृ॒जे॒ ॥ प्रा॒णायेति॑ प्र-अ॒नाय॑ । मे॒ । व॒र्चो॒दा इति॑ वर्चः-दाः । वर्च॑से । प॒व॒स्व॒ । अ॒पा॒नायेत्य॑प-अ॒नाय॑ । व्या॒नायेति॑ वि-अ॒नाय॑ । वा॒चे ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। द॒क्ष॒क्र॒तु॒भ्या॒मिति॑ दक्षक्रतु-भ्याम् । चक्षु॑र्भ्या॒मिति॒ चक्षुः॑-भ्याम् । मे॒ । व॒र्चो॒दाविति॑ वर्चः-दौ । वर्च॑से । प॒वे॒था॒म्॒ । श्रोत्रा॑य । आ॒त्मने । अङ्गे॑भ्यः । आयु॑षे । वी॒र्या॑य । विष्णोः॑ । इन्द्र॑स्य । विश्वे॑षाम् । दे॒वाना॑म् । ज॒ठर॑म् । अ॒सि॒ । व॒र्चो॒दा इति॑ वर्चः-दाः । मे॒ । वर्च॑से । प॒व॒स्व॒ । कः । अ॒सि॒ । कः । नाम॑ । कस्मै॑ । त्वा॒ । काय॑ । त्वा॒ । यम् । त्वा॒ । सोमे॑न । अती॑तृपम् । यम् । त्वा॒ । सोमे॑न । अमी॑मदम् । सु॒प्र॒जा इति॑ सु-प्र॒जाः । प्र॒जये॑ति॑ प्र-जया ।

भूया॒स॒म् । सु॒वीर॒ इति॑ सु-वीर॑ः । वी॒रैः । सु॒वर्चा॒ इति॑ सु-वर्चाः । वर्च॑सा । सु॒पोष॒ इति॑ सु-पोषः । पोषैः । विश्वेभ्यः । मे॒ । रू॒पेभ्य॑ः । व॒र्चो॒दा इति॑ वर्चः-दाः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वर्च॑से । प॒व॒स्व॒ । तस्य॑ । मे॒ । रा॒स्व॒ । तस्य॑ । ते॒ । भ॒क्षी॒य॒ । तस्य॑ । ते॒ । इ॒दम् । उदिति॑ । मृ॒जे॒ ॥ बुभूषन्न् । अवेति॑ । ई॒क्षे॒त॒ । ए॒षः । वै । पात्रि॑यः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । य॒ज्ञः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । तम् । ए॒व । त॒र्प॒य॒ति॒ । सः । ए॒न॒म् । तृप्तः॑ । भू॒त्या । अ॒भीति॑ । प॒व॒ते॒ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सका॑म॒ इति॑ ब्रह्मवर्चस-का॒मः॑ । अवेति॑ । ई॒क्षे॒त॒ । ए॒षः । वै । पात्रि॑यः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । य॒ज्ञः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । तम् । ए॒व । त॒र्प॒य॒ति॒ । सः । ए॒न॒म् । तृप्तः॑ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सेनेति॑ ब्रह्म-व॒र्च॒सेन॑ । अ॒भीति॑ । प॒व॒ते॒ । आ॒म॒या॒वी ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अवेति॑ । ई॒क्षे॒त॒ । ए॒षः । वै । पात्रि॑यः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । य॒ज्ञः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । तम् । ए॒व । त॒र्प॒य॒ति॒ । सः । ए॒न॒म् । तृप्तः॑ । आयु॑षा । अ॒भीति॑ । प॒व॒ते॒ । अ॒भि॒चर॒न्नित्य॑भि-चरन्न् । अवेति॑ । ई॒क्षे॒त॒ । ए॒षः । वै । पात्रि॑यः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । य॒ज्ञः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॑ । तम् । ए॒व । त॒र्प॒य॒ति॒ । सः । ए॒न॒म् । तृप्तः॑ । प्रा॒णा॒पा॒नाभ्या॒मिति॑ प्राण-अ॒पा॒नाभ्या॑म् । वा॒चः । द॒क्ष॒क्र॒तु॒भ्या॒मिति॑ दक्षक्रतु-भ्या॑म् । चक्षु॑र्भ्या॒मिति॒ चक्षु॑ः-भ्या॒म् । श्रोत्रा॑भ्याम् । आ॒त्मन॑ः । अङ्गे॑भ्यः । आयु॑षः । अ॒न्तः । ए॒ति॒ । ता॒जक् । प्रेति॑ । ध॒न्व॒ति॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। स्फ्यः । स्व॒स्तिः । वि॒घ॒न इति॑ वि-घ॒नः । स्व॒स्तिः । पर्,शु॑ः । वेदिः॑ । प॒र॒शुः । न॒ः । स्व॒स्तिः ॥ य॒ज्ञिया॑ः । य॒ज्ञ॒कृ॒त इति॑ यज्ञ-कृ॑तः । स्थ॒ । ते । मा॒ । अ॒स्मिन्न् । य॒ज्ञे । उपेति॑ । ह्व॒य॒ध्व॒म् । उपेति॑ । मा॒ । द्यावा॑पृथि॒वी इति॒ द्यावा-पृ॒थि॒वी । ह्व॒ये॒ता॒म् । उपेति॑ । आ॒स्ता॒व इत्या-स्ता॒वः । कु॒लशः॑ । सोम॑ः । अ॒ग्निः । उपेति॑ । दे॒वाः । उपेति॑ । य॒ज्ञः । उपेति॑ । मा॒ । होत्राः॑ । उ॒प॒ह्व॒व इत्यु॑प-ह्व॒वे । ह्व॒य॒न्ता॒म् । नम॑ः । अ॒ग्नये । म॒ख॒घ्न इति॑ मख-घ्ने । म॒ख॒स्य॑ । मा॒ । यश॑ः । अ॒र्या॒त् । इति॑ । आ॒हु॒व॒नी॒यमित्या-हु॒व॒नी॒यम् । उपेति॑ । ति॒ष्ठ॒ते॒ । य॒ज्ञः । वै । म॒ख॒ः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यज्ञम् । वाव । सः । तत् । अहन्न् । तस्मै । एव । नमस्कृत्येतिं नमः-कृत्यं । सदः । प्रेतिं । सर्पति । आत्मनः । अनार्त्यै । नमः । रुद्रायं । मखघ्न इतिं मख-घ्ने । नमस्कृत्येति नमः-कृत्या । मा । पाहि । इतिं । आग्नीध्रमित्याग्निं-इध्रम् । तस्मै । एव । नमस्कृत्येतिं नमः-कृत्यं । सदः । प्रेतिं । सर्पति । आत्मनः । अनार्त्यै । नमः । इन्द्रांय । मखघ्न इतिं मख-घ्ने । इन्द्रियम् । मे । वीर्यम् । मा । निरितिं । वधीः । इतिं । होत्रीयम् । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एतिं । शास्ते । इन्द्रियस्यं । वीर्यस्य । अनिर्घाताय्येत्यनिः-घाताय । याः । वै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। देवताः । सदसि । आर्तिम् । आर्पयन्तीत्या-अर्पयन्ति । यः । ताः । विद्वान् । प्रसर्पतीतिं प्र-सर्पति । न । सदसि । आर्तिम् । एतिं । ऋच्छति । नमः । अग्नये । मखघ्न इतिं मख-घ्ने । इतिं । आह । एताः । वै । देवताः । सदसि । आर्तिम् । एतिं । अर्पयन्ति । ताः । यः । एवम् । विद्वान् । प्रसर्पतीतिं प्र-सर्पति । न । सदसि । आर्तिम् । एतिं । ऋच्छति । दृढे इतिं । स्थः । शिथिरे इतिं । समीची इतिं । मा । अꣳहसः । पातम् । सूर्यः । मा । देवः । दिव्यात् । अꣳहसः । पातु । वायुः । अन्तरिक्षात् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अग्निः । पृथिव्याः । यमः । पितृभ्य इतिं पितृ-भ्यः । सरस्वती । मनुष्येभ्यः । देवी इतिं । द्वारौ । मा । मा । समितिं । तातम् । नमः । सदसे । नमः । सदसः । पतये । नमः । सखीनाम् । पुरोगाणामितिं पुरः-गानाम् । चक्षुषे । नमः । दिवे । नमः । पृथिव्यै । अहे । दैधिषव्य । उदितिं । अतः । तिष्ठ । अन्यस्यं । सदने । सीद । यः । अस्मत् । पाकतर इति पाक-तरः । उदितिं । निवत इतिं नि-वतः । उदितिं । उद्वत इत्युत्-वतः । च । गेषम् । पातम् । मा । द्यावापृथिवी इतिं द्यावा-पृथिवी । अद्य । अह्नः । सदः । वै । प्रसर्पन्तमितिं प्र-सर्पन्तम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। पितरः । अनु । प्रेति । सर्पन्ति । ते । एनम् । ईश्वराः । हिꣳसितोः । सदः । प्रसृप्येति प्र-सृप्य । दक्षिणार्धमिति दक्षिण-अर्धम् । परेति । ईक्षेत । एति । अगन्त । पितरः । पितृमानिति पितृ-मान् । अहम् । युष्माभिः । भूयासम् । सुप्रजस इति सु-प्रजसः । मया । यूयम् । भूयास्त । इति । तेभ्यः । एव । नमस्कृत्येति नमः-कृत्य । सदः । प्रेति । सर्पति । आत्मनः । अनार्त्यै ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। भक्ष । एति । इहि । मा । एति । विश । दीर्घायुत्वायेति दीर्घायु-त्वाय । शन्तनुत्वायेति शन्तनु-त्वाय । रायः । पोषाय । वर्चसे । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः-त्वाय । एति । इहि । वसो इति । पुरोवसो इति पुरः-वसो । प्रियः । मे । हृदः । असि । अश्विनोः । त्वा । बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । सघ्यासम् । नृचक्षसमिति नृ-चक्षसम् । त्वा । देव । सोम । सुचक्षा इति सु-चक्षाः । अवेति । ख्येषम् । मन्द्रा । अभिभूतिरित्यभि-भूतिः । केतुः । यज्ञानाम् । वाक् । जुषाणा । सोमस्य । तृप्यतु । मन्द्रा । स्वर्वाचीति सु-अर्वाची । अदितिः । अनाहतशीर्ष्णीत्यनाहत-शीर्ष्णी । वाक् । जुषाणा । सोमस्य । तृप्यतु । एति । इहि । विश्वचर्षण इति विश्व-चर्षणे ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। शम्भूरिति शम्-भूः । मयोभूरिति मयः-भूः । स्वस्ति । मा । हरिवर्णेति हरि-वर्ण । प्रेति । चर । क्रत्वे । दक्षाय । रायः । पोषाय । सुवीरतायै इति सु-वीरतायै । मा । मा । राजन् । वीति । बीभिषः । मा । मे । हार्दि । त्विषा । वधीः ॥ वृषणे । शुष्माय । आयुषे । वर्चसे ॥ वसुमद्गणस्येति वसुमत्-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविद इति मति-विदः । प्रातःसवनस्येति प्रातः-सवनस्य । गायत्रछन्दस इति गायत्र-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । नराशꣳसपीतस्येति नराशꣳस-पीतस्य । पितृपीतस्येति पितृ-पीतस्य । मधुमत इति मधु-मतः । उपहूतस्येत्युप-हूतस्य । उपहूत इत्युप-हूतः । भक्षयामि । रुद्रवद्गणस्येति रुद्रवत्-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविद इति मति-विदः । माध्यन्दिनस्य । सवनस्य । त्रिष्टुप्छन्दस इति त्रिष्टुप्-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । नराशꣳसपीतस्येति नराशꣳस-पीतस्य ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। पितृपीतस्येति पितृ-पीतस्य । मधुमत इति मधु-मतः । उपहूतस्येत्युप-हूतस्य । उपहूत इत्युप-हूतः । भक्षयामि । आदित्यवद्गणस्येत्यादित्यवत्-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविद इति मति-विदः । तृतीयस्य । सवनस्य । जगतीछन्दस इति जगती-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । नराशꣳसपीतस्येति नराशꣳस-पीतस्य । पितृपीतस्येति पितृ-पीतस्य । मधुमत इति मधु-मतः । उपहूतस्येत्युप-हूतस्य । उपहूत इत्युप-हूतः । भक्षयामि ॥ एति । प्यायस्व । समिति । एतु । ते । विश्वतः । सोम । वृष्णियम् ॥ भव । वाजस्य । सङ्गथ इति सम्-गथे ॥ हिन्व । मे । गात्रा । हरिव इति हरि-वः । गणान् । मे । मा । वीति । तीतृषः ॥ शिवः । मे । सप्तऋषीनिति सप्त-ऋषीन् । उपेति । तिष्ठस्व । मा । मे । अवाङ् । नाभिम् । अतीति ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। गाः ॥ अपाम । सोमम् । अमृताः । अभूम । अदर्श्म । ज्योतिः । अविदाम । देवान् ॥ किम् । अस्मान् । कृणवत् । अरातिः । किम् । उ । धूर्तिः । अमृत । मर्त्यस्य ॥ यत् । मे । आत्मनः । मिन्दा । अभूत् । अग्निः । तत् । पुनः । एति । अहाः । जातवेदा इति जात-वेदाः । विचꣳषणिरिति वि-चर्,षणिः ॥ पुनः । अग्निः । चक्षुः । अदात् । पुनः । इन्द्रः । बृहस्पतिः ॥ पुनः । मे । अश्विना । युवम् । चक्षुः । एति । धत्तम् । अक्ष्योः ॥ इष्टयजुष इतीष्ट-यजुषः । ते । देव । सोम । स्तुतस्तोमस्येति स्तुत-स्तोमस्य ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। शस्तोक्थस्येति शस्त-उक्थस्य । हरिवत इति हरि-वतः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । मधुमत इति मधु-मतः । उपहूतस्येत्युप-हूतस्य । उपहूत इत्युप-हूतः । भक्षयामि ॥ आपूर्या इत्या-पूर्याः । स्थ । एति । मा । पूरयत । प्रजयेति प्र-जया । च । धनेन । च ॥ एतत् । ते । तत । ये । च । त्वाम् । अन्विति । एतत् । ते । पितामह । प्रपितामहेति प्र-पितामह । ये । च । त्वाम् । अन्विति । अत्र । पितरः । यथाभागमिति यथा-भागम् । मन्दध्वम् । नमः । वः । पितरः । रसाय । नमः । वः । पितरः । शुष्माय । नमः । वः । पितरः । जीवाय । नमः । वः । पितरः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। स्व॒धाया॒ इति॑ स्व-धायै । नम॑: । व॒: । पि॒त॒र॒: । म॒न्यवे । नम॑: । व॒: । पि॒त॒र॒: । घो॒राय॑ । पित॑रः । नम॑: । व॒: । ये । ए॒तस्मिन्न्॑ । लो॒के । स्थ । यु॒ष्मान् । ते । अन्वि॑ति । ये । अ॒स्मिन्न् । लो॒के । माम् । ते । अन्वि॑ति । ये । ए॒तस्मिन्न्॑ । लो॒के । स्थ । यू॒यम् । तेषाम् । वसि॑ष्ठाः । भू॒या॒स्त॒ । ये । अ॒स्मिन्न् । लो॒के । अ॒हम् । तेषाम् । वसि॑ष्ठः । भू॒या॒स॒म् । V । प्रजा॑पत॒ इति॒ प्रजा-प॒ते॒ । न । त्वत् । ए॒तानि॑ । अ॒न्यः । विश्वा । जा॒तानि॑ । परी॑ति । ता । ब॒भू॒व॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-7,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यत्का॑मा॒ इति॒ यत्-का॒मा॒: । ते॒ । जु॒हु॒मः । तत् । नः॒ । अ॒स्तु॒ । व॒यम् । स्या॒म॒ । पत॑यः । र॒यी॒णाम् ॥ दे॒वकृ॑त॒स्येति॑ दे॒व-कृ॒त॒स्य॒ । एन॑सः । अ॒व॒यज॑न॒मित्य॑व-यज॑नम् । अ॒सि॒ । म॒नु॒ष्य॑कृत॒स्येति॑ मनु॒ष्य॑-कृ॒त॒स्य॒ । एन॑सः । अ॒व॒यज॑न॒मित्य॑व-यज॑नम् । अ॒सि॒ । पि॒तृकृ॑त॒स्येति॑ पि॒तृ-कृ॒त॒स्य॒ । एन॑सः । अ॒व॒यज॑न॒मित्य॑व-यज॑नम् । अ॒सि॒ । अ॒फ्स्वित्य॑प्-सु । धौ॒तस्य॑ । सो॒म॒ । दे॒व॒ । ते॒ । नृभि॒रिति॒ नृ-भि॒: । सु॒तस्य॑ । इ॒ष्टय॑जुष॒ इती॒ष्ट-य॒जु॒ष॒: । स्तु॒तस्तो॑म॒स्येति॑ स्तु॒त-स्तो॒म॒स्य॒ । श॒स्तोक्थ॒स्येति॑ श॒स्त-उ॒क्थ॒स्य॒ । यः । भ॒क्षः । अ॒श्व॒सनि॒रित्य॑श्व-सनि॑: । यः । गो॒सनि॒रिति॑ गो-सनि॑: । तस्य॑ । ते॒ । पि॒तृभि॒रिति॑ पि॒तृ-भि॒: । भ॒क्ष॒ङ्कृ॒त॒स्येति॑ भ॒क्ष॒म्-कृ॒त॒स्य॒ । उप॑हूत॒स्येत्युप॑-हूत॒स्य॒ । उप॑हूत॒ इत्युप॑-हूत॒: । भ॒क्ष॒या॒मि॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। म॒ही॒नाम् । पय॑: । अ॒सि॒ । विश्वे॑षाम् । दे॒वाना॑म् । त॒नूः । ऋ॒ध्यास॑म् । अ॒द्य । पृष॑तीनाम् । ग्रह॑म् । पृष॑तीनाम् । ग्रह॑: । अ॒सि॒ । विष्णोः । हृ॒द॑यम् । अ॒सि॒ । एक॑म् । इ॒ष॒ । विष्णु॑: । त्वा॒ । अनु॑ । वी॒ति॑ । च॒क्र॒मे॒ । भू॒तिः । द॒ध्ना । घृ॒तेन॑ । व॒र्ध॒ता॒म् । तस्य॑ । मा॒ । इ॒ष्टस्य॑ । वी॒तस्य॑ । द्रवि॑णम् । ए॒ति॑ । ग॒म्या॒त् । ज्योति॑: । अ॒सि॒ । वै॒श्वा॒न॒रम् । पृ॒श्नि॑भ्यै । दु॒ग्धम् । याव॑ती । द्यावा॑पृथि॒वी इति॒ द्यावा-पृ॒थि॒वी । म॒हि॒त्वेति॑ महि-त्वा । याव॑त् । च॒ । स॒प्त । सिन्ध॑वः । वि॒त॒स्थुरिति॑ वि-त॒स्थुः ॥ ताव॑न्तम् । इ॒न्द्र॒ । ते ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ग्रहम् । सह । ऊर्जा । गृह्णामि । अस्तृतम् ॥ यत् । कृष्णशकुन इति कृष्ण-शकुनः । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । अवमृशेदित्यव-मृशेत् । शूद्राः । अस्य । प्रमायुका इति प्र-मायुकाः । स्युः । यत् । श्वा । अवमृशेदित्यव-मृशेत् । चतुष्पाद् इति चतुः-पादः । अस्य । पशवः । प्रमायुका इति प्र-मायुकाः । स्युः । यत् । स्कन्देत् । यजमानः । प्रमायुक इति प्र-मायुकः । स्यात् । पशवः । वै । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । पशवः । वै । एतस्य । स्कन्दन्ति । यस्य । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । स्कन्दति । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । पुनः । गृह्णाति । पशून् । एव । अस्मै । पुनः । गृह्णाति । प्राण इति प्र-अनः । वै । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । प्राण इति प्र-अनः । वै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एतस्य । स्कन्दति । यस्य । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । स्कन्दति । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । पुनः । गृह्णाति । प्राणमिति प्र-अनम् । एव । अस्मै । पुनः । गृह्णाति । हिरण्यम् । अवधायेत्यव-धाय । गृह्णाति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । प्राण इति प्र-अनः । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । अमृतम् । एव । अस्य । प्राण इति प्र-अने । दधाति । शतमानमिति शत-मानम् । भवति । शतायुरिति शत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रिय इति शत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । अश्वम् । अवेति । घ्रापयति । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । वै । अश्वः । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । प्राण इति प्र-अनः । स्वात् । एव । अस्मै । योनेः । प्राणमिति प्र-अनम् । निरिति । मिमीते । वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । छिद्यते । यस्य । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । स्कन्दति । वैष्णव्या । ऋचा । पुनः । गृह्णाति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति । तनोति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। देव । सवितः । एतत् । ते । प्रेति । आह । तत् । प्रेति । च । सुव । प्रेति । च । यज । बृहस्पतिः । ब्रह्मा । आयुष्मत्याः । ऋचः । मा । गात । तनूपादिति तनू-पात् । साम्नः । सत्याः । वः । आशिष इत्या-शिषः । सन्तु । सत्याः । आकूतय इत्या-कूतयः । ऋतम् । च । सत्यम् । च । वदत । स्तुत । देवस्य । सवितुः । प्रसव इति प्र-सवे । स्तुतस्य । स्तुतम् । असि । ऊर्जम् । मह्यम् । स्तुतम् । दुहाम् । एति । मा । स्तुतस्य । स्तुतम् । गम्यात् । शस्त्रस्य । शस्त्रम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अ॒सि॒ । ऊर्जम् । मह्यम् । श॒स्त्रम् । दु॒हा॒म् । एति॑ । मा॒ । श॒स्त्रस्य॑ । श॒स्त्रम् । ग॒म्या॒त् । इ॒न्द्रि॒याव॑न्त॒ इतीन्द्रि॒य-व॒न्तः॒ । व॒ना॒म॒हे॒ । धु॒क्षी॒महि॑ । प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् । इष॑म् ॥ सा । मे॒ । स॒त्या । आ॒शीरित्या-शीः । दे॒वेषु॑ । भू॒या॒त् । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒समिति॑ ब्रह्म-व॒र्च॒सम् । मा॒ । एति॑ । ग॒म्या॒त् ॥ य॒ज्ञः । ब॒भू॒व॒ । सः । एति॑ । ब॒भू॒व॒ । सः । प्रेति॑ । ज॒ज्ञे॒ । सः । वा॒वृ॒धे॒ ॥ सः । दे॒वाना॑म् । अधि॑पति॒रित्यधि॑-प॒तिः॒ । ब॒भू॒व॒ । सः । अ॒स्मान् । अधि॑पती॒नित्यधि॑-प॒ती॒न्॒ । क॒रो॒तु॒ । व॒यम् । स्या॒म॒ । पत॑यः । र॒यी॒णाम् ॥ य॒ज्ञः । वा॒ । वै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। य॒ज्ञप॑ति॒मिति॑ य॒ज्ञ-प॒ति॒म्॒ । दु॒हे॒ । य॒ज्ञप॑ति॒रिति॑ य॒ज्ञ-प॒ति॒ः॒ । वा॒ । य॒ज्ञम् । दु॒हे॒ । सः । यः । स्तु॒त॒श॒स्त्र॒योरिति॑ स्तुत-श॒स्त्र॒योः॒ । दोह॑म् । अवि॑द्वान् । यज॑ते । तम् । य॒ज्ञः । दु॒हे॒ । सः । इ॒ष्ट्वा । पापी॑यान् । भ॒व॒ति॒ । यः । ए॒न॒योः॒ । दोह॑म् । वि॒द्वान् । यज॑ते । सः । य॒ज्ञम् । दु॒हे॒ । सः । इ॒ष्ट्वा । वसी॑यान् । भ॒व॒ति॒ । स्तु॒तस्य॑ । स्तु॒तम् । अ॒सि॒ । ऊर्जम् । मह्यम् । स्तु॒तम् । दु॒हा॒म् । एति॑ । मा॒ । स्तु॒तस्य॑ । स्तु॒तम् । ग॒म्या॒त् । श॒स्त्रस्य॑ । श॒स्त्रम् । अ॒सि॒ । ऊर्जम् । मह्यम् । श॒स्त्रम् । दु॒हा॒म् । एति॑ । मा॒ । श॒स्त्रस्य॑ । श॒स्त्रम् । ग॒म्या॒त् । इति॑ । आ॒हु॒ । ए॒षः । वै । स्तु॒त॒श॒स्त्र॒योरिति॑ स्तुत-श॒स्त्र॒योः॒ । दोहः॑ । तम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । यज॑ते । दु॒हे॒ । ए॒व । य॒ज्ञम् । इ॒ष्ट्वा । वसी॑यान् । भ॒व॒ति॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। श्ये॒नाय॑ । पत्व॑ने । स्वाहा । वट् । स्व॒यम॑भिगू॒र्ता॒येति॑ स्व॒यम्-अ॒भि॒गू॒र्ता॒य॒ । नमः॑ । वि॒ष्ट॒म्भायेति॑ वि-स्त॒म्भाय॑ । धर्म॑णे । स्वाहा । वट् । स्व॒यम॑भिगू॒र्ता॒येति॑ स्व॒यम्-अ॒भि॒गू॒र्ता॒य॒ । नमः॑ । प॒रि॒ध॒य॒ इति॑ परि-धये । ज॒न॒प्र॒थ॒ना॒येति॑ जन-प्रथ॒नाय । स्वाहा । वट् । स्व॒यम॑भिगू॒र्ता॒येति॑ स्व॒यम्-अ॒भि॒गू॒र्ता॒य॒ । नमः॑ । ऊर्जे । होत्रा॑णाम् । स्वाहा । वट् । स्व॒यम॑भिगू॒र्ता॒येति॑ स्व॒यम्-अ॒भि॒गू॒र्ता॒य॒ । नमः॑ । पय॑से । होत्रा॑णाम् । स्वाहा । वट् । स्व॒यम॑भिगू॒र्ता॒येति॑ स्व॒यम्-अ॒भि॒गू॒र्ता॒य॒ । नमः॑ । प्र॒जाप॑तय॒ इति॑ प्र॒जा-प॒त॒ये॒ । मन॑वे । स्वाहा । वट् । स्व॒यम॑भिगू॒र्ता॒येति॑ स्व॒यम्-अ॒भि॒गू॒र्ता॒य॒

। नमः । ऋतम् । ऋतपा इत्यृत-पाः । सुवर्वाडितिं सुवः-वाट् । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिं स्वयम्-अभिगूर्ताय । नमः । तृम्पन्ताम् । होत्राः । मधोः । घृतस्य । यज्ञपतिमितिं यज्ञ-पतिम् । ऋषयः । एनसा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आहुः ॥ प्रजा इतिं प्र-जाः । निर्भक्ता इति निः-भक्ताः । अनुतप्यमाना इत्यनु-तप्यमानाः । मधव्यौ । स्तोकौ । अपेतिं । तौ । रराध ॥ समितिं । नः । ताभ्याम् । सृजतु । विश्वकर्मेतिं विश्व-कर्मा । घोराः । ऋषयः । नमः । अस्तु । एभ्यः ॥ चक्षुषः । एषाम् । मनसः । च । सन्धावितिं सम्-धौ । बृहस्पतये । महिं । सत् । द्युमदितिं द्यु-मत् । नमः ॥ नमः । विश्वकर्मण इतिं विश्व-कर्मणे । सः । उ । पातु । अस्मान् । अनन्यान् । सोमपानितिं सोम-पान् । मन्यमानः ॥ प्राणस्येतिं प्र-अनस्य । विद्वान् । समर इतिं सम्-अरे । न । धीरः । एनः । चकृवान् । महिं । बद्धः । एषाम् ॥ तम् । विश्वकर्मन्नितिं विश्व-कर्मन् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्रेतिं । मुञ्च । स्वस्तये । ये । भक्षयन्तः । न । वसूनि । आनृहुः ॥ यान् । अग्नयः । अन्वतप्यन्तेत्यनु-अतप्यन्त । धिष्णियाः । इयम् । तेषाम् । अवया । दुरिष्टया इति दुः-इष्ट्यै । स्विष्टिमिति सु-इष्टिम् । नः । ताम् । कृणोतु । विश्वकर्मेतिं विश्व-कर्मा ॥ नमः । पितृभ्य इतिं पितृ-भ्यः । अभीतिं । ये । नः । अख्यन्न् । यज्ञकृत इतिं यज्ञ-कृतः । यज्ञकामा इतिं यज्ञ-कामाः । सुदेवा इतिं सु-देवाः । अकामाः । वः । दक्षिणाम् । न । नीनिम । मा । नः । तस्मात् । एनसः । पापयिष्ट ॥ यावन्तः । वै । सदस्याः । ते । सर्वे । दक्षिण्याः । तेभ्यः । यः । दक्षिणाम् । न ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। नयेत् । एितिं । एभ्यः । वृश्च्येत । यत् । वैश्वकर्मणानीतिं वैश्व-कर्मणानिं । जुहोतिं । सदस्यान् । एव । तत् । प्रीणाति । अस्मे इतिं । देवासः । वपुषे । चिकित्सत । यम् । आशिरा । दम्पती इतिं । वामम् । अश्नुतः ॥ पुमान् । पुत्रः । जायते । विन्दते । वसु । अथ । विश्वे । अरपाः । एधते । गृहः ॥ आशीर्दायेत्याशीः-दाया । दम्पती इतिं । वामम् । अश्नुताम् । अरिष्टः । रायः । सचताम् । समोकसेति सम्-ओकसा ॥ यः । एतिं ।

असिंचत् । सन्दुंग्धमिति सम्-दुग्धम् । कुम्भ्या । सह । इष्टेन । यामन्न् । अमंतिम् । जहातु । सः ॥
सर्पिर्ग्रीवीतिं सर्पिः-ग्रीवी ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। पीवंरी । अस्य । जाया । पीवांनः । पुत्राः । अकृंशासः । अस्य ॥ सहजांनिरितिं सह-जानिः । यः । सुमखस्यमांन इतिं सु-मखस्यमांनः । इन्द्रांय । आशिरम् । सह । कुम्भ्या । अदात् ॥ आशीरित्या-शीः । मे । ऊर्जम् । उत । सुप्रजास्त्वमितिं सुप्रजाः-त्वम् । इषम् । दधातु । द्रविंणम् । सवंर्चसमिति स-वर्चसम् ॥ सञ्जयन्नितिं सम्-जयन्न् । क्षेत्राणि । सहंसा । अहम् । इन्द्र । कृण्वानः । अन्यान् । अधंरान् । सपत्नान् ॥ भूतम् । असि । भूते । मा । धाः । मुखम् । असि । मुखम् । भूयासम् । द्यावांपृथिवीभ्यामिति द्यावा-पृथिवीभ्याम् । त्वा । परीतिं । गृह्णामि । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्रेतिं । च्यावयन्तु । दिवि । देवान् । दृꣳह । अन्तरिंक्षे । वयांꣳसि । पृथिव्याम् । पार्थिंवान् । ध्रुवम् । ध्रुवेणं । हविषा । अवेतिं । सोमम् । नयामसि ॥ यथा । नः । सर्वम् । इत् । जगंत् । अयक्ष्मम् । सुमना इतिं सु-मनाः । असंत् ॥ यथा । नः । इन्द्रंः । इत् । विशंः । केवंलीः । सर्वाः । समंनस इति स-मनसः । करंत् ॥ यथा । नः । सर्वाः । इत् । दिशंः । अस्माकम् । केवंलीः । असन्न् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यत् । वै । होता । अध्वर्युम् । अभ्याह्वयंत इत्यंभि-आह्वयंते । वज्रम् । एनम् । अभि । प्रेतिं । वर्तयति । उक्थंशा इत्युक्थं-शाः । इतिं । आह । प्रातःसवनमितिं प्रातः-सवनम् । प्रतिगीर्येतिं प्रति-गीर्यं । त्रीणिं । एतानिं । अक्षरांणि । त्रिपदेतिं त्रि-पदा । गायत्री । गायत्रम् । प्रातःसवनमितिं प्रातः-सवनम् । गायत्रिया । एव । प्रातःसवन इतिं प्रातः-सवने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते । उक्थम् । वाचि । इतिं । आह । माध्यंन्दिनम् । सवंनम् । प्रतिगीर्येतिं प्रति-गीर्यं । चत्वारिं । एतानिं । अक्षरांणि । चतुंष्पदेति चतुंः-पदा । त्रिष्टुप् । त्रैष्टुंभम् । माध्यंन्दिनम् । सवंनम् । त्रिष्टुभा । एव । माध्यंन्दिने । सवंने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। उ॒क्थम् । वा॒चि । इन्द्रा॑य । इति॑ । आ॒हु॒ । तृ॒तीय॑सव॒नमिति॑ तृतीय-स॒व॒नम् । प्र॒ति॒गीर्येति॑ प्रति-गीर्य॑ । स॒प्त । ए॒तानि॑ । अ॒क्षरा॑णि । स॒प्त॒प॒देति॑ सप्त-प॒दा॒ । शक्व॑री । शा॒क्व॒रः । वज्रः॑ । वज्रे॑ण । ए॒व । तृ॒तीय॑सव॒न इति॑ तृतीय-स॒व॒ने । वज्र॑म् । अ॒न्तः । ध॒त्ते॒ । ब्र॒ह्म॒वा॒दिन॒ इति॑ ब्रह्म-वा॒दिन॑ः । व॒द॒न्ति॒ । सः । तु । वै । अ॒ध्व॒र्युः । स्या॒त् । यः । य॒था॒स॒व॒नमिति॑ यथा-स॒व॒नम् । प्र॒ति॒गर इति॑ प्रति-ग॒रे । छन्दा॑ꣳसि । स॒म्पा॒दये॒दिति॑ सम्-पा॒दये॑त् । तेज॑ः । प्रा॒तः॒स॒व॒न इति॑ प्रातः-स॒व॒ने । आ॒त्मन्न् । दधी॑त । इ॒न्द्रि॒यम् । माध्य॑न्दिने । सव॑ने । प॒शून् । तृ॒तीय॑सव॒न इति॑ तृतीय-स॒व॒ने । इति॑ । उक्थ॑शा॒ इत्युक्थ॑-शाः । इति॑ । आ॒हु॒ । प्रा॒तः॒स॒व॒नमिति॑ प्रातः-स॒व॒नम् । प्र॒ति॒गीर्येति॑ प्रति-गीर्य॑ । त्रीणि॑ । ए॒तानि॑ । अ॒क्षरा॑णि ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। त्रि॒प॒देति॑ त्रि-पदा । गा॒य॒त्री । गा॒य॒त्रम् । प्रा॒तः॒स॒व॒नमिति॑ प्रातः-स॒व॒नम् । प्रा॒तः॒स॒व॒न इति॑ प्रातः-स॒व॒ने । ए॒व । प्र॒ति॒गर इति॑ प्रति-ग॒रे । छन्दा॑ꣳसि । समिति॑ । पा॒द॒य॒ति॒ । अथो॒ इति॑ । तेज॑ः । वै । गा॒य॒त्री । तेज॑ः । प्रा॒तः॒स॒व॒नमिति॑ प्रातः-स॒व॒नम् । तेज॑ः । ए॒व । प्रा॒तः॒स॒व॒न इति॑ प्रातः-स॒व॒ने । आ॒त्मन्न् । ध॒त्ते॒ । उ॒क्थम् । वा॒चि । इति॑ । आ॒हु॒ । माध्य॑न्दिनम् । सव॑नम् । प्र॒ति॒गीर्येति॑ प्रति-गीर्य॑ । च॒त्वारि॑ । ए॒तानि॑ । अ॒क्षरा॑णि । चतु॑ष्पदेति॒ चतुः॑-प॒दा॒ । त्रि॒ष्टुप् । त्रैष्टु॑भम् । माध्य॑न्दिनम् । सव॑नम् । माध्य॑न्दिने । ए॒व । सव॑ने । प्र॒ति॒गर इति॑ प्रति-ग॒रे । छन्दा॑ꣳसि । समिति॑ । पा॒द॒य॒ति॒ । अथो॒ इति॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । वै । त्रि॒ष्टुक् । इ॒न्द्रि॒यम् । माध्य॑न्दिनम् । सव॑नम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इ॒न्द्रि॒यम् । ए॒व । माध्य॑न्दिने । सव॑ने । आ॒त्मन्न् । ध॒त्ते॒ । उ॒क्थम् । वा॒चि । इन्द्रा॑य । इति॑ । आ॒हु॒ । तृ॒तीय॑सव॒नमिति॑ तृतीय-स॒व॒नम् । प्र॒ति॒गीर्येति॑ प्रति-गीर्य॑ । स॒प्त । ए॒तानि॑ । अ॒क्षरा॑णि । स॒प्त॒प॒देति॑ सप्त-प॒दा॒ । शक्व॑री । शा॒क्व॒राः । प॒शव॑ः । जाग॑तम् । तृ॒तीय॑सव॒नमिति॑ तृतीय-स॒व॒नम् । तृ॒तीय॑सव॒न इति॑ तृतीय-स॒व॒ने । ए॒व । प्र॒ति॒गर इति॑ प्रति-ग॒रे । छन्दा॑ꣳसि । समिति॑ । पा॒द॒य॒ति॒ । अथो॒ इति॑ । प॒शव॑ः । वै । जग॑ती । प॒शव॑ः ।

तृतीयसवनमितिं तृतीय-सवनम् । पशून् । एव । तृतीयसवन इतिं तृतीय-सवने । आत्मन्न् । धत्ते । यत् । वै । होता । अध्वर्युम् । अभ्याह्वयंत इत्यंभि-आह्वयंते । आव्यम् । अस्मिन्न् । दधाति । तत् । यत् । न ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अपहनीतेत्यंप-हनींत । पुरा । अस्य । सवँथ्सरादितिं सम्-वथ्सरात् । गृहे । एतिं । वेवीरन्न् । शोऽसा । मोदंः । इव । इतिं । प्रत्याह्वयत इतिं प्रति-आह्वयते । तेनं । एव । तत् । अपेतिं । हुते । यथा । वै । आयंतामित्या-यताम् । प्रतीक्षंत इतिं प्रति-ईक्षंते । एवम् । अध्वर्युः । प्रतिगरमितिं प्रति-गरम् । प्रतीतिं । ईक्षते । यत् । अभिप्रतिगृणीयादित्यंभि-प्रतिगृणीयात् । यथा । आयंतयेत्या-यतया । समृच्छत इतिं सम्-ऋच्छते । तादृक् । एव । तत् । यत् । अर्धर्चादित्यंर्ध-ऋचात् । लुप्येत । यथा । धावंन्ध्र इति धावंत्-भ्यः । हीयंते । तादृक् । एव । तत् । प्रबाहुगितिं प्र-बाहुंक् । वै । ऋत्विजाम् । उद्गीथा इत्युंत्-गीथाः । उद्गीथ इंत्युत्-गीथः । एव । उद्गातृणामित्युंत्-गातृणाम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ऋचः । प्रणव इतिं प्र-नवः । उक्थशꣳसिनामित्युंक्थ-शꣳसिनाम् । प्रतिगर इतिं प्रति-गरः । अध्वर्यूणाम् । यः । एवम् । विद्वान् । प्रतिगृणातीतिं प्रति-गृणातिं । अन्नाद इत्यंन्न-अदः । एव । भवति । एतिं । अस्य । प्रजायामितिं प्र-जायाम् । वाजी । जायते । इयम् । वै । होता । असौ । अध्वर्युः । यत् । आसींनः । शꣳसंति । अस्याः । एव । तत् । होता । न । एति । आस्ते । इव । हि । इयम् । अथो इतिं । इमाम् । एव । तेनं । यजंमानः । दुहे । यत् । तिष्ठन्न्ं । प्रतिगृणातीतिं प्रति-गृणातिं । अमुष्याः । एव । तत् । अध्वर्युः । न । एति ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-7,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। तिष्ठंति । इव । हि । असौ । अथो इतिं । अमूम् । एव । तेनं । यजंमानः । दुहे । यत् । आसींनः । शꣳसंति । तस्मात् । इतःप्रंदानमितीतः-प्रदानम् । देवाः । उपेतिं । जीवन्ति । यत् । तिष्ठन्न्ं । प्रतिगृणातीतिं प्रति-गृणातिं । तस्मात् । अमुतंःप्रदानमित्यमुतंः-प्रदानम् । मनुष्याः । उपेतिं । जीवन्ति । यत् । प्राङ् । आसींनः । शꣳसंति । प्रत्यङ्ङ् । तिष्ठन्न्ं । प्रतिगृणातीतिं प्रति-गृणातिं । तस्मात् । प्राचीनम् । रेतंः । धीयते । प्रतीचीः ।

प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । जा॒य॒न्ते॒ । यत् । वै । होता । अ॒ध्व॒र्युम् । अ॒भ्या॒ह्व॒य॑त॒ इत्य॑भि-आ॒ह्व॒यते । वज्र॑म् । ए॒न॒म् । अ॒भि । प्रेति॑ । व॒र्त॒य॒ति॒ । परा॑ङ् । एति॑ । व॒र्त॒ते॒ । वज्र॑म् । ए॒व । तत् । नीति॑ । क॒रो॒ति॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। उ॒प॒या॒मगृ॑हीत॒ इत्यु॑पया॒म-गृ॒हीतः । अ॒सि॒ । वा॒क्ष॒सदिति॑ वाक्ष-सत् । अ॒सि॒ । वा॒क्पाभ्या॒मिति॑ वाक्-पाभ्याम् । त्वा॒ । क्र॒तु॒पाभ्या॒मिति॑ क्रतु-पाभ्याम् । अ॒स्य । य॒ज्ञस्य॑ । ध्रु॒वस्य॑ । अध्य॑क्षाभ्या॒मित्यधि॑-अ॒क्षा॒भ्या॒म् । गृ॒ह्णा॒मि॒ । उ॒प॒या॒मगृ॑हीत॒ इत्यु॑पया॒म-गृ॒हीतः । अ॒सि॒ । ऋ॒त॒सदित्यृ॑त-सत् । अ॒सि॒ । च॒क्षु॒ष्पाभ्या॒मिति॑ चक्षुः-पाभ्याम् । त्वा॒ । क्र॒तु॒पाभ्या॒मिति॑ क्रतु-पाभ्याम् । अ॒स्य । य॒ज्ञस्य॑ । ध्रु॒वस्य॑ । अध्य॑क्षाभ्या॒मित्यधि॑-अ॒क्षा॒भ्या॒म् । गृ॒ह्णा॒मि॒ । उ॒प॒या॒मगृ॑हीत॒ इत्यु॑पया॒म-गृ॒हीतः । अ॒सि॒ । श्रु॒त॒सदिति॑ श्रुत-सत् । अ॒सि॒ । श्रो॒त्रपाभ्या॒मिति॑ श्रोत्र-पाभ्याम् । त्वा॒ । क्र॒तु॒पाभ्या॒मिति॑ क्रतु-पाभ्याम् । अ॒स्य । य॒ज्ञस्य॑ । ध्रु॒वस्य॑ । अध्य॑क्षाभ्या॒मित्यधि॑-अ॒क्षा॒भ्या॒म् । गृ॒ह्णा॒मि॒ । दे॒वेभ्यः॑ । त्वा॒ । वि॒श्वदे॑वेभ्य॒ इति॑ वि॒श्व-दे॒वे॒भ्यः॒ । त्वा॒ । विश्वे॑भ्यः । त्वा॒ । दे॒वेभ्यः॑ । विष्णो॒ । उ॒रु॒क्र॒मेत्यु॑रु-क्र॒म॒ । ए॒षः । ते॒ । सोम॑ः । तम् । र॒क्ष॒स्व॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। तम् । ते॒ । दु॒श्च॒क्षा॒ इति॑ दुः-चक्षाः । मा । अवेति॑ । ख्य॒त् । मयि॑ । वसु॑ः । पु॒रो॒वसु॒रिति॑ पुरः-वसु॑ः । वा॒क्पा इति॑ वाक्-पाः । वाच॑म् । मे॒ । पा॒हि॒ । मयि॑ । वसु॑ः । वि॒द॒द्व॒सु॒रिति॑ वि॒दत्-व॒सुः । च॒क्षु॒ष्पा इति॑ चक्षुः-पाः । चक्षु॑ः । मे॒ । पा॒हि॒ । मयि॑ । वसु॑ः । स॒य्यँ॒द्व॒सु॒रिति॑ स॒य्यँत्-व॒सुः । श्रो॒त्रपा इति॑ श्रोत्र-पाः । श्रोत्र॑म् । मे॒ । पा॒हि॒ । भूः । अ॒सि॒ । श्रेष्ठः॑ । र॒श्मी॒नाम् । प्रा॒ण॒पा इति॑ प्राण-पाः । प्रा॒ण॒मिति॑ प्र-अ॒नम् । मे॒ । पा॒हि॒ । धूः । अ॒सि॒ । श्रेष्ठः॑ । र॒श्मी॒नाम् । अ॒पा॒न॒पा इत्य॑पान-पाः । अ॒पा॒न॒मित्य॑प-अ॒नम् । मे॒ । पा॒हि॒ । यः । नः॒ । इ॒न्द्र॒वा॒यू इती॑न्द्र-वा॒यू । मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒विति॑ मित्रा-व॒रु॒णौ॒ । अ॒श्वि॒नौ॒ । अ॒भि॒दा॒स॒तीत्य॑भि-दास॑ति । भ्रातृ॑व्यः । उ॒त्पि॒पी॒त॒ इत्यु॑त्-पिपीते । शु॒भ्रः । प॒ती॒ इति॑ । इ॒दम् । अ॒हम् । तम् । अध॑रम् । पा॒द॒या॒मि॒ । यथा । इ॒न्द्र॒ । अ॒हम् । उ॒त्त॒म इत्यु॑त्-त॒मः । चे॒तया॑नि ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। प्रेति । सः । अग्ने । तव । ऊतिभिरित्यूति-भिः । सुवीरांभिरिति सु-वीरांभिः । तरति । वाजकर्मभिरिति वाजकर्म-भिः ॥ यस्य । त्वम् । सख्यम् । आविथ ॥ प्रेति । होत्रे । पूर्व्यम् । वचः । अग्नये । भरत । बृहत् ॥ विपामिति वि-पाम् । ज्योतींꣳषि । बिभ्रते । न । वेधसे ॥ अग्ने । त्री । ते । वाजिना । त्री । सधस्थेति सध-स्था । तिस्रः । ते । जिह्वाः । ऋतजातेत्यृत-जात । पूर्वीः ॥ तिस्रः । उ । ते । तनुवः । देववाता इति देव-वाताः । ताभिः । नः । पाहि । गिरः । अप्रयुच्छन्नित्यप्र-युच्छन् ॥ समिति । वाम् । कर्मणा । समिति । इषा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। हिनोमि । इन्द्राविष्णू इतीन्द्रा-विष्णू । अपसः । पारे । अस्य ॥ जुषेथाम् । यज्ञम् । द्रविणम् । च । धत्तम् । अरिष्टैः । नः । पथिभिरिति पथि-भिः । पारयन्ता ॥ उभा । जिग्यथुः । न । परेति । जयेथे इति । न । परेति । जिग्ये । कतरः । चन । एनोः ॥ इन्द्रः । च । विष्णो इति । यत् । अपस्पृधेथाम् । त्रेधा । सहस्रम् । वीति । तत् । ऐरयेथाम् ॥ त्रीणि । आयूꣳषि । तव । जातवेद इति जात-वेदः । तिस्रः । आजानीरित्या-जानीः । उषसः । ते । अग्ने ॥ ताभिः । देवानाम् । अवः । यक्षि । विद्वान् । अथ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -2, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। भव । यजमानाय । शम् । योः ॥ अग्निः । त्रीणि । त्रिधातूनीति त्रि-धातूनि । एति । क्षेति । विदथा । कविः ॥ सः । त्रीन् । एकादशान् । इह ॥ यक्षत् । च । पिप्रयत् । च । नः । विप्रः । दूतः । परिष्कृतः ॥ नभन्ताम् । अन्यके । समे । इन्द्राविष्णू इतीन्द्रा-विष्णू । दृꣳहिताः । शम्बरस्य । नव । पुरः । नवतिम् । च । श्नथिष्टम् ॥ शतम् । वर्चिनः । सहस्रम् । च । साकम् । हथः । अप्रति । असुरस्य । वीरान् ॥ उत । माता । महिषम् । अन्विति । अवेनत् । अमी इति । त्वा । जहति । पुत्र । देवाः ॥ अथ । अब्रवीत् । वृत्रम् । इन्द्रः । हनिष्यन्न् । सखे । विष्णो इति । वितरमिति वि-तरम् । वीति । क्रमस्व ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अग्ने । तेजस्विन्न् । तेजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । तेजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । दीक्षाये । च । त्वा । तपसः । च । तेजसे । जुहोमि । तेजोविदिति तेजः-वित् । असि ।

तेजः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । तेजः । हासिषम् । मा । माम् । तेजः । हासीत् । इन्द्रं । ओजस्विन् । ओजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । ओजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । ब्रह्मणः । च । त्वा । क्षत्रस्य । च ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ओजसे । जुहोमि । ओजोविदित्योजः-वित् । असि । ओजः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । ओजः । हासिषम् । मा । माम् । ओजः । हासीत् । सूर्य । भ्राजस्विन् । भ्राजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । भ्राजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । वायोः । च । त्वा । अपाम् । च । भ्राजसे । जुहोमि । सुवर्विदितिं सुवः-वित् । असि । सुवः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । सुवः । हासिषम् । मा । माम् । सुवः । हासीत् । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामितिं प्र-जाम् । मयि । अग्निः । तेजः । दधातु । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामितिं प्र-जाम् । मयि । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामितिं प्र-जाम् । मयि । सूर्यः । भ्राजः । दधातु ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वायुः । हिङ्कर्तेतिं हिम्-कर्ता । अग्निः । प्रस्तोतेतिं प्र-स्तोता । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । सामं । बृहस्पतिः । उद्गातेत्युत्-गाता । विश्वे । देवाः । उपगातार इत्युप-गातारः । मरुतः । प्रतिहर्तार इतिं प्रति-हर्तारः । इन्द्रः । निधनमितिं नि-धनम् । ते । देवाः । प्राणभृत इतिं प्राण-भृतः । प्राणमितिं प्र-अनम् । मयि । दधातु । एतत् । वै । सर्वम् । अध्वर्युः । उपाकुर्वन्नित्युप-आकुर्वन् । उद्गातृभ्य इत्युद्गातृ-भ्यः । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । ते । देवाः । प्राणभृत इतिं प्राण-भृतः । प्राणमितिं प्र-अनम् । मयि । दधातु । इतिं । आह । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन् । धत्ते । इडा । देवहूरितिं देव-हूः । मनुः । यज्ञनीरितिं यज्ञ-नीः । बृहस्पतिः । उक्थामदानीत्युक्थ-मदानिं । शꣳसिषत् । विश्वे । देवाः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सूक्तवाच इतिं सूक्त-वाचः । पृथिंवि । मातः । मा । मा । हिꣳसीः । मधु । मनिष्ये । मधु । जनिष्ये । मधु । वक्ष्यामि । मधु । वदिष्यामि । मधुमतीमिति मधु-मतीम् । देवेभ्यः । वाचम् । उद्यासम् । शुश्रूषेण्याम् । मनुष्येभ्यः । तम् । मा । देवाः । अवन्तु । शोभायै । पितरः । अन्वितिं । मदन्तु ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वसवः । त्वा । प्रेतिं । वृहन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अग्नेः । प्रियम् । पाथः । उपेतिं । इहि । रुद्राः । त्वा । प्रेतिं । वृहन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । इन्द्रस्य । प्रियम् । पाथः । उपेतिं । इहि । आदित्याः । त्वा । प्रेतिं । वृहन्तु । जागतेन । छन्दसा । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्रियम् । पाथः । उपेतिं । इहि । मान्दासु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एतिं । धूनोमि । भन्दनासु । कोतनासु । नूतनासु । रेशीषु । मेषीषु । वाशीषु । विश्वभृथ्स्वितिं विश्वभृत्-सु । माध्वीषु । कुकुहासुं । शक्करीषु ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। शुक्रासुं । ते । शुक्र । शुक्रम् । एतिं । धूनोमि । शुक्रम् । ते । शुक्रेण । गृह्णामि । अह्नः । रूपेण । सूर्यस्य । रश्मिभिरितिं रश्मि-भिः ॥ एतिं । अस्मिन्न् । उग्राः । अचुच्यवुः । दिवः । धाराः । असश्चत ॥ कुकुहम् । रूपम् । वृषभस्य । रोचते । बृहत् । सोमः । सोमस्य । पुरोगा इतिं पुरः-गाः । शुक्रः । शुक्रस्य । पुरोगा इतिं पुरः-गाः ॥ यत् । ते । सोम । अदाभ्यम् । नामं । जागृवि । तस्मै । ते । सोम । सोमाय । स्वाहा । उशिक् । त्वम् । देव । सोम । गायत्रेण । छन्दसा । अग्नेः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्रियम् । पाथः । अपीतिं । इहि । V । वशी । त्वम् । देव । सोम । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । इन्द्रस्य । प्रियम् । पाथः । अपीतिं । इहि । अस्मथ्सखेत्यस्मत्-सखा । त्वम् । देव । सोम । जागतेन । छन्दसा । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्रियम् । पाथः । अपीतिं । इहि । एतिं । नः । प्राण इतिं प्र-अनः । एतु । परावत इतिं परा-वतः । एतिं । अन्तरिक्षात् । दिवः । परि ॥ आयुः । पृथिव्याः । अधीतिं । अमृतम् । असि । प्राणायेतिं प्र-अनाय । त्वा ॥ इन्द्राग्नी इतीन्द्र-अग्नी । मे । वर्चः । कृणुताम् । वर्चः । सोमः । बृहस्पतिः ॥ वर्चः । मे । विश्वे । देवाः

। वर्चः । मे । धत्तम् । अश्विना ॥ दधन्वे । वा । यत् । ईम् । अन्विति । वोचत् । ब्रह्माणि । वेः । उ । तत् ॥ परीति । विश्वानि । काव्या । नेमिः । चक्रम् । इव । अभवत् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एतत् । वै । अपाम् । नामधेयमिति नाम-धेयम् । गुह्यम् । यत् । आधावा इत्या-धावाः । मान्दांसु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति । धूनोमि । इति । आह । अपाम् । एव । नामधेयेनेति नाम-धेयेन । गुह्येन । दिवः । वृष्टिम् । अवेति । रुन्द्धे । शुक्रम् । ते । शुक्रेण । गृह्णामि । इति । आह । एतत् । वै । अह्नः । रूपम् । यत् । रात्रिः । सूर्यस्य । रश्मयः । वृष्ट्याः । ईशते । अह्नः । एव । रूपेण । सूर्यस्य । रश्मिभिरिति रश्मि-भिः । दिवः । वृष्टिम् । च्यावयति । एति । अस्मिन् । उग्राः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अचुच्यवुः । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । ककुहम् । रूपम् । वृषभस्य । रोचते । बृहत् । इति । आह । एतत् । वै । अस्य । ककुहम् । रूपम् । यत् । वृष्टिः । रूपेण । एव । वृष्टिम् । अवेति । रुन्द्धे । यत् । ते । सोम । अदाभ्यम् । नाम । जागृवि । इति । आह । एषः । ह । वै । हविषा । हविः । यजति । यः । अदाभ्यम् । गृहीत्वा । सोमाय । जुहोति । परेति । वै । एतस्य । आयुः । प्राण इति प्र-अनः । एति ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यः । अꣳशुम् । गृह्णाति । एति । नः । प्राण इति प्र-अनः । एतु । परावत इति परा-वतः । इति । आह । आयुः । एव । प्राणमिति प्र-अनम् । आत्मन्न् । धत्ते । अमृतम् । असि । प्राणायेति प्र-अनाय । त्वा । इति । हिरण्यम् । अभि । वीति । अनिति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । आयुः । प्राण इति प्र-अनः । अमृतेन । एव । आयुः । आत्मन्न् । धत्ते । शतमानमिति शत-मानम् । भवति । शतायुरिति शत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रिय इति शत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । अपः । उपेति । स्पृशति । भेषजम् । वै । आपः । भेषजम् । एव । कुरुते ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वा॒युः । अ॒सि॒ । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः । नाम॑ । स॒वि॒तुः । आधि॑पत्य॒ इत्याधि॑-प॒त्ये॒ । अ॒पा॒नमित्य॑प-अ॒नम् । मे॒ । दा॒ः । चक्षु॑ः । अ॒सि॒ । श्रोत्रम् । नाम॑ । धा॒तुः । आधि॑पत्य॒ इत्याधि॑-प॒त्ये॒ । आयु॑ः । मे॒ । दा॒ः । रू॒पम् । अ॒सि॒ । वर्ण॑ः । नाम॑ । बृ॒हस्पतेः । आधि॑पत्य॒ इत्याधि॑-प॒त्ये॒ । प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् । मे॒ । दा॒ः । ऋ॒तम् । अ॒सि॒ । स॒त्यम् । नाम॑ । इन्द्र॑स्य । आधि॑पत्य॒ इत्याधि॑-प॒त्ये॒ । क्ष॒त्रम् । मे॒ । दा॒ः । भू॒तम् । अ॒सि॒ । भव्य॑म् । नाम॑ । पि॒तॄ॒णाम् । आधि॑पत्य॒ इत्याधि॑-प॒त्ये॒ । अ॒पाम् । ओष॑धीनाम् । गर्भ॑म् । धा॒ः । ऋ॒तस्य॑ । त्वा॒ । व्यो॑मन॒ इति॒ वि-ओ॑म॒ने॒ । ऋ॒तस्य॑ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। त्वा॒ । विभू॑मन॒ इति॒ वि-भू॒म॒ने॒ । ऋ॒तस्य॑ । त्वा॒ । विध॑र्मण॒ इति॒ वि-ध॒र्म॒णे॒ । ऋ॒तस्य॑ । त्वा॒ । स॒त्याय॑ । ऋ॒तस्य॑ । त्वा॒ । ज्योति॑षे । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॒ । वि॒राज॒मिति॑ वि-राज॒म् । अ॒प॒श्य॒त् । तया । भू॒तम् । च॒ । भव्य॑म् । च॒ । अ॒सृ॒ज॒त॒ । ताम् । ऋषि॑भ्य॒ इत्यृषि॑-भ्य॒ः । ति॒रः । अ॒द॒धा॒त् । ताम् । ज॒मद॑ग्निः । तप॑सा । अ॒प॒श्य॒त् । तया । वै । सः । पृश्नी॑न् । कामा॑न् । अ॒सृ॒ज॒त॒ । तत् । पृश्नी॑नाम् । पृ॒श्नि॒त्वमिति॑ पृश्नि-त्वम् । यत् । पृश्न॑यः । गृ॒ह्य॒न्ते॒ । पृश्नी॑न् । ए॒व । तैः । कामा॑न् । यज॑मानः । अवेति॑ । रु॒न्ध्वे॒ । वा॒युः । अ॒सि॒ । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। नाम॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । प्रा॒णा॒पा॒नाविति॑ प्राण-अ॒पा॒नौ । ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्ध्वे॒ । चक्षु॑ः । अ॒सि॒ । श्रोत्रम् । नाम॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । आयु॑ः । ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्ध्वे॒ । रू॒पम् । अ॒सि॒ । वर्ण॑ः । नाम॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् । ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्ध्वे॒ । ऋ॒तम् । अ॒सि॒ । स॒त्यम् । नाम॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । क्ष॒त्रम् । ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्ध्वे॒ । भू॒तम् । अ॒सि॒ । भव्य॑म् । नाम॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । प॒शव॑ः । वै । अ॒पाम् । ओष॑धीनाम् । गर्भ॑ः । प॒शून् । ए॒व ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अवेतिं । रुन्द्धे । एतावंत् । वै । पुरुंषम् । परितंः । तत् । एव । अवेतिं । रुन्द्धे । ऋतस्यं । त्वा । व्योंमन् इति वि-ओंमने । इतिं । आहु । इयम् । वै । ऋतस्यं । व्योंमेति वि-ओंम । इमाम् । एव । अभीतिं । जयति । ऋतस्यं । त्वा । विभूंमन् इति वि-भूमने । इतिं । आहु । अन्तरिंक्षम् । वै । ऋतस्यं । विभूमेति वि-भूम । अन्तरिंक्षम् । एव । अभीतिं । जयति । ऋतस्यं । त्वा । विधंर्मण् इति वि-धर्मणे । इतिं । आहु । द्यौः । वै । ऋतस्यं । विधर्मेति वि-धर्म । दिवम् । एव । अभीतिं । जयति । ऋतस्यं ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। त्वा । सत्यायं । इतिं । आहु । दिशंः । वै । ऋतस्यं । सत्यम् । दिशंः । एव । अभीतिं । जयति । ऋतस्यं । त्वा । ज्योतिंषे । इतिं । आहु । सुवर्ग इतिं सुवः-गः । वै । लोकः । ऋतस्यं । ज्योतिंः । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । एव । लोकम् । अभीतिं । जयति । एतावंन्तः । वै । देवलोका इतिं देव-लोकाः । तान् । एव । अभीतिं । जयति । दशं । समितिं । पद्यन्ते । दशाक्षरेति दशं-अक्षरा । विराडितिं वि-राट् । अन्नम् । विराडितिं वि-राट् । विराजीतिं वि-राजिं । एव । अन्नाद्य इत्यंन्न-अद्ये । प्रतीतिं । तिष्ठति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। देवाः । वै । यत् । यज्ञेनं । न । अवारुंन्धतेत्यंव-अरुंन्धत । तत् । परैः । अवेतिं । अरुन्धत । तत् । परांणाम् । परत्वमितिं पर-त्वम् । यत् । परे । गृह्यन्ते । यत् । एव । यज्ञेनं । न । अवरुन्द्ध इत्यंव-रुन्द्धे । तस्यं । अवंरुद्ध्या इत्यवं-रुद्ध्यै । यम् । प्रथमम् । गृह्णातिं । इमम् । एव । तेनं । लोकम् । अभीतिं । जयति । यम् । द्वितीयम् । अन्तरिंक्षम् । तेनं । यम् । तृतीयम् । अमुम् । एव । तेनं । लोकम् । अभीतिं । जयति । यत् । एते । गृह्यन्ते । एषाम् । लोकानाम् । अभिजित्या इत्यभि-जित्यै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। उत्तरेष्वित्युत्-तरेषु । अहःस्वित्यहः-सु । अमुतः । अर्वाञ्चः । गृह्यन्ते । अभिजित्येत्यभि-जित्य । एव । इमान् । लोकान् । पुनः । इमम् । लोकम् । प्रत्यवरोहन्तीति प्रति-अवरोहन्ति । यत् । पूर्वेषु । अहःस्वित्यहः-सु । इतः । पराञ्चः । गृह्यन्ते । तस्मात् । इतः । पराञ्चः । इमे । लोकाः । यत् । उत्तरेष्वित्युत्-तरेषु । अहःस्वित्यहः-सु । अमुतः । अर्वाञ्चः । गृह्यन्ते । तस्मात् । अमुतः । अर्वाञ्चः । इमे । लोकाः । तस्मात् । अयातयाम्न इत्ययात-याम्नः । लोकान् । मनुष्याः । उपेति । जीवन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । अद्य इत्यत्-भ्यः । ओषधयः । समिति । भवन्ति । ओषधयः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। मनुष्याणाम् । अन्नम् । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । प्रजा इति प्र-जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते । इति । परान् । अन्विति । इति । ब्रूयात् । यत् । गृह्णाति । अद्य इत्यत्-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । गृह्णामि । इति । तस्मात् । अद्य इत्यत्-भ्यः । ओषधयः । समिति । भवन्ति । यत् । गृह्णाति । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । त्वा । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । गृह्णामि । इति । तस्मात् । ओषधयः । मनुष्याणाम् । अन्नम् । यत् । गृह्णाति । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । त्वा । प्रजापतय इति प्रजा-पतये । गृह्णामि । इति । तस्मात् । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । प्रजा इति प्र-जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । देवासुरानिति देव-असुरान् । असृजत । तत् । अन्विति । यज्ञः । असृज्यत । यज्ञम् । छन्दांसि । ते । विष्वञ्चः । वीति । अक्रामन् । सः । असुरान् । अन्विति । यज्ञः । अपेति । अक्रामत् । यज्ञम् । छन्दांसि । ते । देवाः । अमन्यन्त । अमी इति । वै । इदम् । अभूवन् । यत् । वयम् । स्मः । इति । ते । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । उपेति । अधावन् । सः । अब्रवीत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । छन्दसाम् । वीर्यम् । आदायेत्या-दाय । तत् । वः । प्रेति । दास्यामि । इति । सः । छन्दसाम् । वीर्यम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आ॒दायेत्या-दाय॑ । तत् । ए॒भ्यः । प्रेति॑ । अ॒य॒च्छ॒त् । तत् । अन्विति॑ । छ॒न्दा॑ꣳसि । अपेति॑ । अ॒क्रा॒म॒न्न् । छ॒न्दा॑ꣳसि । य॒ज्ञः । तत॑ः । दे॒वाः । अभ॑वन्न् । परेति॑ । असु॑राः । यः । ए॒वम् । छ॒न्दसा॑म् । वी॒र्य॑म् । वेद॑ । एति॑ । श्रा॒व॒य॒ । अस्तु॑ । श्रौष॑ट् । यज॑ । ये । यजा॑महे । व॒ष॒ट्का॒र इति॑ वषट्-का॒रः । भव॑ति । आ॒त्मना । परेति॑ । अ॒स्य॒ । भ्रातृ॑व्यः । भ॒व॒ति॒ । ब्र॒ह्म॒वा॒दिन॒ इति॑ ब्रह्म-वा॒दिन॑ः । व॒द॒न्ति॒ । कस्मै॑ । कम् । अ॒ध्व॒र्युः । एति॑ । श्रा॒व॒य॒ति॒ । इति॑ । छ॒न्दसा॑म् । वी॒र्या॑य । इति॑ । ब्रू॒या॒त्॒ । ए॒तत् । वै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। छ॒न्दसा॑म् । वी॒र्य॑म् । एति॑ । श्रा॒व॒य॒ । अस्तु॑ । श्रौष॑ट् । यज॑ । ये । यजा॑महे । व॒ष॒ट्का॒र इति॑ वषट्-का॒रः । यः । ए॒वम् । वेद॑ । सवीर्ये॒रिति॒ स-वी॒र्यैः॑ । ए॒व । छ॒न्दो॑भि॒रिति॒ छ॒न्द॑ः-भि॒ः । अ॒र्च॒ति॒ । यत् । किम् । च॒ । अर्च॑ति । यत् । इन्द्रः॑ । वृ॒त्रम् । अह॑न्न् । अ॒मे॒ध्य॒म् । तत् । यत् । यतीन्॑ । अ॒पा॒व॒प॒दित्य॑प-अव॑पत् । अ॒मे॒ध्य॒म् । तत् । अथ॑ । कस्मा॑त् । ऐ॒न्द्रः । य॒ज्ञः । एति॑ । सꣳस्था॑तो॒रिति॒ सम्-स्था॒तो॒ः । इति॑ । आ॒हुः॒ । इ॒न्द्र॒स्य । वै । ए॒षा । य॒ज्ञि॒या । त॒नूः । यत् । य॒ज्ञः । ताम् । ए॒व । तत् । य॒ज॒न्ति॒ । यः । ए॒वम् । वेद॑ । उपेति॑ । ए॒न॒म्॒ । य॒ज्ञः । न॒म॒ति॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आ॒यु॒र्दा इत्या॑युः-दाः । अ॒ग्ने॒ । ह॒विष॑ः । जु॒षा॒णः । घृ॒तप्र॑तीक॒ इति॑ घृ॒त-प्र॒तीक॑ः । घृ॒तयो॑नि॒रिति॑ घृ॒त-यो॒नि॒ः । ए॒धि॒ ॥ घृ॒तम् । पी॒त्वा । मधु॑ । चारु॑ । ग॒व्यम् । पि॒ता । इ॒व॒ । पु॒त्रम् । अ॒भीति॑ । र॒क्ष॒ता॒त्॒ । इ॒मम् ॥ एति॑ । वृ॒श्च्य॒ते॒ । वै । ए॒तत् । यज॑मानः । अ॒ग्निभ्या॒मित्य॒ग्नि-भ्या॒म्॒ । यत् । ए॒न॒योः॒ । शृ॒त॒ङ्कृ॒त्येति॑ शृतम्-कृ॒त्य॑ । अथ॑ । अ॒न्यत्र॑ । अ॒व॒भृ॒थमित्य॑व-भृ॒थम् । अ॒वैती॒त्य॑व-एति॑ । आ॒यु॒र्दा इत्या॑युः-दाः । अ॒ग्ने॒ । ह॒विष॑ः । जु॒षा॒णः । इति॑ । अ॒व॒भृ॒थमित्य॑व-भृ॒थम् । अ॒वै॒ष्य॒न्नित्य॑व-ए॒ष्य॒न्न् । जु॒हु॒या॒त्॒ । आहु॒त्येत्या-हु॒त्या॒ । ए॒व । ए॒नौ॒ । श॒म॒य॒ति॒ । न । आर्ति॑म् । एति॑ । ऋ॒च्छ॒ति॒ । यज॑मानः । यत् । कुसी॑दम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अप्रतीत्तमित्यप्रति-इत्तम् । मयि । येन । यमस्य । बलिना । चरामि ॥ इह । एव । सन्न् । निरवदय इति निः-अवदये । तत् । एतत् । तत् । अग्ने । अनृणः । भवामि ॥ विश्वलोपेति विश्व-लोप । विश्वदावस्येति विश्व-दावस्य । त्वा । आसन्न् । जुहोमि । अग्धादित्यघ्ध-अत् । एकः । अहुतादित्यहुत-अत् । एकः । समसनादिति समसन-अत् । एकः ॥ ते । नः । कृण्वन्तु । भेषजम् । सदः । सहः । वरेण्यम् ॥ अयम् । नः । नभसा । पुरः । सꣳस्फान इति सम्-स्फानः । अभीति । रक्षतु ॥ गृहाणाम् । असमर्त्या इत्यसम्-ऋत्यै । बहवः । नः । गृहाः । असन्न् ॥ सः । त्वम् । नः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। नभसः । पते । ऊर्जम् । नः । धेहि । भद्रया ॥ पुनः । नः । नष्टम् । एति । कृधि । पुनः । नः । रयिम् । एति । कृधि ॥ देव । सꣳस्फानेति सम्-स्फान । सहस्रपोषस्येति सहस्र-पोषस्य । ईशिषे । सः । नः । रास्व । अज्यानिम् । रायः । पोषम् । सुवीरमिति सु-वीरम् । सवँथ्सरीणामिति सम्-वथ्सरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ अग्निः । वाव । यमः । इयम् । यमी । कुसीदम् । वै । एतत् । यमस्य । यजमानः । एति । दत्ते । यत् । ओषधीभिरित्योषधि-भिः । वेदिम् । स्तृणाति । यत् । अनुपौष्येत्यनुप-ओष्य । प्रयायादिति प्र-यायात् । ग्रीवबद्धमिति ग्रीव-बद्धम् । एनम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अमुष्मिन्न् । लोके । नेनीयेरन्न् । यत् । कुसीदम् । अप्रतीत्तमित्यप्रति-इत्तम् । मयि । इति । उपेति । ओषति । इह । एव । सन्न । यमम् । कुसीदम् । निरवदायेति निः-अवदाय । अनृणः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । एति । यदि । मिश्रम् । इव । चरेत् । अञ्जलिना । सक्तून् । प्रदाव्य इति प्र-दाव्ये । जुहुयात् । एषः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । यत् । प्रदाव्य इति प्र-दाव्यः । सः । एव । एनम् । स्वदयति । अह्नाम् । विधान्यामिति वि-धान्याम् । एकाष्टकायामित्येक-अष्टकायाम् । अपूपम् । चतुःशरावमिति चतुः-शरावम् । पक्वा । प्रातः । एतेन । कक्षम् । उपेति । ओषेत् । यदि ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। दह॑ति । पु॒ण्य॒सम॒मिति॑ पुण्य-समम् । भ॒व॒ति॒ । यदि॑ । न । दह॑ति । पा॒प॒सम॒मिति॑ पाप-समम् । ए॒तेन॑ । ह॒ । स्म॒ । वै । ऋष॑यः । पु॒रा । वि॒ज्ञा॒ने॒नेति॑ वि-ज्ञाने॑न । दी॒र्घ॒स॒त्रमिति॑ दीर्घ-स॒त्रम् । उपेति॑ । य॒न्ति॒ । यः । वै । उ॒प॒द्र॒ष्टा॒र॒मित्यु॑प-द्र॒ष्टार॑म् । उ॒प॒श्रो॒तार॒मित्यु॑प-श्रो॒तार॑म् । अ॒नु॒ख्या॒तार॒मित्य॑नु-ख्या॒तार॑म् । वि॒द्वान् । यज॑ते । समिति॑ । अ॒मु॒ष्मिन्न॑ । लो॒के । इ॒ष्टा॒पू॒र्तेने॒तीष्ट-पू॒र्तेन॑ । ग॒च्छ॒ते॒ । अ॒ग्निः । वै । उ॒प॒द्र॒ष्टेत्यु॑प-द्र॒ष्टा । वा॒युः । उ॒प॒श्रो॒तेत्यु॑प-श्रो॒ता । आ॒दि॒त्यः । अ॒नु॒ख्या॒तेत्य॑नु-ख्या॒ता । तान् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । यज॑ते । समिति॑ । अ॒मु॒ष्मिन्न॑ । लो॒के । इ॒ष्टा॒पू॒र्तेने॒तीष्ट-पू॒र्तेन॑ । ग॒च्छ॒ते॒ । अ॒यम् । नः॒ । नभ॑सा । पु॒रः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इति॑ । आ॒ह॒ । अ॒ग्निः । वै । नभ॑सा । पु॒रः । अ॒ग्निम् । ए॒व । तत् । आ॒ह॒ । ए॒तत् । मे॒ । गो॒पा॒य॒ । इति॑ । सः । त्वम् । नः॒ । नभ॑सः । प॒ते॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । वा॒युः । वै । नभ॑सः । पति॑ः । वा॒युम् । ए॒व । तत् । आ॒ह॒ । ए॒तत् । मे॒ । गो॒पा॒य॒ । इति॑ । देव॑ । स॒ꣳ॒स्फा॒नेति॑ सम्-स्फा॒न॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । अ॒सौ । वै । आ॒दि॒त्यः । दे॒वः । स॒ꣳ॒स्फा॒न॒ इति॑ सम्-स्फान॑ः । आ॒दि॒त्यम् । ए॒व । तत् । आ॒ह॒ । ए॒तत् । मे॒ । गो॒पा॒य॒ । इति॑ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ए॒तम् । युवा॑नम् । परीति॑ । व॒ः । द॒दा॒मि॒ । तेन॑ । क्रीड॑न्तीः । च॒र॒त॒ । प्रि॒येण॑ ॥ मा॒ । नः॒ । शा॒स्त॒ । जु॒नुषा । सु॒भा॒गा॒ इति॑ सु-भा॒गाः॒ । रा॒यः । पोषे॑ण । समिति॑ । इ॒षा । म॒दे॒म॒ ॥ नम॑ः । म॒हि॒म्ने । उ॒त । चक्षु॑षे । ते॒ । मरु॑ताम् । पि॒तः॒ । तत् । अ॒हम् । गृ॒णा॒मि॒ ॥ अन्विति॑ । म॒न्य॒स्व॒ । सु॒यजेति॑ सु-यजा । य॒जा॒म॒ । जु॒ष्टम् । दे॒वाना॑म् । इ॒दम् । अ॒स्तु॒ । ह॒व्य॑म् ॥ देवाना॑म् । ए॒षः । उ॒प॒ना॒ह इत्यु॑प-ना॒हः॒ । आ॒सी॒त् । अ॒पाम् । गर्भ॑ः । ओष॑धीषु । न्य॑क्त इति॒ नि-अ॒क्तः॒ ॥ सोम॑स्य । द्र॒प्स॒म् । अ॒वृ॒णी॒त॒ । पूषा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। बृ॒हन्न् । अद्रि॑ः । अ॒भ॒व॒त् । तत् । ए॒षा॒म् ॥ पि॒ता । व॒थ्सानाम् । पति॑ः । अ॒घ्नि॒यानाम् । अथो॒ इति॑ । पि॒ता । म॒हा॒ताम् । गर्ग॑राणाम् ॥ व॒थ्सः । ज॒रा॒यु॒ । प्र॒ति॒धुगिति॑ प्रति-धुक् । पी॒यू॒षः । आ॒मिक्षा । मस्तु॑ । घृ॒तम् । अ॒स्य॒ । रेत॑ः ॥ त्वम् । गाव॑ः । अ॒वृ॒णु॒त॒ । रा॒ज्या॒य॑ । त्वाम् । ह॒व॒न्त॒ । म॒रु॒तः॒ । स्व॒र्का इति॑ सु-अ॒र्काः॒ ॥ वर्म॑न्न् ।

क्षत्रस्य॑ । क॒कुभि॑ । शिश्रियाणः । तत॑ः । न॒ः । उ॒ग्रः । वीति॑ । भ॒ज॒ । वसू॑नि ॥ व्यृ॑द्धेनेति॒ वि-ऋ॒द्धेन॒ । वै । ए॒षः । प॒शुना । य॒ज॒ते॒ । यस्य॑ । ए॒तानि॑ । न । क्रि॒यन्ते । ए॒षः । ह॒ । तु । वै । समृ॑द्धेनेति॒ सम्-ऋ॒द्धेन॒ । य॒ज॒ते॒ । यस्य॑ । ए॒तानि॑ । क्रि॒यन्ते ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सूर्य॑ः । दे॒वः । दि॒वि॒षद्भ्य॒ इति॑ दिवि॒षत्-भ्य॒ः । धा॒ता । क्ष॒त्राय॑ । वा॒युः । प्र॒जाभ्य॒ इति॑ प्र-जाभ्य॑ः ॥ बृ॒हस्पति॑ः । त्वा॒ । प्र॒जाप॑तय॒ इति॑ प्र॒जा-प॒त॒ये॒ । ज्योति॑ष्मतीम् । जु॒होतु ॥ यस्याः॑ । ते॒ । हरि॑तः । गर्भ॑ः । अथो॒ इति॑ । योनि॑ः । हि॒र॒ण्ययी ॥ अङ्गा॑नि । अह्रुता । यस्यै॑ । ताम् । दे॒वैः । समिति॑ । अ॒जी॒ग॒म॒म् ॥ ए॒ति॑ । व॒र्त॒न॒ । व॒र्त॒य॒ । नीति॑ । नि॒व॒र्त॒नेति॑ नि-व॒र्त॒न॒ । व॒र्त॒य॒ । इन्द्र॑ । न॒र्द॒बु॒द ॥ भूम्याः॑ । च॒त॒स्रः । प्र॒दिश॒ इति॑ प्र-दिश॑ः । ताभि॑ः । ए॒ति॑ । व॒र्त॒य॒ । पुन॑ः ॥ वीति॑ । ते॒ । भि॒न॒द्मि॒ । त॒क॒रीम् । वीति॑ । योनिम् । वीति॑ । ग॒वी॒न्यौ ॥ वीति॑ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। मा॒तर॑म् । च॒ । पु॒त्रम् । च॒ । वीति॑ । गर्भ॑म् । च॒ । ज॒रायु॑ । च॒ ॥ ब॒हिः । ते॒ । अ॒स्तु॒ । बाल् । इति॑ ॥ उ॒रु॒द्र॒प्स इत्यु॑रु-द्र॒प्सः । वि॒श्वरू॑प॒ इति॑ वि॒श्व-रू॒पः । इन्दु॑ः । पव॑मानः । धीर॑ः । आ॒न॒ञ्ज॒ । गर्भ॑म् ॥ एक॑पदीत्येक॑-प॒दी॒ । द्वि॒पदीति॑ द्वि-पदी । त्रि॒पदीति॑ त्रि-पदी । च॒तु॑ष्पदीति॒ चतु॑ः-प॒दी॒ । पञ्च॑पदीति॒ पञ्च॑-प॒दी॒ । ष॒ट्प॒दीति॒ षट्-प॒दी॒ । स॒प्त॒प॒दीति॑ स॒प्त-प॒दी॒ । अ॒ष्टाप॒दीत्य॒ष्टा-प॒दी॒ । भुव॑ना । अन्विति॑ । प्र॒थ॒ता॒म् । स्वाहा ॥ म॒ही । द्यौः । पृ॒थि॒वी । च॒ । न॒ः । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । मि॒मि॒क्षता॒म् ॥ पि॒पृ॒ताम् । न॒ः । भरी॑मभि॒रिति॒ भरी॑म-भि॒ः ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। इ॒दम् । वा॒म् । आ॒स्ये । ह॒विः । प्रि॒यम् । इ॒न्द्रा॒बृ॒ह॒स्प॒ती॒ इतीन्द्रा-बृ॒ह॒स्प॒ती॒ ॥ उ॒क्थम् । मद॑ः । च॒ । श॒स्य॒ते॒ ॥ अ॒यम् । वा॒म् । परीति॑ । सि॒च्य॒ते॒ । सोम॑ः । इ॒न्द्रा॒बृ॒ह॒स्प॒ती॒ इतीन्द्रा-बृ॒ह॒स्प॒ती॒ ॥ चारु॑ः । मदा॑य । पी॒तये ॥ अ॒स्मे इति॑ । इ॒न्द्रा॒बृ॒ह॒स्प॒ती॒ इतीन्द्रा-बृ॒ह॒स्प॒ती॒ । र॒यिम् । ध॒त्त॒म् । श॒त॒ग्वि॒न॒मिति॑ शत-ग्विनम् ॥ अश्वा॑वन्तमित्यश्व-वन्तम् । स॒हस्रि॑णम् ॥ बृह॒स्पति॑ः । न॒ः । परीति॑ । पा॒तु॒ । प॒श्चात् । उ॒त । उत्त॑रस्मा॒दित्युत्-त॒र॒स्मा॒त् । अध॑रात् ।

अघायोरित्यघ-योः ॥ इन्द्रः । पुरस्तात् । उत । मध्यतः । नः । सखा । सखिभ्य इति सखि-भ्यः । वरिवः । कृणोतु ॥ वीतिं । ते । विष्वक् । वातजूतास इति वात-जूतासः । अग्ने । भामासः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। शुचे । शुचयः । चरन्ति ॥ तुविम्रक्षास इतिं तुवि-म्रक्षासः । दिव्याः । नवग्वाः । वना । वनन्ति । धृषता । रुजन्तः ॥ त्वाम् । अग्ने । मानुषीः । ईडते । विशः । होत्राविदमितिं होत्रा-विदम् । विविचिमिति वि-विचिम् । रत्नधातमममितिं रत्न-धातमम् ॥ गुहा । सन्तम् । सुभगेतिं सु-भग । विश्वदर्श,शतमितिं विश्व-दर्श,शतम् । तुविष्मणसम् । सुयजमितिं सु-यजम् । घृतश्रियमितिं घृत-श्रियम् ॥ धाता । ददातु । नः । रयिम् । ईशानः । जगतः । पतिः ॥ सः । नः । पूर्णं । वावनत् ॥ धाता । प्रजाया इतिं प्र-जायाः । उत । रायः । ईशे । धाता । इदम् । विश्वम् । भुवनम् । जजान ॥ धाता । पुत्रम् । यजमानाय । दाता ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। तस्मै । उ । हव्यम् । घृतवदितिं घृत-वत् । विधेम ॥ धाता । ददातु । नः । रयिम् । प्राचीम् । जीवातुम् । अक्षितिम् ॥ वयम् । देवस्य । धीमहि । सुमतिमितिं सु-मतिम् । सत्यराधस इतिं सत्य-राधसः ॥ धाता । ददातु । दाशुषे । वसूनि । प्रजाकामायेतिं प्रजा-कामाय । मीढुषे । दुरोण इतिं दुः-ओने ॥ तस्मै । देवाः । अमृताः । समितिं । व्ययन्ताम् । विश्वे । देवासः । अदितिः । सजोषा इतिं स-जोषाः ॥ अन्वितिं । नः । अद्य । अनुमतिरित्यनु-मतिः । यज्ञम् । देवेषु । मन्यताम् ॥ अग्निः । च । हव्यवाहन इतिं हव्य-वाहनः । भवताम् । दाशुषे । मयः ॥ अन्वितिं । इत् । अनुमत इत्यनु-मते । त्वम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। मन्यासै । शम् । च । नः । कृधि ॥ क्रत्वे । दक्षाय । नः । हिनु । प्रेतिं । नः । आयूꣳषि । तारिषः ॥ अन्वितिं । मन्यताम् । अनुमन्यमानेत्यनु-मन्यमाना । प्रजावन्तमितिं प्रजा-वन्तम् । रयिम् । अक्षीयमाणम् ॥ तस्यै । वयम् । हेडसि । मा । अपीतिं । भूम । सा । नः । देवी । सुहवेतिं सु-हवा । शर्म । यच्छतु ॥ यस्याम् । इदम् । प्रदिशीतिं प्र-दिशि । यत् । विरोचत इतिं वि-रोचते । अनुमतिमित्यनु-मतिम् । प्रतीतिं । भूषन्ति ।

आ॒यव॑ः ॥ यस्याः । उ॒पस्थ॒ इत्यु॒प-स्थ॒ः । उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । सा । न॒ः । दे॒वी । सु॒हवे॑ति सु-ह्वा । शर्म॑ । य॒च्छ॒तु॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। रा॒काम् । अ॒हम् । सु॒हव॒मिति॑ सु-ह्वाम् । सु॒ष्टु॒तीति॑ सु-स्तु॒ती । हु॒वे॒ । शृ॒णोतु॑ । न॒ः । सु॒भगेति॑ सु-भगा । बोध॑तु । त्मना ॥ सीव्य॑तु । अप॑ः । सू॒च्या । अच्छि॑द्यमानया । ददा॑तु । वी॒रम् । श॒तदा॑य॒मिति॑ श॒त-दा॒य॒म् । उ॒क्थ्य॑म् ॥ याः । ते॒ । रा॒के॒ । सु॒म॒तय॒ इति॑ सु-म॒तय॑ः । सु॒पेश॑स॒ इति॑ सु-पेश॑सः । याभि॑ः । ददा॑सि । दा॒शुषे॑ । वसू॑नि ॥ ताभि॑ः । न॒ः । अ॒द्य । सु॒मना॒ इति॑ सु-मनाः । उ॒पाग॒हीत्यु॑प-आग॑हि । स॒ह॒स्र॒पो॒षमिति॑ सहस्र-पो॒षम् । सु॒भ॒ग इति॑ सु-भ॒गे॒ । रराणा ॥ सिनी॑वालि । या । सु॒पा॒णिरिति॑ सु-पा॒णिः ॥ कु॒हू॒म् । अ॒हम् । सु॒भगा॒मिति॑ सु-भगाम् । वि॒द्म॒नाप॑स॒मिति॑ विद्मन-अ॒प॒स॒म् । अ॒स्मिन्न् । य॒ज्ञे । सु॒हव॒मिति॑ सु-ह्वाम् । जो॒हु॒वी॒मि॒ ॥ सा । न॒ः । द॒दा॒तु॒ । श्रव॑णम् । पि॒तृ॒णाम् । तस्याः । ते॒ । दे॒वि॒ । ह॒विषा । वि॒धे॒म॒ ॥ कु॒हूः । दे॒वाना॑म् । अ॒मृत॑स्य । पत्नी । ह॒व्या । न॒ः । अ॒स्य । ह॒विष॑ः । चि॒के॒तु॒ ॥ समिति॑ । दा॒शुषे । कि॒रतु॑ । भूरि॑ । वा॒मम् । रा॒यः । पोषम् । चि॒कि॒तुषे । द॒धा॒तु॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वीति॑ । वै । ए॒तस्य॑ । य॒ज्ञः । ऋ॒ध्य॒ते॒ । यस्य॑ । ह॒विः । अ॒ति॒रिच्य॑त॒ इत्य॑ति-रिच्य॑ते । सूर्य॑ः । दे॒वः । दि॒वि॒षद्भ्य॒ इति॑ दिवि॒षत्-भ्य॒ः । इति॑ । आ॒ह॒ । बृ॒ह॒स्पति॑ना । च॒ । ए॒व । अ॒स्य॒ । प्र॒जाप॑ति॒नेति॑ प्र॒जा-प॒ति॒ना॒ । च॒ । य॒ज्ञस्य॑ । व्यृ॑द्ध॒मिति॒ वि-ऋ॒द्ध॒म् । अपीति॑ । व॒प॒ति॒ । रक्षा॑ꣳसि । वै । ए॒तत् । प॒शुम् । स॒च॒न्ते॒ । यत् । ए॒क॒दे॒व॒त्य॑ इत्ये॑क-दे॒व॒त्य॑ः । आल॑ब्ध॒ इत्या-ल॒ब्ध॒ः । भूयान्॑ । भव॑ति । यस्याः । ते॒ । हरि॑तः । गर्भ॑ः । इति॑ । आ॒ह॒ । दे॒व॒त्रेति॑ देव-त्रा । ए॒व । ए॒ना॒म् । ग॒म॒य॒ति॒ । रक्ष॑साम् । अप॑हत्या॒ इत्यप॑-ह॒त्यै॒ । ए॒ति॑ । व॒र्त॒न॒ । व॒र्त॒य॒ । इति॑ । आ॒ह॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ब्रह्मणा । एव । एनम् । एतिं । वर्तयति । वीतिं । ते । भिनद्मि । तकरीम् । इतिं । आह । यथायजुरितिं यथा-यजुः । एव । एतत् । उरुद्रप्स इत्युरु-द्रप्सः । विश्वरूप इतिं विश्व-रूपः । इन्दुः । इतिं । आह । प्रजेतिं प्र-जा । वै । पशवः । इन्दुः । प्रजयेतिं प्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरितिं पशु-भिः । समितिं । अर्धयति । दिवम् । वै । यज्ञस्य । व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । गच्छति । पृथिवीम् । अतिंरिक्तमित्यतिं-रिक्तम् । तत् । यत् । न । शमयेत् । आर्तिम् । एतिं । ऋच्छेत् । यजमानः । मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इतिं ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आह । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा-पृथिवीभ्याम् । एव । यज्ञस्य । व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । च । अतिंरिक्तमित्यतिं-रिक्तम् । च । शमयति । न । आर्तिम् । एतिं । ऋच्छति । यजमानः । भस्मना । अभि । समितिं । ऊहति । स्वगाकृत्या इतिं स्वगा-कृत्यै । अथो इतिं । अनयोः । वै । एषः । गर्भः । अनयोः । एव । एनम् । दधाति । यत् । अवद्येदित्यव-द्येत् । अतीतिं । तत् । रेचयेत् । यत् । न । अवद्येदित्यव-द्येत् । पशोः । आलंब्यस्येत्या-लब्धस्य । न । अवेतिं । द्येत् । पुरस्तात् । नाभ्याः । अन्यत् । अवद्येदित्यव-द्येत् । उपरिंष्टात् । अन्यत् । पुरस्तात् । वै । नाभ्यै ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्राण इतिं प्र-अनः । उपरिंष्टात् । अपान इत्यप-अनः । यावान् । एव । पशुः । तस्य । अवेतिं । द्यति । विष्णवे । शिपिविष्टायेतिं शिपि-विष्टाय । जुहोति । यत् । वै । यज्ञस्य । अतिरिच्यत इत्यति-रिच्यते । यः । पशोः । भूमा । या । पुष्टिः । तत् । विष्णुः । शिपिविष्ट इतिं शिपि-विष्टः । अतिंरिक्त इत्यतिं-रिक्ते । एव । अतिंरिक्तमित्यतिं-रिक्तम् । दधाति । अतिंरिक्तस्येत्यतिं-रिक्तस्य । शान्त्यै । अष्टाप्रूडित्यष्टा-प्रूट् । हिरण्यम् । दक्षिणा । अष्टापदीत्यष्टा-पदी । हि । एषा । आत्मा । नवमः । पशोः । आत्यै । अन्तरकोश इत्यन्तर-कोशे । उष्णीषेण । आविंष्टितमित्या-विष्टितम् । भवति । एवम् । इव । हि । पशुः । उल्बम् । इव । चर्म । इव । माꣳसम् । इव । अस्थिं । इव । यावान् । एव । पशुः । तम् । आत्वा । अवेतिं । रुन्द्धे । यस्य । एषा । यज्ञे । प्रायश्चित्तिरिति प्रायः-चित्तिः । क्रियते । इष्ट्वा । वसीयान् । भवति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एतिं । वा॒यो॒ इतिं । भूष । शुचि॒पा॒ इतिं शुचि-पाः । उपेतिं । नः । स॒हस्र॑म् । ते । नि॒युत॒ इतिं नि-युतः । वि॒श्व॒वा॒रेतिं विश्व-वा॒र॒ ॥ उपो॒ इतिं । ते॒ । अन्धः॑ । मद्य॑म् । अ॒या॒मि॒ । यस्य॑ । दे॒व॒ । द॒धि॒षे । पू॒र्व॒पेय॒मितिं पूर्व-पेयम् ॥ आकू॑त्या॒ इत्या-कू॒त्यै॒ । त्वा॒ । कामा॑य । त्वा॒ । स॒मृध॒ इतिं सम्-ऋधे । त्वा॒ । कि॒क्कि॒टा । ते॒ । मनः॑ । प्र॒जाप॑तय॒ इतिं प्र॒जा-प॒त॒ये॒ । स्वाहा । कि॒क्कि॒टा । ते॒ । प्रा॒णमितिं प्र-अ॒नम् । वा॒यवे । स्वाहा । कि॒क्कि॒टा । ते॒ । चक्षुः॑ । सूर्या॑य । स्वाहा । कि॒क्कि॒टा । ते॒ । श्रोत्र॑म् । द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॒मिति॒ द्यावा-पृ॒थि॒वीभ्याम् । स्वाहा । कि॒क्कि॒टा । ते॒ । वाच॑म् । सर॑स्वत्यै । स्वाहा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। त्वम् । तु॒रीया । व॒शिनी । व॒शा । अ॒सि॒ । स॒कृत् । यत् । त्वा॒ । मन॑सा । गर्भः॑ । एतिं । अश॑यत् ॥ व॒शा । त्वम् । व॒शिनी । ग॒च्छ॒ । दे॒वान् । स॒त्याः । स॒न्तु॒ । यज॑मानस्य । कामाः॑ ॥ अ॒जा । अ॒सि॒ । र॒यि॒ष्ठेतिं रयि-स्था । पृ॒थि॒व्याम् । सी॒द॒ । ऊ॒र्ध्वा । अ॒न्तरि॑क्षम् । उपेतिं । ति॒ष्ठ॒स्व॒ । दि॒वि । ते॒ । बृ॒हत् । भाः ॥ तन्तु॑म् । त॒न्वन्न् । रज॑सः । भा॒नु॒म् । अन्वितिं । इ॒हि॒ । ज्योति॑ष्मतः । प॒थः । र॒क्ष॒ । धि॒या । कृ॒ता॒न् ॥ अ॒नु॒ल्ब॒णम् । व॒य॒त॒ । जोगु॑वाम् । अप॑ः । मनु॑ः । भ॒व॒ । ज॒नय॑ । दैव्य॑म् । जन॑म् ॥ मन॑सः । ह॒विः । अ॒सि॒ । प्र॒जाप॑ते॒रितिं प्र॒जा-प॒ते॒ः । वर्ण॑ः । गात्रा॑णाम् । ते । गा॒त्र॒भाज॒ इतिं गात्र-भाज॑ः । भू॒या॒स्म॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इ॒मे इतिं । वै । स॒ह । आ॒स्ता॒म् । ते इतिं । वा॒युः । वीतिं । अ॒वा॒त् । ते इतिं । गर्भ॑म् । अ॒द॒धा॒ता॒म् । तम् । सोम॑ः । प्रेतिं । अ॒ज॒न॒य॒त् । अ॒ग्निः । अ॒ग्र॒स॒त॒ । सः । ए॒तम् । प्र॒जाप॑ति॒रितिं प्र॒जा-प॒तिः॒ । आ॒ग्नेय॑म् । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा-क॒पा॒ल॒म् । अ॒प॒श्य॒त् । तम् । निरितिं । अ॒व॒प॒त् । तेन॑ । ए॒व । ए॒ना॒म् । अ॒ग्नेः । अधिं । निरितिं । अ॒क्री॒णा॒त् । तस्मा॑त् । अपीतिं । अ॒न्यदे॑वत्या॒मित्य॑न्य-दे॒व॒त्याम् । आ॒ल॒भ॑मान॒ इत्या-ल॒भ॑मानः । आ॒ग्नेय॑म् । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा-क॒पा॒ल॒म् । पु॒रस्ता॑त् । निरितिं । व॒पे॒त् । अ॒ग्नेः । ए॒व । ए॒ना॒म् । अधीतिं । नि॒ष्क्रीये॒तिं निः-क्रीय॑ । एतिं । ल॒भ॒ते॒ । यत् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वा॒युः । व्यवा॒दिति॑ वि-अवात् । तस्मात् । वा॒यव्या । यत् । इ॒मे इति॑ । गर्भम् । अद॑धाताम् । तस्मात् । द्यावा॑पृथि॒व्येति॑ द्यावा-पृथि॒व्या । यत् । सोम॑ः । प्रेति॑ । अ॒ज॒न॒य॒त् । अ॒ग्निः । अग्र॑सत । तस्मात् । अ॒ग्नी॒षो॒मी॒येत्य॑ग्नी-सो॒मी॒या । यत् । अ॒नयोः । वि॒य॒त्योरिति॑ वि-य॒त्योः । वाक् । अव॑दत् । तस्मात् । सा॒र॒स्व॒ती । यत् । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॒ । अ॒ग्नेः । अधी॑ति॑ । नि॒रक्री॑णा॒दिति॑ निः-अक्री॑णात् । तस्मात् । प्रा॒जा॒प॒त्येति॑ प्राजा-प॒त्या । सा । वै । ए॒षा । स॒र्व॒देव॒त्येति॑ सर्व-दे॒व॒त्या । यत् । अ॒जा । व॒शा । वा॒य॒व्याम् । एति॑ । ल॒भे॒त॒ । भूति॑काम॒ इति॒ भूति॑-का॒मः॒ । वा॒युः । वै । क्षेपि॑ष्ठा । दे॒वता । वा॒युम् । ए॒व । स्वेन॑ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। भा॒ग॒धेये॒नेति॑ भाग-धेये॑न । उपेति॑ । धा॒व॒ति॒ । सः । ए॒व । ए॒न॒म् । भूतिम् । ग॒म॒य॒ति॒ । द्यावा॑पृथि॒व्यामिति॑ द्यावा-पृथि॒व्याम् । एति॑ । ल॒भे॒त॒ । कृ॒षमा॑णः । प्र॒ति॒ष्ठाका॑म॒ इति॑ प्रति॒ष्ठा-का॒मः॒ । दि॒वः । ए॒व । अ॒स्मै॒ । प॒र्ज॒न्यः॑ । व॒ऱ्ष॒ति॒ । वीति॑ । अ॒स्याम् । ओष॑धयः । रो॒हु॒न्ति॒ । स॒मर्धु॑कमिति॑ सम्-अर्धु॑कम् । अ॒स्य॒ । स॒स्य॒म् । भ॒व॒ति॒ । अ॒ग्नी॒षो॒मी॒या॒मित्य॑ग्नी-सो॒मी॒याम् । एति॑ । ल॒भे॒त॒ । यः । का॒मये॑त । अन्न॑वा॒नित्यन्न॑-वा॒न् । अ॒न्नाद इत्य॑न्न-अ॒दः । स्या॒म् । इति॑ । अ॒ग्निना । ए॒व । अन्न॑म् । अवेति॑ । रु॒न्ध्वे॒ । सोमे॑न । अ॒न्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्य॑म् । अन्न॑वा॒नित्यन्न॑-वा॒न् । ए॒व । अ॒न्नाद इत्य॑न्न-अ॒दः । भ॒व॒ति॒ । सा॒र॒स्व॒तीम् । एति॑ । ल॒भे॒त॒ । यः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ई॒श्व॒रः । वा॒चः । वदि॑तोः । सन्न् । वाचम् । न । वदेत् । वाक् । वै । सर॑स्वती । सर॑स्वतीम् । ए॒व । स्वेन॑ । भा॒ग॒धेये॒नेति॑ भाग-धेये॑न । उपेति॑ । धा॒व॒ति॒ । सा । ए॒व । अ॒स्मि॒न्न् । वाचम् । द॒धा॒ति॒ । प्रा॒जा॒प॒त्यामिति॑ प्राजा-प॒त्याम् । एति॑ । ल॒भे॒त॒ । यः । का॒मये॑त । अन॑भिजि॒तमित्यन॑भि-जि॒तम् । अ॒भीति॑ । ज॒ये॒य॒म् । इति॑ । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॒ । सर्वाः । दे॒वताः । दे॒वता॑भिः । ए॒व । अन॑भिजि॒तमित्यन॑भि-जि॒तम् । अ॒भीति॑ । ज॒य॒ति॒ । वा॒य॒व्य॑या । उ॒पाक॑रो॒तीत्यु॑प-आक॑रोति । वा॒योः । ए॒व । ए॒ना॒म् । अ॒व॒रु॒ध्ये॒त्य॑व-रु॒ध्य॑ । एति॑ । ल॒भ॒ते॒ । आकू॒त्या॒ इत्या-कू॒त्यै॒ । त्वा॒ । काम॑ाय । त्वा॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इति। आहु। यथायजुरिति यथा-यजुः। एव। एतत्। किक्किटाकारमिति किक्किटा-कारम्। जुहोति। किक्किटाकारेणेति किक्किटा-कारेण। वै। ग्राम्याः। पशवः। रमन्ते। प्रेति। आरण्याः। पतन्ति। यत्। किक्किटाकारमिति किक्किटा-कारम्। जुहोति। ग्राम्याणाम्। पशूनाम्। धृत्यै। पर्यग्नाविति परि-अग्नौ। क्रियमाणे। जुहोति। जीवन्तीम्। एव। एनाम्। सुवर्गमिति सुवः-गम्। लोकम्। गमयति। त्वम्। तुरीया। वशिनी। वशा। असि। इति। आहु। देवत्रेति देव-त्रा। एव। एनाम्। गमयति। सत्याः। सन्तु। यजमानस्य। कामाः। इति। आहु। एषः। वै। कामः।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यजमानस्य। यत्। अनार्तः। उदृचमित्युत्-ऋचम्। गच्छति। तस्मात्। एवम्। आहु। अजा। असि। रयिष्ठेति रयि-स्था। इति। आहु। एषु। एव। एनाम्। लोकेषु। प्रतीति। स्थापयति। दिवि। ते। बृहत्। भाः। इति। आहु। सुवर्ग इति सुवः-गे। एव। अस्मै। लोके। ज्योतिः। दधाति। तन्तुम्। तन्वन्न्। रजसः। भानुम्। अन्विति। इहि। इति। आहु। इमान्। एव। अस्मै। लोकान्। ज्योतिष्मतः। करोति। अनुल्बणम्। वयत। जोगुवाम्। अपः। इति।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-7,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आहु। यत्। एव। यज्ञे। उल्बणम्। क्रियते। तस्य। एव। एषा। शान्तिः। मनुः। भव। जनय। दैव्यम्। जनम्। इति। आहु। मानव्यः। वै। प्रजा इति प्र-जाः। ताः। एव। आद्याः। कुरुते। मनसः। हविः। असि। इति। आहु। स्वगाकृत्या इति स्वगा-कृत्यै। गात्राणाम्। ते। गात्रभाज इति गात्र-भाजः। भूयास्म। इति। आहु। आशिषमित्या-शिषम्। एव। एताम्। एति। शास्ते। तस्यै। वै। एतस्याः। एकम्। एव। अदेवयजनमित्यदेव-यजनम्। यत्। आलब्धायामित्या-लब्धायाम्। अभ्रः।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-8,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। भवंति । यत् । आलब्धायामित्या-लब्धायाम् । अभ्रः । स्यात् । अप्स्वित्यप्-सु । वा । प्रवेशयेदितिं प्र-वेशयेत् । सर्वाम् । वा । प्रेतिं । अश्नीयात् । यत् । अप्स्वित्यप्-सु । प्रवेशयेदितिं प्र-वेशयेत् । यज्ञवेशसमितिं यज्ञ-वेशसम् । कुर्यात् । सर्वाम् । एव । प्रेतिं । अश्नीयात् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन्न् । धत्ते । सा । वै । एषा । त्रयाणाम् । एव । अवरुद्धेत्यवं-रुद्धा । सब्वँश्सरसद इतिं सब्वँश्सर-सदः । सहस्रयाजिन इतिं सहस्र-याजिनः । गृहमेधिन इतिं गृह-मेधिनः । ते । एव । एतया । यजेरन्न् । तेषाम् । एव । एषा । आप्ता ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। चित्तम् । च । चित्तिः । च । आकूतमित्या-कूतम् । च । आकूतिरित्या-कूतिः । च । विज्ञातमिति वि-ज्ञातम् । च । विज्ञानमितिं वि-ज्ञानम् । च । मनः । च । शक्करीः । च । दर्,शः । च । पूर्णमास इतिं पूर्ण-मासः । च । बृहत् । च । रथन्तरमितिं रथम्-तरम् । च । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । जयान्न् । इन्द्राय । वृष्णे । प्रेतिं । अयच्छत् । उग्रः । पृतनाज्येषु । तस्मै । विशः । समितिं । अनमन्त । सर्वाः । सः । उग्रः । सः । हि । हव्यः । बभूव । देवासुरा इतिं देव-असुराः । सय्यँत्ता इति सम्-यत्ताः । आसन्न् । सः । इन्द्रः । प्रजापतिमितिं प्रजा-पतिम् । उपेतिं । अधावत् । तस्मै । एतान् । जयान्न् । प्रेतिं । अयच्छत् । तान् । अजुहोत् । ततः । वै । देवाः । असुरान् । अजयन्न् । यत् । अजयन्न् । तत् । जयानाम् । जयत्वमितिं जय-त्वम् । स्पर्धमानेन । एते । होतव्याः । जयति । एव । ताम् । पृतनाम् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अग्निः । भूतानाम् । अधिपतिरित्यधिं-पतिः । सः । मा । अवतु । इन्द्रः । ज्येष्ठानाम् । यमः । पृथिव्याः । वायुः । अन्तरिक्षस्य । सूर्यः । दिवः । चन्द्रमाः । नक्षत्राणाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणः । मित्रः । सत्यानाम् । वरुणः । अपाम् । समुद्रः । स्रोत्यानाम् । अन्नम् । साम्राज्यानामिति साम्-राज्यानाम् । अधिपतीत्यधिं-पति । तत् । मा । अवतु । सोमः । ओषधीनाम् । सविता । प्रसवानामितिं प्र-सवानाम् । रुद्रः । पशूनाम् । त्वष्टा । रूपाणाम्, । विष्णुः । पर्वतानाम् । मरुतः । गणानाम् । अधिपतय इत्यधिं-पतयः । ते । मा । अवन्तु । पितरः । पितामहाः । परे । अवरे । ततः । तताम्हाः । इह । मा । अवत ॥ अस्मिन्न् । ब्रह्मन्न् । अस्मिन्न् । क्षत्रे । अस्याम् । आशिषीत्या-शिषिं । अस्याम् । पुरोधायामितिं पुरः-धायाम् । अस्मिन्न् । कर्मन्न् । अस्याम् । देवहूत्यामितिं देव-हूत्याम् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । एतान् । अभ्यातानानित्यभि-आतानान् । अपश्यन् । तान् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वत । यत् । देवानाम् । कर्म । आसीत् । आर्ध्यत । तत् । यत् । असुराणाम् । न । तत् । आर्ध्यत । येन । कर्मणा । ईर्थ्सेत् । तत्र । होतव्याः । ऋध्नोति । एव । तेन । कर्मणा । यत् । विश्वे । देवाः । समभरन्निति सम्-अभरन् । तस्मात् । अभ्यातना इत्यभि-आतानाः । वैश्वदेवा इति वैश्व-देवाः । यत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । जयान् । प्रेति । अयच्छत् । तस्मात् । जयाः । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यत् । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत । तत् । राष्ट्रभृतामिति राष्ट्र-भृताम् । राष्ट्रभृत्त्वमिति राष्ट्रभृत्-त्वम् । ते । देवाः । अभ्यातानैरित्यभि-आतानैः । असुरान् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वत । जयैः । अजयन् । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत । यत् । देवाः । अभ्यातानैरित्यभि-आतानैः । असुरान् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वत । तत् । अभ्यातानानामित्यभि-आतानानाम् । अभ्यातानत्वमित्यभ्यातान-त्वम् । यत् । जयैः । अजयन् । तत् । जयानाम् । जयत्वमिति जय-त्वम् । यत् । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत । तत् । राष्ट्रभृतामिति राष्ट्र-भृताम् । राष्ट्रभृत्त्वमिति राष्ट्रभृत्-त्वम् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । एतान् । जुहुयात् । अभ्यातानैरित्यभि-आतानैः । एव । भ्रातृव्यान् । अभ्यातनुत इत्यभि-आतनुते । जयैः । जयति । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । दत्ते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ऋतषाट् । ऋतधामेत्यृत-धामा । अग्निः । गन्धर्वः । तस्य । ओषधयः । अप्सरसः । ऊर्जः । नाम । सः । इदम् । ब्रह्म । क्षत्रम् । पातु । ताः । इदम् । ब्रह्म । क्षत्रम् । पान्तु । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । सꣳहित इति सम्-हितः । विश्वसामेति विश्व-सामा । सूर्यः । गन्धर्वः । तस्य । मरीचयः । अप्सरसः । आयुवः

। सुषुम्न इतिं सु-सुम्नः । सूर्यरश्मिरितिं सूर्य-रश्मिः । चन्द्रमाः । गन्धर्वः । तस्यं । नक्षत्राणि । अप्सरसः । बेकुरंयः । भुज्युः । सुपर्ण इतिं सु-पर्णः । यज्ञः । गन्धर्वः । तस्यं । दक्षिणाः । अप्सरसः । स्तवाः । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । विश्वकर्मेतिं विश्व-कर्मा । मनः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। गन्धर्वः । तस्यं । ऋख्सामानीत्यृक्-सामानिं । अप्सरसः । वह्नयः । इषिरः । विश्वव्यंचा इतिं विश्व-व्यचाः । वातः । गन्धर्वः । तस्यं । आपः । अप्सरसः । मुदाः । भुवनस्य । पते । यस्यं । ते । उपरिं । गृहाः । इह । च ॥ सः । नः । रास्व । अज्यानिम् । रायः । पोषम् । सुवीर्यमितिं सु-वीर्यम् । सम्वँथ्सरीणामितिं सम्-वथ्सरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ परमेष्ठी । अधिपतिरित्यधिं-पतिः । मृत्युः । गन्धर्वः । तस्यं । विश्वम् । अप्सरसः । भुवः । सुक्षितिरितिं सु-क्षितिः । सुभूतिरिति सु-भूतिः । भद्रकृदितिं भद्र-कृत् । सुवर्वानिति सुवः-वान् । पर्जन्यः । गन्धर्वः । तस्यं । विद्युत इतिं वि-द्युतः । अप्सरसः । रुचः । दूरेहेतिरितिं दूरे-हेतिः । अमृडयः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। मृत्युः । गन्धर्वः । तस्यं । प्रजा इतिं प्र-जाः । अप्सरसः । भीरुवः । चारुः । कृपणकाशीतिं कृपण-काशी । कामः । गन्धर्वः । तस्यं । आधयः । अप्सरसः । शोचयन्तीः । नामं । सः । इदम् । ब्रह्मं । क्षत्रम् । पातु । ताः । इदम् । ब्रह्मं । क्षत्रम् । पान्तु । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । सः । नः । भुवनस्य । पते । यस्यं । ते । उपरिं । गृहाः । इह । च ॥ उरु । ब्रह्मणे । अस्मै । क्षत्रायं । महिं । शर्मं । यच्छ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। राष्ट्रकामायेतिं राष्ट्र-कामाय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृत इतिं राष्ट्र-भृतः । राष्ट्रेण । एव । अस्मै । राष्ट्रम् । अवेतिं । रुन्द्धे । राष्ट्रम् । एव । भवति । आत्मने । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृत इतिं राष्ट्र-भृतः । राष्ट्रम् । प्रजेतिं प्र-जा । राष्ट्रम् । पशवः । राष्ट्रम् । यत् । श्रेष्ठः । भवति । राष्ट्रेण । एव । राष्ट्रम् । अवेतिं । रुन्द्धे । वसिष्ठः । समानानाम् । भवति । ग्रामकामायेति ग्रामं-कामाय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृत इतिं

राष्ट्र-भृतः । राष्ट्रम् । सजाता इति स-जाताः । राष्ट्रेण । एव । अस्मै । राष्ट्रम् । सजातानिति स-जातान् । अवेति । रुन्द्धे । ग्रामी ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एव । भवति । अधिदेवन इत्यधि-देवने । जुहोति । अधिदेवन इत्यधि-देवने । एव । अस्मै । सजातानिति स-जातान् । अवेति । रुन्द्धे । ते । एनम् । अवरुद्धा इत्यव-रुद्धाः । उपेति । तिष्ठन्ते । रथमुख इति रथ-मुखे । ओजस्कामस्य । होतव्याः । ओजः । वै । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र-भृतः । ओजः । रथः । ओजसा । एव । अस्मै । ओजः । अवेति । रुन्द्धे । ओजस्वी । एव । भवति । यः । राष्ट्रात् । अपभूत इत्यप-भूतः । स्यात् । तस्मै । होतव्याः । यावन्तः । अस्य । रथाः । स्युः । तान् । ब्रूयात् । युङ्ग्वम् । इति । राष्ट्रम् । एव । अस्मै । युनक्ति ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आहुतय इत्या-हुतयः । वै । एतस्य । अक्लृप्ताः । यस्य । राष्ट्रम् । न । कल्पते । स्वरथस्येति स्व-रथस्य । दक्षिणम् । चक्रम् । प्रवृह्येति प्र-वृह्य । नाडीम् । अभीति । जुहुयात् । आहुतीरित्या-हुतीः । एव । अस्य । कल्पयति । ताः । अस्य । कल्पमानाः । राष्ट्रम् । अन्विति । कल्पते । सङ्ग्राम इति सम्-ग्रामे । सय्यँत्त इति सम्-यत्ते । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र-भृतः । राष्ट्रे । खलु । वै । एते । व्यायच्छन्त इति वि-आयच्छन्ते । ये । सङ्ग्राममिति सम्-ग्रामम् । सय्यँन्तीति सम्-यन्ति । यस्य । पूर्वस्य । जुह्वति । सः । एव । भवति । जयति । तम् । सङ्ग्राममिति सम्-ग्रामम् । मान्थुकः । इध्मः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। भवति । अङ्गारः । एव । प्रतिवेष्टमाना इति प्रति-वेष्टमानाः । अमित्राणाम् । अस्य । सेनाम् । प्रतीति । वेष्टयन्ति । यः । उन्माद्येदित्युत्-माद्येत् । तस्मै । होतव्याः । गन्धर्वाप्सरस इति गन्धर्व-अप्सरसः । वै । एतम् । उदिति । मादयन्ति । यः । उन्माद्यतीत्युत्-माद्यति । एते । खलु । वै । गन्धर्वाप्सरस इति गन्धर्व-अप्सरसः । यत् । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र-भृतः । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । इति । जुहोति । तेन । एव । एनान् ।

श॒म॒य॒ति॒ । नैय॑ग्रोधः । औदु॑म्बरः । आश्व॑त्थः । प्ला॒क्षः॒ । इति॑ । इ॒ध्मः । भ॒व॒ति॒ । ए॒ते । वै । ग॒न्ध॒र्वाप्स॒रसा॒मिति॑ गन्धर्व-अ॒प्स॒रसा॑म् । गृ॒हाः॒ । स्वे । ए॒व । ए॒ना॒न् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आ॒यत॑न इत्या-यत॑ने । श॒म॒य॒ति॒ । अ॒भि॒च॒र॒तेत्य॑भि-चर॑ता । प्र॒ति॒लो॒ममिति॑ प्रति-लो॒मम् । हो॒त॒व्याः । प्रा॒णानिति॑ प्र-अ॒नान् । ए॒व । अ॒स्य॒ । प्र॒तीच॑ः । प्रतीति॑ । यौ॒ति॒ । तम् । तत॑ः । येन॑ । केन॑ । च॒ । स्तृ॒णु॒ते । स्वकृ॑त॒ इति॒ स्व-कृ॒ते॒ । इरि॑णे । जु॒हो॒ति॒ । प्र॒दर॒ इति॑ प्र-द॒रे॒ । वा॒ । ए॒तत् । वै । अ॒स्यै॒ । निर्,ऋ॑तिगृहीत॒मिति॒ निर्,ऋ॑ति-गृ॒हीत॒म् । निर्,ऋ॑तिगृहीत॒ इति॒ निर्,ऋ॑ति-गृ॒हीते॒ । ए॒व । ए॒न॒म् । निर्,ऋ॒त्येति॒ निः-ऋ॒त्या॒ । ग्रा॒ह॒य॒ति॒ । यत् । वा॒चः । क्रू॒रम् । तेन॑ । वष॑ट् । क॒रो॒ति॒ । वा॒चः । ए॒व । ए॒न॒म् । क्रू॒रेण॑ । प्रेति॑ । वृ॒श्च॒ति॒ । ता॒जक् । आर्ति॑म् । एति॑ । ऋ॒च्छ॒ति॒ । यस्य॑ । का॒मये॑त । अ॒न्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्यम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एति॑ । द॒दी॒य॒ । इति॑ । तस्य॑ । स॒भाया॑म् । उ॒त्ता॒न इत्यु॑त्-ता॒नः॒ । नि॒प॒द्येति॑ नि-पद्य॑ । भुव॑नस्य । प॒ते॒ । इति॑ । तृणा॑नि । समिति॑ । गृ॒ह्णी॒या॒त् । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॒ । वै । भुव॑नस्य । पति॑ः । प्र॒जाप॑ति॒नेति॑ प्र॒जा-प॒ति॒ना॒ । ए॒व । अ॒स्य॒ । अ॒न्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्यम् । एति॑ । द॒त्ते॒ । इ॒दम् । अ॒हम् । अ॒मुष्य॑ । आ॒मु॒ष्या॒य॒णस्य॑ । अ॒न्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्यम् । ह॒रा॒मि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । अ॒न्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्यम् । ए॒व । अ॒स्य॒ । ह॒र॒ति॒ । ष॒ड्भिरिति॑ षट्-भिः । ह॒र॒ति॒ । षट् । वै । ऋ॒तव॑ः । प्र॒जाप॑ति॒नेति॑ प्र॒जा-प॒ति॒ना॒ । ए॒व । अ॒स्य॒ । अ॒न्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्यम् । आ॒दा॒येत्या-दाय॑ । ऋ॒तव॑ः । अ॒स्मै॒ । अनु॑ । प्रेति॑ । य॒च्छ॒न्ति॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-7,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यः । ज्ये॒ष्ठब॑न्धु॒रिति॑ ज्ये॒ष्ठ-ब॒न्धुः॒ । अप॑भूत इत्यप॑-भू॒तः॒ । स्यात् । तम् । स्थले । अ॒व॒साय्येत्य॑व-साय्य॑ । ब्र॒ह्मौ॒द॒नमिति॑ ब्रह्म-ओ॒द॒नम् । च॒तु॑ःशरावमिति॒ च॒तु॑ः-श॒रा॒व॒म् । प॒क्का । तस्मै॒ । हो॒त॒व्याः । वर्ष्म॑ । वै । रा॒ष्ट्र॒भृत॒ इति॑ राष्ट्र-भृत॑ः । वर्ष्म॑ । स्थलम् । वर्ष्म॑णा । ए॒व । ए॒न॒म् । वर्ष्म॑ । स॒मा॒नाना॑म् । ग॒म॒य॒ति॒ । च॒तु॑ःशराव॒ इति॒ च॒तु॑ः-श॒रा॒वः॒ । भ॒व॒ति॒ । दि॒क्षु । ए॒व । प्रतीति॑ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । क्षी॒रे । भ॒व॒ति॒ । रुच॑म् । ए॒व । अ॒स्मि॒न्न् । द॒धा॒ति॒ ।

उदितिं । हरति । शृतत्वायेतिं शृत-त्वायं । सर्पिष्वान् । भवति । मेध्यत्वायेतिं मेध्य-त्वायं । चत्वारः । आज्येयाः । प्रेतिं । अश्नन्ति । दिशाम् । एव । ज्योतिंषि । जुहोति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। देविंकाः । निरितिं । वपेत् । प्रजाकामं इतिं प्रजा-कामः । छन्दांसि । वै । देविंकाः । छन्दांसि । इव । खलु । वै । प्रजा इतिं प्र-जाः । छन्दोंभिरिति छन्दंः-भिः । एव । अस्मै । प्रजा इतिं प्र-जाः । प्रेतिं । जनयति । प्रथमम् । धातारम् । करोति । मिथुनी । एव । तेनं । करोति । अन्वितिं । एव । अस्मै । अनुंमतिरित्यनुं-मतिः । मन्यते । राते । राका । प्रेतिं । सिनीवाली । जनयति । प्रजास्वितिं प्र-जासुं । एव । प्रजांतास्विति प्र-जातासु । कुह्वा । वाचम् । दधाति । एताः । एव । निरितिं । वपेत् । पशुकामं इतिं पशु-कामः । छन्दांसि । वै । देविंकाः । छन्दांसि ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इव । खलु । वै । पशवः । छन्दोंभिरिति छन्दंः-भिः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेतिं । जनयति । प्रथमम् । धातारम् । करोति । प्रेतिं । एव । तेनं । वापयति । अन्वितिं । एव । अस्मै । अनुंमतिरित्यनुं-मतिः । मन्यते । राते । राका । प्रेतिं । सिनीवाली । जनयति । पशून् । एव । प्रजांतानिति प्र-जातान् । कुह्वा । प्रतीतिं । स्थापयति । एताः । एव । निरितिं । वपेत् । ग्रामंकाम इति ग्रामं-कामः । छन्दांसि । वै । देविंकाः । छन्दांसि । इव । खलु । वै । ग्रामंः । छन्दोंभिरिति छन्दंः-भिः । एव । अस्मै । ग्रामम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अवेतिं । रुन्द्धे । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । एव । एनम् । ग्रामंस्य । दधाति । एताः । एव । निरितिं । वपेत् । ज्योगांमयावीति ज्योक्-आमयावी । छन्दांसि । वै । देविंकाः । छन्दांसि । खलु । वै । एतम् । अभीतिं । मन्यन्ते । यस्यं । ज्योक् । आमयंति । छन्दोंभिरिति छन्दंः-भिः । एव । एनम् । अगदम् । करोति । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । वै । एतस्यं । अक्लृप्तम् । यस्यं । ज्योक् । आमयंति । मध्यतः । एव । अस्य । तेनं । कल्पयति । एताः । एव । निरितिं ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। व॒पे॒त् । यम् । य॒ज्ञः । न । उ॒प॒न॒मे॒दित्यु॑प-नमेत् । छ॒न्दा॑ꣳसि । वै । देवि॑काः । छ॒न्दा॑ꣳसि । खलु॑ । वै । ए॒तम् । न । उपे॑ति । न॒म॒न्ति॒ । यम् । य॒ज्ञः । न । उ॒प॒न॒मती॒त्यु॑प-नम॑ति । प्र॒थ॒मम् । धा॒तार॑म् । क॒रो॒ति॒ । मु॒ख॒तः । ए॒व । अ॒स्मै॒ । छ॒न्दा॑ꣳसि । द॒धा॒ति॒ । उपे॑ति । ए॒न॒म् । य॒ज्ञः । न॒म॒ति॒ । ए॒ताः । ए॒व । निरि॑ति । व॒पे॒त् । ई॒जा॒नः । छ॒न्दा॑ꣳसि । वै । देवि॑काः । या॒तया॑मा॒नीति॑ या॒त-या॒मा॒नि॒ । इ॒व॒ । खलु॑ । वै । ए॒तस्य॑ । छ॒न्दा॑ꣳसि । यः । ई॒जा॒नः । उ॒त्त॒ममित्यु॑त्-त॒मम् । धा॒तार॑म् । क॒रो॒ति॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। उ॒परि॑ष्टात् । ए॒व । अ॒स्मै॒ । छ॒न्दा॑ꣳसि । अया॑तयामा॒नीत्यया॑त-या॒मा॒नि॒ । अवेति॑ । रु॒न्ध्वे॒ । उपे॑ति । ए॒न॒म् । उत्त॑र॒ इत्यु॑त्-त॒रः॒ । य॒ज्ञः । न॒म॒ति॒ । ए॒ताः । ए॒व । निरि॑ति । व॒पे॒त् । यम् । मे॒धा । न । उ॒प॒न॒मे॒दित्यु॑प-नमेत् । छ॒न्दा॑ꣳसि । वै । देवि॑काः । छ॒न्दा॑ꣳसि । खलु॑ । वै । ए॒तम् । न । उपे॑ति । न॒म॒न्ति॒ । यम् । मे॒धा । न । उ॒प॒न॒मती॒त्यु॑प-नम॑ति । प्र॒थ॒मम् । धा॒तार॑म् । क॒रो॒ति॒ । मु॒ख॒तः । ए॒व । अ॒स्मै॒ । छ॒न्दा॑ꣳसि । द॒धा॒ति॒ । उपे॑ति । ए॒न॒म् । मे॒धा । न॒म॒ति॒ । ए॒ताः । ए॒व । निरि॑ति । व॒पे॒त् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। रु॒क्का॑म॒ इति॒ रुक्-का॒मः॒ । छ॒न्दा॑ꣳसि । वै । देवि॑काः । छ॒न्दा॑ꣳसि । इ॒व॒ । खलु॑ । वै । रु॒क् । छ॒न्दो॑भि॒रिति॒ छ॒न्दः॑-भि॒रिः॒ । ए॒व । अ॒स्मि॒न्न् । रु॒चम् । द॒धा॒ति॒ । क्षी॒रे । भ॒व॒न्ति॒ । रु॒चम् । ए॒व । अ॒स्मि॒न्न् । द॒ध॒ति॒ । म॒ध्य॒तः । धा॒तार॑म् । क॒रो॒ति॒ । म॒ध्य॒तः । ए॒व । ए॒न॒म् । रु॒चः । द॒धा॒ति॒ । गा॒य॒त्री । वै । अनु॑मति॒रित्यनु॑-म॒तिः॒ । त्रि॒ष्टुक् । रा॒का । ज॒गं॒ती । सि॒नी॒वा॒ली । अ॒नु॒ष्टु॒बित्य॑नु-स्तुप् । कु॒हूः । धा॒ता । व॒ष॒ट्का॒र इति॑ वषट्-का॒रः॒ । पू॒र्व॒प॒क्ष इति॑ पूर्व-प॒क्षः॒ । रा॒का । अ॒प॒र॒प॒क्ष इत्य॑पर-प॒क्षः॒ । कु॒हूः । अ॒मा॒वा॒स्येत्य॑मा-वा॒स्या॒ । सि॒नी॒वा॒ली । पौ॒र्ण॒मा॒सीति॑ पौर्ण-मा॒सी । अनु॑मति॒रित्यनु॑-म॒तिः॒ । च॒न्द्रमाः॒ । धा॒ता । अ॒ष्टौ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-7,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वसवः । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री । एकादश । रुद्राः । एकादशाक्षरेत्येकादश-अक्षरा । त्रिष्टुप् । द्वादश । आदित्याः । द्वादशाक्षरेति द्वादश-अक्षरा । जगती । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । धाता । वषट्कार इति वषट्-कारः । एतत् । वै । देविकाः । सर्वाणि । च । छन्दाꣳसि । सर्वाः । च । देवताः । वषट्कार इति वषट्-कारः । ताः । यत् । सह । सर्वाः । निर्वपेदिति निः-वपेत् । ईश्वराः । एनम् । प्रदह इति प्र-दहः । द्वे इति । प्रथमे इति । निरुप्येति निः-उप्य । धातुः । तृतीयम् । निरिति । वपेत् । तथो इति । एव । उत्तरे इत्युत्-तरे । निरिति । वपेत् । तथा । एनम् । न । प्रेति । दहन्ति । अथो इति । यस्मै । कामाय । निरुप्यन्त इति निः-उप्यन्ते । तम् । एव । आभिः । उपेति । आप्नोति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। वास्तोः । पते । प्रतीति । जानीहि । अस्मान् । स्वावेश इति सु-आवेशः । अनमीवः । भव । नः ॥ यत् । त्वा । ईमहे । प्रतीति । तत् । नः । जुषस्व । शम् । नः । एधि । द्विपद इति द्वि-पदे । शम् । चतुष्पद इति चतुः-पदे ॥ वास्तोः । पते । शग्मया । सꣳसदेति सम्-सदा । ते । सक्षीमहि । रण्वया । गातुमत्येति गातु-मत्या ॥ आवः । क्षेमे । उत । योगे । वरम् । नः । यूयम् । पात । स्वस्तिभिरिति स्वस्ति-भिः । सदा । नः ॥ यत् । सायम्प्रातरिति सायम्-प्रातः । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति । आहुतीष्टका इत्याहुति-इष्टकाः । एव । ताः । उपेति । धत्ते ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यजमानः । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । वै । एतस्य । इष्टकाः । यः । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । यत् । सायम्प्रातरिति सायम्-प्रातः । जुहोति । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । एव । आप्त्वा । इष्टकाः । कृत्वा । उपेति । धत्ते । दश । समानत्र । जुहोति । दशाक्षरेति दश-अक्षरा । विराडिति वि-राट् । विराजमिति वि-राजम् । एव । आप्त्वा । इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । धत्ते । अथो इति । विराजीति वि-राजि । एव । यज्ञम् । आप्नोति । चित्यश्चित्य इति चित्यः-चित्यः । अस्य । भवति । तस्मात् । यत्र । दश । उषित्वा । प्रयातीति प्र-याति । तत् । यज्ञवास्त्विति यज्ञ-वास्तु । अवास्तु । एव । तत् । यत् । ततः । अर्वाचीनम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। रुद्रः । खलु॑ । वै । वास्तो॒ष्पति॒रिति॑ वास्तोः-प॒तिः । यत् । अहु॑त्वा । वास्तो॒ष्प॒तीय॒मिति॑ वास्तोः-प॒तीय॑म् । प्रया॒यादिति॑ प्र-या॒यात् । रुद्रः । ए॒न॒म् । भू॒त्वा । अ॒ग्निः । अ॒नू॒त्थायेत्य॑नु-उ॒त्थाय॑ । ह॒न्या॒त् । वा॒स्तो॒ष्प॒तीय॒मिति॑ वास्तोः-प॒तीय॑म् । जु॒होति॑ । भा॒ग॒धेये॒नेति॑ भाग-धेये॑न । ए॒व । ए॒न॒म् । श॒म॒य॒ति॒ । न । आर्ति॑म् । एति॑ । ऋ॒च्छ॒ति॒ । यज॑मानः । यत् । यु॒क्ते । जु॒हु॒या॒त् । यथा । प्रया॑त॒ इति॒ प्र-या॒ते॒ । वास्तौ । आहु॑ति॒मित्या-हु॒ति॒म् । जु॒होति॑ । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । यत् । अयु॑क्ते । जु॒हु॒या॒त् । यथा । क्षेमे । आहु॑ति॒मित्या-हु॒ति॒म् । जु॒होति॑ । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । अहु॑तम् । अ॒स्य॒ । वा॒स्तो॒ष्प॒तीय॒मिति॑ वास्तोः-प॒तीय॑म् । स्या॒त् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। दक्षि॑णः । यु॒क्तः । भव॑ति । स॒व्यः । अयु॑क्तः । अथ॑ । वा॒स्तो॒ष्प॒तीय॒मिति॑ वास्तोः-प॒तीय॑म् । जु॒होति॑ । उ॒भय॑म् । ए॒व । अ॒कः॒ । अप॑रिवर्ग॒मित्यप॑रि-व॒र्ग॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । श॒म॒य॒ति॒ । यत् । एक॑या । जु॒हु॒या॒त् । द॒र्वि॒हो॒ममिति॑ दर्वि-हो॒मम् । कु॒र्या॒त् । पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॑मिति पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑म् । अ॒नू॒च्येत्य॑नु-उ॒च्य॑ । या॒ज्य॑या । जु॒होति॑ । स॒दे॒व॒त्वायेति॑ सदेव-त्वाय॑ । यत् । हु॒ते । आ॒द॒ध्यादित्या-द॒ध्यात् । रु॒द्रम् । गृ॒हान् । अ॒न्वा॒रो॒हये॒दित्य॑नु-आरो॒हये॑त् । यत् । अ॒व॒क्षा॒णा॒नीत्य॑व-क्षा॒णा॑नि । अस॑म्प्रक्षा॒प्येत्यसम्-प्र॒क्षा॒प्य॒ । प्रया॒यादिति॑ प्र-या॒यात् । यथा । य॒ज्ञ॒वे॒श॒समिति॑ यज्ञ-वे॒श॒सम् । वा॒ । आ॒द॒ह॑न॒मित्या-द॒ह॑नम् । वा॒ । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । अ॒यम् । ते॒ । योनिः॑ । ऋ॒त्वियः॑ । इति॑ । अ॒र॒ण्योः । स॒मारो॑हय॒तीति॑ सम्-आरो॑हयति ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । योनिः॑ । स्वे । ए॒व । ए॒न॒म् । योनौ । स॒मारो॑हय॒तीति॑ सम्-आरो॑हयति । अथो॒ इति॑ । खलु॑ । आ॒हुः॒ । यत् । अ॒र॒ण्योः । स॒मारू॑ढ॒ इति॑ सम्-आरू॑ढः । नश्ये॑त् । उदिति॑ । अ॒स्य॒ । अ॒ग्निः । सी॒दे॒त् । पु॒न॒रा॒धेय॒ इति॑ पुनः-आ॒धेय॑ः । स्या॒त् । इति॑ । या । ते॒ । अ॒ग्ने॒ । य॒ज्ञि॒याः । त॒नूः । तया । एति॑ । इ॒हि॒ । एति॑ । रो॒हु॒ । इति॑ । आ॒त्मन्न् । स॒मारो॑हय॒त इति॑ सम्-आरो॑हयते । यज॑मानः । वै । अ॒ग्नेः । योनिः॑ । स्वायाम् । ए॒व । ए॒न॒म् । योन्याम् । स॒मारो॑हय॒त इति॑ सम्-आरो॑हयते ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। त्वम् । अग्ने । बृहत् । वयः । दधासि । देव । दाशुषे ॥ कविः । गृहपतिरितिं गृह-पतिः । युवा ॥ हव्यवाडितिं हव्य-वाट् । अग्निः । अजरः । पिता । नः । विभुरितिं वि-भुः । विभावेतिं वि-भावा । सुदृशीकः इतिं सु-दृशीकः । अस्मे इतिं ॥ सुगाऽहुपत्या इतिं सु-गार्,हुपत्याः । समितिं । इषः । दिदीहि । अस्मद्रियगित्यस्म-द्रियक् । समितिं । मिमीहि । श्रवाꣳसि ॥ त्वम् । च । सोम । नः । वशः । जीवातुम् । न । मरामहे ॥ प्रियस्तोत्र इतिं प्रिय-स्तोत्रः । वनस्पतिः ॥ ब्रह्मा । देवानाम् । पदवीरितिं पद-वीः । कवीनाम् । ऋषिः । विप्राणाम् । महिषः । मृगाणाम् ॥ श्येनः । गृध्राणाम् । स्वधितिरिति स्व-धितिः । वनानाम् । सोमः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। पवित्रम् । अतीतिं । एति । रेभन्न् ॥ एतिं । विश्वदेवमितिं विश्व-देवम् । सत्पतिमिति सत्-पतिम् । सूक्तैरितिं सु-उक्तैः । अद्य । वृणीमहे ॥ सत्यसवमितिं सत्य-सवम् । सवितारम् ॥ एतिं । सत्येन । रजसा । वर्तमानः । निवेशयन्नितिं नि-वेशयन्न् । अमृतम् । मर्त्यम् । च ॥ हिरण्ययेन । सविता । रथेन । एतिं । देवः । याति । भुवना । विपश्यन्नितिं वि-पश्यन्न् ॥ यथा । नः । अदितिः । करत् । पश्वे । नृभ्य इति नृ-भ्यः । यथा । गवे ॥ यथा । तोकाय । रुद्रियम् ॥ मा । नः । तोके । तनये । मा । नः । आयुषि । मा । नः । गोषु । मा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। नः । अश्वेषु । रीरिषः ॥ वीरान् । मा । नः । रुद्र । भामितः । वधीः । हविष्मन्तः । नमसा । विधेम । ते ॥ उदप्रुत इत्युद-प्रुतः । न । वयः । रक्षमाणाः । वावदतः । अभ्रियस्य । इव । घोषाः ॥ गिरिभ्रज इतिं गिरि-भ्रजः । न । ऊर्मयः । मदन्तः । बृहस्पतिम् । अभीतिं । अर्काः । अनावन्न् ॥ हꣳसैः । इव । सखिभिरिति सखि-भिः । वावदद्भिरिति वावदत्-भिः । अश्मन्मयानीत्यश्मन्न्-मयानि । नहना । व्यस्यन्नितिं वि-अस्यन्न् ॥ बृहस्पतिः । अभिकनिक्रददित्यभि-कनिक्रदत् । गाः । उत । प्रेतिं । अस्तौत् । उदितिं । च । विद्वान् । अगायत् ॥ एतिं । इन्द्र । सानसिम् । रयिम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। स॒जित्वा॑न॒मिति॑ स-जित्वा॑नम् । स॒दा॒स॒ह॒मिति॑ सदा-सहम् ॥ वज्रि॑ष्ठम् । ऊ॒तये । भ॒र॒ ॥ प्रेति॑ । स॒सा॒हि॒षे॒ । पु॒रु॒हू॒तेति॑ पुरु-हूत । शत्रू॑न् । ज्येष्ठः॑ । ते॒ । शुष्मः॑ । इ॒ह । रा॒तिः । अ॒स्तु॒ ॥ इन्द्र॑ । एति॑ । भ॒र॒ । दक्षि॑णेन । वसू॑नि । पतिः॑ । सिन्धू॑नाम् । अ॒सि॒ । रे॒वती॑नाम् ॥ त्वम् । सु॒तस्य॑ । पी॒तये । स॒द्यः । वृ॒द्धः । अ॒जा॒य॒थाः॒ ॥ इन्द्र॑ । ज्यैष्ठ्या॑य । सु॒क्र॒तो॒ इति॑ सु-क्रतो ॥ भुव॑ः । त्वम् । इ॒न्द्र॒ । ब्रह्म॑णा । म॒हान् । भुव॑ः । विश्वे॑षु । सव॑नेषु । य॒ज्ञिय॑ः ॥ भुव॑ः । नॄन् । च्यौ॒त्नः । विश्व॑स्मिन्न् । भरे । ज्येष्ठः॑ । च॒ । मन्त्रः॑ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। वि॒श्व॒च॒र्ष॒ण॒ इति॑ विश्व-च॒र्॒ष॒णे॒ ॥ मि॒त्रस्य॑ । च॒र्ष॒णी॒धृ॒त॒ इति॑ चर्॒षणि-धृतः । श्रव॑ः । दे॒वस्य॑ । सा॒न॒सिम् ॥ स॒त्यम् । चि॒त्र॒श्र॒वस्त॒मिति॑ चित्रश्र॒वः-त॒म॒म् ॥ मि॒त्रः । जनान्॑ । या॒त॒य॒ति॒ । प्र॒जा॒न॒न्निति॑ प्र-जा॒नन्न् । मि॒त्रः । दा॒धा॒र॒ । पृ॒थि॒वीम् । उ॒त । द्याम् ॥ मि॒त्रः । कृ॒ष्टीः । अनि॑मिषे॒त्यनि॑-मिषा । अ॒भीति॑ । च॒ष्टे॒ । स॒त्याय॑ । ह॒व्यम् । घृ॒त॒व॒दिति॑ घृत-व॒त् । वि॒धे॒म॒ ॥ प्रेति॑ । सः । मि॒त्र॒ । मर्त॑ः । अस्तु॑ । प्रय॑स्वान् । यः । ते॒ । आ॒दि॒त्य॒ । शिक्ष॑ति । व्र॒तेन॑ ॥ न । ह॒न्य॒ते॒ । न । जी॒य॒ते॒ । त्वोत॑ः । न । ए॒न॒म्॒ । अꣳह॑ः । अ॒श्नो॒ति॒ । अन्ति॑तः । न । दू॒रात् ॥ यत् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-6,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। चि॒त्॒ । हि । ते॒ । विश॑ः । य॒था॒ । प्रेति॑ । दे॒व॒ । व॒रु॒ण॒ । व्र॒तम् ॥ मि॒नी॒मसि॑ । द्यवि॑द्यवीति॒ द्यवि॑-द्यवि॒ ॥ यत् । किम् । च॒ । इ॒दम् । व॒रु॒ण॒ । दैव्ये॑ । जने॑ । अ॒भि॒द्रो॒हमित्य॑भि-द्रो॒हम् । म॒नु॒ष्याः॑ । चरा॑मसि ॥ अचि॑त्ती । यत् । तव॑ । धर्मा॑ । यु॒यो॒पि॒म॒ । मा । नः॒ । तस्मात् । एन॑सः । दे॒व॒ । रीरि॑षः ॥ कि॒तवा॑सः । यत् । रि॒रि॒पुः । न । दी॒वि । यत् । वा॒ । घ॒ । स॒त्यम् । उ॒त । यत् । न । वि॒द्म ॥ सर्वा । ता । वी॑ति । स्य॒ । शि॒थि॒रा । इ॒व॒ । दे॒व॒ । अध॑ । ते॒ । स्या॒म॒ । व॒रु॒ण॒ । प्रि॒यास॑ः ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। पूर्णा । पश्चात् । उत । पूर्णा । पुरस्तात् । उदितिं । मध्यतः । पौर्णमासीतिं पौर्ण-मासी । जिगाय ॥ तस्याम् । देवाः । अधीतिं । सम्बँसन्त इतिं सम्-वसन्तः । उत्तम इत्युत्-तमे । नाके । इह । मादयन्ताम् ॥ यत् । ते । देवाः । अदधुः । भागधेयमितिं भाग-धेयम् । अमावास्य इत्यमा-वास्ये । सम्बँसन्त इतिं सम्-वसन्तः । महित्वेतिं महि-त्वा ॥ सा । नः । यज्ञम् । पिपृहि । विश्ववार इतिं विश्व-वारे । रयिम् । नः । धेहि । सुभग इतिं सु-भगे । सुवीरमितिं सु-वीरम् ॥ निवेशनीतिं नि-वेशनी । सङ्गमनीतिं सम्-गमनी । वसूनाम् । विश्वा । रूपाणिं । वसूनि । आवेशयन्तीत्या-वेशयन्ती ॥ सहस्रपोषमितिं सहस्र-पोषम् । सुभगेतिं सु-भगा । रराणा । सा । नः । एतिं । गन्न् । वर्चसा ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सम्विँदानेतिं सम्-विदाना ॥ अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । प्रथमौ । वीर्येण । वसून् । रुद्रान् । आदित्यान् । इह । जिन्वतम् ॥ माध्यम् । हि । पौर्णमासमितिं पौर्ण-मासम् । जुषेथाम् । ब्रह्मणा । वृद्धौ । सुकृतेनेतिं सु-कृतेन । सातौ । अथं । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । सहवीरामितिं सह-वीराम् । रयिम् । नीतिं । यच्छतम् ॥ आदित्याः । च । अङ्गिरसः । च । अग्नीन् । एतिं । अदधत । ते । दर्शपूर्णमासावितिं दर्श-पूर्णमासौ । प्रेतिं । ऐप्सन्न् । तेषाम् । अङ्गिरसाम् । निरुप्तमिति निः-उप्तम् । हविः । आसीत् । अथं । आदित्याः । एतौ । होमौ । अपश्यन्न् । तौ । अजुहवुः । ततः । वै । ते । दर्शपूर्णमासावितिं दर्श-पूर्णमासौ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। पूर्वे । एतिं । अलभन्त । दर्शपूर्णमासावितिं दर्श-पूर्णमासौ । आलभमान इत्या-लभमानः । एतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् । साक्षादितिं स-अक्षात् । एव । दर्शपूर्णमासावितिं दर्श-पूर्णमासौ । एतिं । लभते । ब्रह्मवादिन इतिं ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । दर्शपूर्णमासावितिं दर्श-पूर्णमासौ । एतिं । लभेत । यः । एनयोः । अनुलोममित्यनु-लोमम् । च । प्रतिलोममितिं प्रति-लोमम् । च । विद्यात् । इतिं । अमावास्यायाः इत्यमा-वास्यायाः । ऊर्ध्वम् । तत् । अनुलोममित्यनु-लोमम् । पौर्णमास्या इतिं पौर्ण-मास्यै । प्रतीचीनम् । तत् । प्रतिलोममितिं प्रति-लोमम् । यत् । पौर्णमासीमितिं पौर्ण-मासीम् । पूर्वाम् । आलभेतेत्या-लभेत । प्रतिलोममितिं प्रति-लोमम् । एनौ । एतिं । लभेत । अमुम् । अपक्षीयमाणमित्यप-क्षीयमाणम् । अनुं । अपेतिं ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। क्षीयेत । सारस्वतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् । अमावास्येत्यमा-वास्या । वै । सरस्वती । अनुलोममित्यनु-लोमम् । एव । एनौ । एतिं । लभते । अमुम् । आप्यायमानमित्या-प्यायमानम् । अनुं । एतिं । प्यायते । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । पुरस्तात् । निरितिं । वपेत् । सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । यत् । आग्नेयः । भवति । अग्निः । वै । यज्ञमुखमितिं यज्ञ-मुखम् । यज्ञमुखमितिं यज्ञ-मुखम् । एव । ऋद्धिम् । पुरस्तात् । धत्ते । यत् । वैष्णवः । भवति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञम् । एव । आरभ्येत्या-रभ्य । प्रेतिं । तनुते । सरस्वत्यै । चरुः । भवति । सरस्वते । द्वादशकपाल इति द्वादश-कपालः । अमावास्येत्यमा-वास्या । वै । सरस्वती । पूर्णमास इतिं पूर्ण-मासः । सरस्वान् । तौ । एव । साक्षादितिं स-अक्षात् । एतिं । रभते । ऋध्नोतिं । आभ्याम् । द्वादशकपाल इति द्वादश-कपालः । सरस्वते । भवति । मिथुनत्वायेतिं मिथुन-त्वाय । प्रजात्या इति प्र-जात्यै । मिथुनौ । गावौ । दक्षिणा । समृद्ध्या इति सम्-ऋद्ध्यै ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ऋषयः । वै । इन्द्रम् । प्रत्यक्षमितिं प्रति-अक्षम् । न । अपश्यन्न् । तम् । वसिष्ठः । प्रत्यक्षमितिं प्रति-अक्षम् । अपश्यत् । सः । अब्रवीत् । ब्राह्मणम् । ते । वक्ष्यामि । यथा । त्वत्पुरोहिता इति त्वत्-पुरोहिताः । प्रजा इतिं प्र-जाः । प्रजनिष्यन्त इतिं प्र-जनिष्यन्ते । अथं । मा । इतरेभ्यः । ऋषिभ्य इत्यृषि-भ्यः । मा । प्रेतिं । वोचः । इतिं । तस्मै । एतान् । स्तोमभागानिति स्तोमं-भागान् । अब्रवीत् । ततः । वसिष्ठपुरोहिता इति वसिष्ठ-पुरोहिताः । प्रजा इतिं प्र-जाः । प्रेतिं । अजायन्त । तस्मात् । वासिष्ठः । ब्रह्मा । कार्यः । प्रेतिं । एव । जायते । रश्मिः । असि । क्षयाय । त्वा । क्षयम् । जिन्व । इतिं ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। आह । देवाः । वै । क्षयः । देवेभ्यः । एव । यज्ञम् । प्रेतिं । आह । प्रेतिरिति प्र-इतिः । असि । धर्माय । त्वा । धर्मम् । जिन्व । इतिं । आह । मनुष्याः । वै । धर्मः । मनुष्येभ्यः । एव । यज्ञम् । प्रेतिं । आह ।

अन्विंतिरित्यनु-इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवम् । जिन्व । इतिं । आह । एभ्यः । एव । लोकेभ्यः । यज्ञम् । प्रेतिं । आह । विष्टम्भ इतिं वि-स्तम्भः । असि । वृष्ट्यै । त्वा । वृष्टिम् । जिन्व । इतिं । आह । वृष्टिम् । एव । अवेतिं ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। रुन्द्धे । प्रवेतिं प्र-वा । असि । अनुवेत्यनु-वा । असि । इतिं । आह । मिथुनत्वायेतिं मिथुन-त्वाय । उशिक् । असि । वसुभ्य इति वसु-भ्यः । त्वा । वसून् । जिन्व । इतिं । आह । अष्टौ । वसवः । एकादश । रुद्राः । द्वादश । आदित्याः । एतावन्तः । वै । देवाः । तेभ्यः । एव । यज्ञम् । प्रेतिं । आह । ओजः । असि । पितृभ्य इतिं पितृ-भ्यः । त्वा । पितॄन् । जिन्व । इतिं । आह । देवान् । एव । पितॄन् । अनु । समितिं । तनोति । तन्तुः । असि । प्रजाभ्य इतिं प्र-जाभ्यः । त्वा । प्रजा इतिं प्र-जाः । जिन्व ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इतिं । आह । पितॄन् । एव । प्रजा इतिं प्र-जाः । अनु । समितिं । तनोति । पृतनाषाट् । असि । पशुभ्य इतिं पशु-भ्यः । त्वा । पशून् । जिन्व । इतिं । आह । प्रजा इतिं प्र-जाः । एव । पशून् । अनु । समितिं । तनोति । रेवत् । असि । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । त्वा । ओषधीः । जिन्व । इतिं । आह । ओषधीषु । एव । पशून् । प्रतीतिं । स्थापयति । अभिजिदित्यभि-जित् । असि । युक्तग्रावेतिं युक्त-ग्रावा । इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । इतिं । आह । अभिजित्या इत्यभि-जित्यै । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि । प्राणायेतिं प्र-अनाय । त्वा । प्राणमितिं प्र-अनम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। जिन्व । इतिं । आह । प्रजास्वितिं प्र-जासु । एव । प्राणानितिं प्र-अनान् । दधाति । त्रिवृदितिं त्रि-वृत् । असि । प्रवृदितिं प्र-वृत् । असि । इतिं । आह । मिथुनत्वायेतिं मिथुन-त्वाय । सꣳरोह इतिं सम्-रोहः । असि । नीरोह इतिं निः-रोहः । असि । इतिं । आह । प्रजात्या इति प्र-जात्यै । वसुकः । असि । वेषश्रिरिति वेष-श्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि । इतिं । आह । प्रतिंष्ठित्या इति प्रतिं-स्थित्यै ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अ॒ग्निना । दे॒वेन॑ । पृत॑नाः । ज॒या॒मि॒ । गा॒य॒त्रेण॑ । छ॒न्द॑सा । त्रि॒वृते॑ति॑ त्रि-वृता । स्तोमे॑न । र॒थ॒न्त॒रेणे॑ति॑ रथम्-त॒रेण॑ । साम्ना । व॒ष॒ट्का॒रेणे॑ति॑ वषट्-का॒रेण॑ । वज्रे॑ण । पूर्व॑जानिति॑ पूर्व-जान् । भ्रातृ॑व्यान् । अध॑रान् । पा॒द॒या॒मि॒ । अवे॑ति॑ । ए॒ना॒न् । बा॒धे॒ । प्रती॑ति॑ । ए॒ना॒न् । नु॒दे॒ । अ॒स्मिन्न् । क्षये । अ॒स्मिन्न् । भूमि॑लो॒क इति॑ भूमि-लो॒के । यः । अ॒स्मान् । द्वेष्टि॑ । यम् । च॒ । व॒यम् । द्वि॒ष्मः । विष्णोः । क्रमे॑ण । अती॑ति॑ । ए॒ना॒न् । क्रा॒मा॒मि॒ । इन्द्रे॑ण । दे॒वेन॑ । पृत॑नाः । ज॒या॒मि॒ । त्रैष्टु॑भेन । छ॒न्द॑सा । प॒ञ्च॒द॒शेने॑ति॑ पञ्च-द॒शेन॑ । स्तोमे॑न । बृ॒हता । साम्ना । व॒ष॒ट्का॒रेणे॑ति॑ वषट्-का॒रेण॑ । वज्रे॑ण ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। स॒ह॒जानि॑ति॑ सह-जान् । विश्वे॑भिः । दे॒वेभिः॑ । पृत॑नाः । ज॒या॒मि॒ । जाग॑तेन । छ॒न्द॑सा । स॒प्त॒द॒शेने॑ति॑ सप्त-द॒शेन॑ । स्तोमे॑न । वा॒म॒दे॒व्येने॑ति॑ वाम-दे॒व्येन॑ । साम्ना । व॒ष॒ट्का॒रेणे॑ति॑ वषट्-का॒रेण॑ । वज्रे॑ण । अ॒प॒र॒जानि॑त्य॑पर-जान् । इन्द्रे॑ण । स॒युज॒ इति॑ स-युज॑ः । व॒यम् । सा॒स॒ह्याम॑ । पृ॒त॒न्य॒तः ॥ घ्न॒न्तः॑ । वृ॒त्राणि॑ । अ॒प्र॒ति ॥ यत् । ते॒ । अ॒ग्ने॒ । तेज॑ः । तेन॑ । अ॒हम् । ते॒ज॒स्वी । भू॒या॒स॒म् । यत् । ते॒ । अ॒ग्ने॒ । वर्च॑ः । तेन॑ । अ॒हम् । व॒र्च॒स्वी । भू॒या॒स॒म् । यत् । ते॒ । अ॒ग्ने॒ । हर॑ः । तेन॑ । अ॒हम् । ह॒र॒स्वी । भू॒या॒स॒म् ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ये । दे॒वाः । य॒ज्ञ॒ह॒न॒ इति॑ यज्ञ-ह॒न॑ः । य॒ज्ञ॒मु॒ष॒ इति॑ यज्ञ-मु॒ष॑ः । पृ॒थि॒व्याम् । अधी॑ति॑ । आस॑ते ॥ अ॒ग्निः । मा॒ । ते॒भ्य॑ः । र॒क्ष॒तु॒ । गच्छे॑म । सु॒कृ॒त॒ इति॑ सु-कृत॑ः । व॒यम् ॥ ए॒ति॑ । अ॒ग॒न्म॒ । मि॒त्रा॒व॒रु॒णे॑ति॑ मित्रा-व॒रु॒णा । व॒रे॒ण्या॒ । रात्री॑णाम् । भा॒गः । यु॒वयोः । यः । अस्ति॑ ॥ नाकम् । गृ॒ह्मा॒नाः । सु॒कृ॒त॒स्ये॑ति॑ सु-कृ॒त॒स्य॑ । लो॒के । तृ॒तीये । पृ॒ष्ठे । अधी॑ति॑ । रो॒च॒ने । दि॒वः ॥ ये । दे॒वाः । य॒ज्ञ॒ह॒न॒ इति॑ यज्ञ-ह॒न॑ः । य॒ज्ञ॒मु॒ष॒ इति॑ यज्ञ-मु॒ष॑ः । अ॒न्तरि॑क्षे । अधी॑ति॑ । आस॑ते ॥ वा॒युः । मा॒ । ते॒भ्य॑ः । र॒क्ष॒तु॒ । गच्छे॑म । सु॒कृ॒त॒ इति॑ सु-कृ॒त॑ः । व॒यम् ॥ याः । ते॒ । रात्रीः॑ । स॒वि॒तः॒ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। देवयानीरितिं देव-यानीः । अन्तरा । द्यावांपृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । वियन्तीतिं वि-यन्तिं ॥ गृहैः । च । सर्वैः । प्रजयेतिं प्र-जया । नु । अग्ने । सुवः । रुहाणाः । तरत । रजांसि ॥ ये । देवाः । यज्ञहन इतिं यज्ञ-हनः । यज्ञमुष इतिं यज्ञ-मुषः । दिवि । अधीतिं । आसते ॥ सूर्यः । मा । तेभ्यः । रक्षतु । गच्छेम । सुकृत इतिं सु-कृतः । वयम् ॥ येन । इन्द्राय । समभर इतिं सम्-अभरः । पयांसि । उत्तमेनेत्युत्-तमेन । हविषा । जातवेद इतिं जात-वेदः ॥ तेन । अग्ने । त्वम् । उत । वर्धय । इमम् । सजातानामितिं स-जातानाम् । श्रैष्ठ्ये । एतिं । धेहि । एनम् ॥ यज्ञहन इतिं यज्ञ-हनः । वै । देवाः । यज्ञमुष इतिं यज्ञ-मुषः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सन्ति । ते । एषु । लोकेषुं । आसते । आददानाइत्या-ददानाः । विमृष्नाना इतिं वि-मृष्नानाः । यः । ददाति । यः । यजते । तस्यं ॥ ये । देवाः । यज्ञहन इतिं यज्ञ-हनः । पृथिव्याम् । अधीतिं । आसते । ये । अन्तरिक्षे । ये । दिवि । इतिं । आह । इमान् । एव । लोकान् । तीर्त्वा । सगृह इति स-गृहः । सपशुरिति स-पशुः । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकम् । एति । अपेतिं । वै । सोमेन । ईजानात् । देवताः । च । यज्ञः । च । क्रामन्ति । आग्नेयम् । पञ्चकपालमिति पञ्च-कपालम् । उदवसानीयमित्युत्-अवसानीयम् । निरितिं । वपेत् । अग्निः । सर्वाः । देवताः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। पाङ्क्तः । यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । अवेतिं । रुन्द्धे । गायत्रः । वै । अग्निः । गायत्रछंन्दा इतिं गायत्र-छन्दाः । तम् । छन्दसा । वीतिं । अर्धयति । यत् । पञ्चकपालमिति पञ्च-कपालम् । करोतिं । अष्टाकपाल इत्यष्टा-कपालः । कार्यः । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री । गायत्रः । अग्निः । गायत्रछंन्दा इतिं गायत्र-छन्दाः । स्वेन । एव । एनम् । छन्दसा । समितिं । अर्धयति । पङ्क्तौ । याज्यानुवाक्ये इतिं याज्या-अनुवाक्ये । भवतः । पाङ्क्तः । यज्ञः । तेन । एव । यज्ञात् । न । एति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। सूर्यः । मा । देवः । देवेभ्यः । पातु । वायुः । अन्तरिक्षात् । यजमानः । अग्निः । मा । पातु । चक्षुषः ॥ सक्षं । शूषं । सवितः । विश्वचर्,षण इति विश्व-चर्षणे । एतेभिः । सोम । नामभिरिति नाम-भिः । विधेम । ते । तेभिः । सोम । नामभिरिति नाम-भिः । विधेम । ते ॥ अहम् । परस्तात् । अहम् । अवस्तात् । अहम् । ज्योतिषा । वीतिं । तमः । ववार ॥ यत् । अन्तरिक्षम् । तत् । उ । मे । पिता । अभूत् । अहम् । सूर्यम् । उभयतः । ददर्श । अहम् । भूयासम् । उत्तम इत्युत्-तमः । समानानाम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। एतिं । समुद्रात् । एतिं । अन्तरिक्षात् । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । उदधिमित्युद-धिम् । च्यावयाति । इन्द्रः । प्रेतिं । स्रोतु । मरुतः । वश्नयन्तु । उदितिं । नम्भय । पृथिवीम् । भिन्द्धि । इदम् । दिव्यम् । नभः ॥ उद्नः । दिव्यस्य । नः । देहि । ईशानः । वीतिं । सृज । दृतिम् ॥ पशवः । वै । एते । यत् । आदित्यः । एषः । रुद्रः । यत् । अग्निः । ओषधीः । प्रास्येतिं प्र-अस्यं । अग्नौ । आदित्यम् । जुहोति । रुद्रात् । एव । पशून् । अन्तः । दधाति । अथो इतिं । ओषधीषु । एव । पशून् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्रतीतिं । स्थापयति । कविः । यज्ञस्यं । वीतिं । तनोति । पन्थाम् । नाकस्य । पृष्ठे । अधीतिं । रोचने । दिवः ॥ येनं । हव्यम् । वहसि । यासिं । दूतः । इतः । प्रचेता इति प्र-चेताः । अमुतः । सनीयान् ॥ याः । ते । विश्वाः । समिध इतिं सम्-इधः । सन्तिं । अग्ने । याः । पृथिव्याम् । बर्हिषिं । सूर्ये । याः ॥ ताः । ते । गच्छन्तु । आहुतिमित्या-हुतिम् । घृतस्यं । देवायत इतिं देव-यते । यजमानाय । शर्म ॥ आशासानं इत्या-शासानः । सुवीर्यमितिं सु-वीर्यम् । रायः । पोषम् । स्वश्व्यमितिं सु-अश्व्यम् ॥ बृहस्पतिना । राया । स्वगाकृत इतिं स्वगा-कृतः । मह्यम् । यजमानाय । तिष्ठ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। समितिं । त्वा । नह्यामि । पयसा । घृतेनं । समितिं । त्वा । नह्यामि । अपः । ओषधीभिरित्योषधि-भिः ॥ समितिं । त्वा । नह्यामि । प्रजयेतिं प्र-जया । अहम् । अद्य । सा । दीक्षिता । सनवः । वाजम् । अस्मे इतिं

॥ प्रेति॑ । ए॒तु॒ । ब्रह्म॑णः । पत्नी॑ । वेदि॑म् । वर्ष॑ण । सी॒द॒तु॒ ॥ अथ॑ । अ॒हम् । अ॒नु॒का॒मिनी॒त्य॑नु-का॒मिनी॑ । स्वे । लो॒के । वि॒शे । इ॒ह ॥ सु॒प्र॒जस॒ इति॑ सु-प्र॒जसः॑ । त्वा॒ । व॒यम् । सु॒पत्नी॒रिति॑ सु-पत्नीः॑ । उपेति॑ । से॒दि॒म॒ ॥ अग्ने॑ । स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒न॒मिति॑ सपत्न-दम्भ॑नम् । अद॑ब्धासः । अदा॑भ्यम् ॥ इ॒मम् । वीति॑ । स्या॒मि॒ । वरु॑णस्य । पाशम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। यम् । अब॑भ्रीत । स॒वि॒ता । सु॒के॒त इति॑ सु-केतः॑ ॥ धा॒तुः॒ । च॒ । योनौ॑ । सु॒कृ॒तस्येति॑ सु-कृ॒तस्य॑ । लो॒के । स्यो॒नम् । मे॒ । स॒ह । पत्या॑ । क॒रो॒मि॒ ॥ प्रेति॑ । इ॒हि॒ । उ॒देही॒त्यु॑त्-एहि॑ । ऋ॒तस्य॑ । वा॒मीः॒ । अ॒न्विति॑ । अ॒ग्निः॒ । ते॒ । अग्र॑म् । न॒य॒तु॒ । अदि॑तिः । मध्य॑म् । द॒द॒ता॒म् । रु॒द्रावसृ॒ष्टेति॑ रुद्र-अ॒व॒सृ॒ष्टा॒ । अ॒सि॒ । यु॒वा । नाम॑ । मा । मा॒ । हि॒ꣳसीः॒ । वसु॑भ्य॒ इति॒ वसु॑-भ्यः॒ । रु॒द्रेभ्य॑ः । आ॒दि॒त्येभ्य॑ः । विश्वे॑भ्यः । वः॒ । दे॒वेभ्य॑ः । प॒न्नेज॑नी॒रिति॑ पत्-नेज॑नीः । गृ॒ह्णा॒मि॒ । य॒ज्ञाय॑ । वः॒ । प॒न्नेज॑नी॒रिति॑ पत्-नेज॑नीः । सा॒द॒या॒मि॒ । विश्व॑स्य । ते॒ । विश्वा॑वत॒ इति॒ विश्व॑-वत॒ः । वृष्णि॑यावत॒ इति॒ वृष्णि॑य-वत॒ः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। तव॑ । अ॒ग्ने॒ । वा॒मीः॒ । अन्विति॑ । स॒न्दृशीति॑ सम्-दृशि॑ । विश्वा॑ । रेता॑ꣳसि । धि॒षी॒य॒ । अगन्न्॑ । दे॒वान् । य॒ज्ञः । नीति॑ । दे॒वीः॒ । दे॒वेभ्य॑ः । य॒ज्ञम् । अ॒शि॒ष॒न्न् । अ॒स्मिन्न् । सु॒न्व॒ति । यज॑माने । आ॒शिष॒ इत्या-शिष॑ः । स्वाहा॑कृता॒ इति॒ स्वाहा-कृ॒ताः॒ । स॒मु॒द्रेष्ठा इति॑ समुद्रे-स्थाः॒ । ग॒न्ध॒र्वम् । एति॑ । ति॒ष्ठ॒त॒ । अनु॑ ॥ वात॑स्य । पत्मन्न्॑ । इ॒डः॒ । ई॒डि॒ताः॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। व॒ष॒ट्का॒र इति॑ वषट्-का॒रः॒ । वै । गा॒य॒त्रिये॑ । शिर॑ः । अ॒च्छि॒न॒त्॒ । तस्यै॑ । रस॑ः । परेति॑ । अ॒प॒त॒त्॒ । सः । पृ॒थि॒वीम् । प्रेति॑ । अ॒वि॒श॒त्॒ । सः । ख॒दि॒रः । अ॒भ॒व॒त्॒ । यस्य॑ । खा॒दि॒रः । स्रुवः॑ । भव॑ति । छ॒न्द॑साम् । ए॒व । रसे॑न । अवेति॑ । द्य॒ति॒ । सर॑सा॒ इति॒ स-र॒सा॒ः । अ॒स्य॒ । आहु॑तय॒ इत्या-हु॒त॒यः॒ । भ॒व॒न्ति॒ । तृ॒तीय॑स्याम् । इ॒तः ।

दि॒वि । सोम॑: । आ॒सी॒त् । तम् । गा॒य॒त्री । ए॒ति॒ । अ॒हर॒त् । तस्य॑ । प॒र्णम् । अ॒च्छि॒द्य॒त । तत् । प॒र्ण: । अ॒भ॒व॒त् । तत् । प॒र्णस्य॑ । प॒र्ण॒त्वमिति॑ पर्ण-त्वम् । यस्य॑ । प॒र्ण॒मयीति॑ पर्ण-मयी । जु॒हू: ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। भव॑ति । सौ॒म्या: । अ॒स्य॒ । आहु॑तय॒ इत्या-हु॒त॒य॒: । भ॒व॒न्ति॒ । जु॒ष॒न्ते । अ॒स्य॒ । दे॒वा: । आहु॑ती॒रित्या-हु॒ती॒: । दे॒वा: । वै । ब्रह्म॑न्न् । अ॒व॒द॒न्त॒ । तत् । प॒र्ण: । उपे॑ति । अ॒शृ॒णो॒त् । सु॒श्र॒वा इति॑ सु-श्रवा: । वै । नाम॑ । यस्य॑ । प॒र्ण॒मयीति॑ पर्ण-मयी । जु॒हू: । भव॑ति । न । पा॒पम् । श्लोक॑म् । शृ॒णो॒ति॒ । ब्रह्म॑ । वै । प॒र्ण: । विट् । म॒रुत॑: । अन्न॑म् । विट् । मा॒रु॒त: । अ॒श्व॒त्थ: । यस्य॑ । प॒र्ण॒मयीति॑ पर्ण-मयी । जु॒हू: । भव॑ति । आश्व॑त्थी । उ॒प॒भृदित्यु॑प-भृत् । ब्रह्म॑णा । ए॒व । अन्न॑म् । अवे॑ति । रु॒न्ध्वे॒ । अथो॒ इति॑ । ब्रह्म॑ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। ए॒व । वि॒शि । अधी॑ति । ऊ॒ह॒ति॒ । रा॒ष्ट्रम् । वै । प॒र्ण: । विट् । अ॒श्व॒त्थ: । यत् । प॒र्ण॒मयीति॑ पर्ण-मयी । जु॒हू: । भव॑ति । आश्व॑त्थी । उ॒प॒भृदित्यु॑प-भृत् । रा॒ष्ट्रम् । ए॒व । वि॒शि । अधी॑ति । ऊ॒ह॒ति॒ । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒ति॒: । वै । अ॒जु॒होत् । सा । यत्र॑ । आहु॑ति॒रित्या-हु॒ति॒: । प्र॒त्यति॑ष्ठदिति॑ प्रति-अति॑ष्ठत् । तत॑: । विक॑ङ्कत॒ इति॒ वि-क॒ङ्क॒त॒: । उदिति॑ । अ॒ति॒ष्ठ॒त् । तत॑: । प्र॒जा इति॑ प्र-जा: । अ॒सृ॒ज॒त । यस्य॑ । वैक॑ङ्कती । ध्रु॒वा । भव॑ति । प्रती॑ति॑ । ए॒व । अ॒स्य॒ । आहु॑तय॒ इत्या-हु॒त॒य॒: । ति॒ष्ठ॒न्ति॒ । अथो॒ इति॑ । प्रेति॑ । ए॒व । जा॒य॒ते॒ । ए॒तत् । वै । स्रु॒चाम् । रू॒पम् । यस्य॑ । ए॒व२ꣳरू॑पा॒ इत्ये॒वम्-रू॒पा॒: । स्रु॒च॑: । भव॑न्ति । सर्वा॑णि । ए॒व । ए॒न॒म्॒ । रू॒पाणि॑ । प॒शू॒नाम् । उपे॑ति । ति॒ष्ठ॒न्ते॒ । न । अ॒स्य॒ । अप॑रूप॒मित्यप॑-रू॒प॒म्॒ । आ॒त्मन्न् । जा॒य॒ते॒ ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। उ॒प॒या॒मगृ॑हीत॒ इत्यु॑पया॒म-गृ॒हीत॒: । अ॒सि॒ । प्र॒जाप॑तय॒ इति॑ प्र॒जा-प॒त॒ये॒ । त्वा॒ । ज्योति॑ष्मते । ज्योति॑ष्मन्तम् । गृ॒ह्णा॒मि॒ । दक्षा॑य । द॒क्ष॒वृध॒ इति॑ दक्ष-वृधे । रा॒तम् । दे॒वेभ्य॑: । अ॒ग्नि॒जि॒ह्वेभ्य॒ इत्य॑ग्नि-जि॒ह्वेभ्य॑: । त्वा॒ । ऋ॒ता॒यु॒भ्य॒ इत्यृ॑ता॒यु-भ्य॒: । इ॒न्द्र॒ज्येष्ठेभ्य॒ इतीन्द्र॑-ज्ये॒ष्ठेभ्य॒: । व॒रु॒ण॒राज॒भ्य॒ इति॒ व॒रु॒ण-रा॒ज॒भ्य॒: । वा॒ता॒पिभ्य॒ इति॒ वा॒ता॒पि-भ्य॒: । प॒र्ज॒न्या॒त्मभ्य॒ इति॑ प॒र्ज॒न्या॒त्म-भ्य॒: । दि॒वे । त्वा॒ । अ॒न्तरि॑क्षाय । त्वा॒ । पृ॒थि॒व्यै । त्वा॒ । अपे॑ति ।

इन्द्र । द्विषतः । मनः । अपेतिं । जिज्यांसतः । जहि । अपेतिं । यः । नः । अरातीयतिं । तम् । जहि । प्राणायेतिं प्र-अनायं । त्वा । अपानायेत्यंप-अनायं । त्वा । व्यानायेतिं वि-अनायं । त्वा । सते । त्वा । असंते । त्वा । अद्य इत्यंत्-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । विश्वेभ्यः । त्वा । भूतेभ्यंः । यतंः । प्रजा इतिं प्र-जाः । अक्खिंद्राः । अजांयन्त । तस्मै । त्वा । प्रजापंतय इतिं प्रजा-पतये । विभूदाव्र इतिं विभु-दाव्रे । ज्योतिंष्मते । ज्योतिंष्मन्तम् । जुहोमि ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। याम् । वै । अध्वर्युः । च । यजंमानः । च । देवताम् । अन्तरित इत्यंन्तः-इतः । तस्यै । एतिं । वृश्च्येते इतिं । प्राजापत्यमितिं प्राजा-पत्यम् । दधिग्रहमितिं दधि-ग्रहम् । गृह्णीयात् । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । देवताभ्यः । एव । नीतिं । ह्वयते इतिं । ज्येष्ठः । वै । एषः । ग्रहांणाम् । यस्यं । एषः । गृह्यते । ज्यैष्ठ्यम् । एव । गच्छति । सर्वांसाम् । वै । एतत् । देवतांनाम् । रूपम् । यत् । एषः । ग्रहंः । यस्यं । एषः । गृह्यते । सर्वांणि । एव । एनम् । रूपाणिं । पशूनाम् । उपेतिं । तिष्ठन्ते । उपयामगृंहीत इत्युंपयाम-गृहीतः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। असि । प्रजापंतय इतिं प्रजा-पतये । त्वा । ज्योतिंष्मते । ज्योतिंष्मन्तम् । गृह्णामि । इतिं । आह । ज्योतिंः । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । अग्निजिह्वेभ्य इत्यंग्नि-जिह्वेभ्यंः । त्वा । ऋतायुभ्य इत्यृंतायु-भ्यः । इतिं । आह । एतावंतीः । वै । देवताः । ताभ्यंः । एव । एनम् । सर्वाभ्यः । गृह्णाति । अपेतिं । इन्द्र । द्विषतः । मनः । इतिं । आह । भ्रातृंव्यापनुत्त्या इति भ्रातृंव्य-अपनुत्त्यै । प्राणायेतिं प्र-अनायं । त्वा । अपानायेत्यंप-अनायं । त्वा । इतिं । आह । प्राणानितिं प्र-अनान् । एव । यजंमाने । दधाति । तस्मै । त्वा । प्रजापंतय इतिं प्रजा-पतये । विभूदाव्र इतिं विभु-दाव्रे । ज्योतिंष्मते । ज्योतिंष्मन्तम् । जुहोमि ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। इतिं । आह । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । सर्वाभ्यः । एव । एनम् । देवताभ्यः । जुहोति । आज्यग्रहमित्याज्य-ग्रहम् । गृह्णीयात् । तेजंस्कामस्येति तेजंः-कामस्य । तेजंः । वै । आज्यम् । तेजस्वी । एव

। भवति । सोमग्रहमिति सोम-ग्रहम् । गृह्णीयात् । ब्रह्मवर्चसकामस्येति ब्रह्मवर्चस-कामस्य । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । वै । सोमः । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । दधिग्रहमिति दधि-ग्रहम् । गृह्णीयात् । पशुकामस्येति पशु-कामस्य । ऊर्क् । वै । दधि । ऊर्क् । पशवः । ऊर्जा । एव । अस्मै । ऊर्जम् । पशून् । अवेति । रुन्द्धे ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। त्वे इति । क्रतुम् । अपीति । वृञ्जन्ति । विश्वे । द्विः । यत् । एते । त्रिः । भवन्ति । ऊमाः ॥ स्वादोः । स्वादीयः । स्वादुना । सृज । समिति । अतः । उ । स्विति । मधु । मधुना । अभीति । योधि ॥ उपयामगृहीत इत्युपयाम-गृहीतः । असि । प्रजापतय इति प्रजा-पतये । त्वा । जुष्टम् । गृह्णामि । एषः । ते । योनिः । प्रजापतय इति प्रजा-पतये । त्वा ॥ प्राणग्रहानिति प्राण-ग्रहान् । गृह्णाति । एतावत् । वै । अस्ति । यावत् । एते । ग्रहाः । स्तोमाः । छन्दांसि । पृष्ठानि । दिशः । यावत् । एव । अस्ति । तत् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। अवेति । रुन्द्धे । ज्येष्ठाः । वै । एतान् । ब्राह्मणाः । पुरा । विदाम् । अक्रन्न् । तस्मात् । तेषाम् । सर्वाः । दिशः । अभिजिता इत्यभि-जिताः । अभूवन्न् । यस्य । एते । गृह्यन्ते । ज्यैष्ठ्यम् । एव । गच्छति । अभीति । दिशः । जयति । पश्च । गृह्यन्ते । पश्च । दिशः । सर्वासु । एव । दिक्षु । ऋध्नुवन्ति । नवनवेति नव-नव । गृह्यन्ते । नव । वै । पुरुषे । प्राणा इति प्र-अनाः । प्राणानिति प्र-अनान् । एव । यजमानेषु । दधति । प्रायणीय इति प्र-अयनीये । च । उदयनीय इत्युत्-अयनीये । च । गृह्यन्ते । प्राणा इति प्र-अनाः । वै । प्राणग्रहा इति प्राण-ग्रहाः ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -औपानुवाक्यम् (मन्त्र-ब्राह्मणात्मकम्),

। प्राणैरिति प्र-अनैः । एव । प्रयन्तीति प्र-यन्ति । प्राणैरिति प्र-अनैः । उदिति । यन्ति । दशमे । अहन्न् । गृह्यन्ते । प्राणा इति प्र-अनाः । वै । प्राणग्रहा इति प्राण-ग्रहाः । प्राणेभ्य इति प्र-अनेभ्यः । खलु । वै । एतत् । प्रजा इति प्र-जाः । यन्ति । यत् । वामदेव्यमिति वाम-देव्यम् । योनेः । च्यवते । दशमे । अहन्न् । वामदेव्यमिति

वाम-देव्यम् । योनेः । च्यवते । यत् । दशमे । अहन्न् । गृह्यन्ते । प्राणेभ्य इति प्र-अनेभ्यः । एव । तत् । प्रजा इति प्र-जाः । न । यन्ति ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। प्रेति । देवम् । देव्या । धिया । भरत । जातवेदसमिति जात-वेदसम् ॥ हव्या । नः । वक्षत् । आनुषक् ॥ अयम् । उ । स्यः । प्रेति । देवयुरिति देव-युः । होता । यज्ञाय । नीयते ॥ रथः । न । योः । अभीवृत इत्यभि-वृतः । घृणीवान् । चेतति । त्मना ॥ अयम् । अग्निः । उरुष्यति । अमृतात् । इव । जन्मनः ॥ सहसः । चित् । सहीयान् । देवः । जीवातवे । कृतः ॥ इडायाः । त्वा । पदे । वयम् । नाभा । पृथिव्याः । अधि ॥ जातवेद इति जात-वेदः । नीति । धीमहि । अग्ने । हव्याय । वोढवे ॥

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। अग्ने । विश्वेभिः । स्वनीकेति सु-अनीक । देवैः । ऊर्णावन्तमित्यूर्णा-वन्तम् । प्रथमः । सीद । योनिम् ॥ कुलायिनम् । घृतवन्तमिति घृत-वन्तम् । सवित्रे । यज्ञम् । नय । यजमानाय । साधु ॥ सीद । होतः । स्वे । उ । लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञम् । सुकृतस्येति सु-कृतस्य । योनौ ॥ देवावीरिति देव-अवीः । देवान् । हविषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः ॥ नीति । होता । होतृषदन इति होतृ-सदने । विदानः । त्वेषः । दीदिवान् । असदत् । सुदक्ष इति सु-दक्षः ॥ अदब्धव्रतप्रमतिरित्यदब्धव्रत-प्रमतिः । वसिष्ठः । सहस्रम्भर इति सहस्रम्-भरः । शुचिजिह्व इति शुचि-जिह्वः । अग्निः ॥ त्वम् । दूतः । त्वम् ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। उ । नः । पुरस्पा इति परः-पाः । त्वम् । वस्यः । एति । वृषभ । प्रणेतेति प्र-नेता ॥ अग्ने । तोकस्य । नः । तने । तनूनाम् । अप्रयुच्छन्नित्यप्र-युच्छन्न् । दीद्यत् । बोधि । गोपा इति गो-पाः ॥ अभीति । त्वा । देव । सवितः । ईशानम् । वार्याणाम् ॥ सदा । अवन्न् । भागम् । ईमहे ॥ मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिक्षताम् ॥ पिपृताम् । नः । भरीमभिरिति भरीम-भिः ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अमन्थत ॥ मूर्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥ तम् । उ ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। त्वा । दध्यङ्ङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईध्ये । अथर्वणः ॥ वृत्रहणमिति वृत्र-हनम् । पुरन्दरमिति पुरम्-दरम् ॥ तम् । उ । त्वा । पाथ्यः । वृषा । समिति । ईध्ये । दस्युहन्तममिति दस्यु-हन्तमम् ॥ धनञ्जयमिति धनम्-जयम् । रणेरण इति रणे-रणे ॥ उत । ब्रुवन्तु । जन्तवः । उदिति । अग्निः । वृत्रहेति वृत्र-हा । अजनि ॥ धनञ्जय इति धनम्-जयः । रणेरण इति रणे-रणे ॥ एति । यम् । हस्ते । न । खादिनम् । शिशुम् । जातम् । न । बिभ्रति ॥ विशाम् । अग्निम् । स्वध्वरमिति सु-अध्वरम् ॥ प्रेति । देवम् । देववीतय इति देव-वीतये । भरत । वसुवित्तममिति वसुवित्-तमम् ॥ एति । स्वे । योनौ । नीति । सीदतु ॥ एति ।

काण्ड -3, प्रपाठक -5, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तं-5,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -याज्याः,

। जातम् । जातवेदसीति जात-वेदसि । प्रियम् । शिशीत । अतिथिम् ॥ स्योने । एति । गृहपतिमिति गृह-पतिम् ॥ अग्निना । अग्निः । समिति । इध्यते । कविः । गृहपतिरिति गृह-पतिः । युवा ॥ हव्यवाडिति हव्य-वाट् । जुह्वास्य इति जुहु-आस्यः ॥ त्वम् । हि । अग्ने । अग्निना । विप्रः । विप्रेण । सन्न् । सता ॥ सखा । सख्या । समिध्यस इति सम्-इध्यसे ॥ तम् । मर्जयन्त । सुक्रतुमिति सु-क्रतुम् । पुरोयावानमिति पुरः-यावानम् । आजिषु ॥ स्वेषु । क्षयेषु । वाजिनम् ॥ V । यज्ञेन । यज्ञम् । अयजन्त । देवाः । तानि । धर्माणि । प्रथमानि । आसन्न् ॥ ते । ह । नाकम् । महिमानः । सचन्ते । यत्र । पूर्वे । साध्याः । सन्ति । देवाः ॥